

Pecyn Cyhoeddus

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa,
Aberaeron, Ceredigion SA46 0PA
www.ceredigion.gov.uk

SYLWCH: Fe fydd y cyfarfod hwn yn cael ei ddarlledu'n fyw ar ffilmio i'w ddarlledu'n fyw neu ar ôl i'r cyfarfod orffen, a hynny drwy gyfrwng safle rhyngryw y Cyngor. Hefyd gallai'r lluniau a'r sain a recordir cael eu defnyddio at ddibenion hyfforddi yn y Cyngor.

Ar ddechrau'r cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn cadarnhau a fydd y cyfan neu ran o'r cyfarfod yn cael ei ffilmio ai peidio.

Yn gyffredinol ni fydd y rhannau lle mae'r cyhoedd yn eistedd yn cael eu ffilmio. Er hynny, trwy ddod i mewn i'r ystafell gyfarfod a defnyddio'r man lle mae seddi'r cyhoedd, mae'r cyhoedd yn cytuno y gallant gael eu ffilmio ac o bosibl i'r lluniau a'r sain a gaiff eu recordio cael eu defnyddio, fel y nodir uchod. Os bydd gennych unrhyw gwestiynau ynglŷn â hyn, cysylltwch â'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democraidd.

28 Chwefror 2023

Annwyl Syr/Fadam

Ysgrifennaf i'ch hysbysu y cynhelir Cyfarfod o Cabinet yn Siambraeth y Cyngor, Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron ac o bell trwy fideo-gynadledda Dydd Mawrth, 7 Mawrth 2023 am 10.00am i drafod y materion canlynol:

- 1. Ymddiheuriadau**
- 2. Materion Personol**
- 3. Datgelu buddiannau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu**
- 4. Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod Blaenorol y Cabinet ac unrhyw faterion sy'n codi o'r Cofnodion hynny
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 3 - 8)**
- 5. Unrhyw ddeisebau a dderbyniwyd**
- 6. Unrhyw benderfyniadau (os oes rhai) a alwyd i mewn gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu**
- 7. Unrhyw adborth gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu sydd ddim ar yr agenda**
- 8. Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Gofal ynghylch Cynllun Grant Cartrefi Gwag Cenedlaethol
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 9 - 76)**
- 9. Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Gofal ynghylch Grant Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV)
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 77 - 136)**

10. Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu ynghylch Trefniadau Tâl y Crwner Diwygiedig ar gyfer 2022/23 a 2023/24
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 137 - 142)
11. Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu ynghylch Ffioedd Trefnwyr Angladdau Gwasanaeth y Crwner
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 143 - 154)
12. Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Ysgolion a Diwylliant ynghylch Cynrychiolwyr yr Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 155 - 156)
13. Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael ynghylch Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023-24
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 157 - 172)
14. Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael ynghylch Cyllideb Refeniw Reoladwy 2022/23 - Perfformiad Ariannol
ER GWYBODAETH (Tudalennau 173 - 198)
15. Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael ynghylch Adroddiad Monitro'r Rhaglen Gyfalaf Chwarter 3
ER GWYBODAETH (Tudalennau 199 - 208)
16. Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd ynghylch Adroddiad Hanner Blwyddyn ar Sylwadau o Ganmoliaeth, Cwynion a gweithgarwch Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (2022/2023)
ER GWYBODAETH (Tudalennau 209 - 216)
17. Unrhyw fater arall y penderfyna'r Cadeirydd fod arno angen sylw brys gan y Cabinet

Atgoffir yr Aelodau y dylent lofnodi'r Gofrestr Bresenoldeb

Darperir Gwasanaeth Cyfieithu ar y Pryd yn y cyfarfod hwn ac mae croeso i'r sawl a fydd yn bresennol ddefnyddio'r Gymraeg neu'r Saesneg yn y cyfarfod.

Yn gywir

Miss Lowri Edwards
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

At: Arweinydd y Cyngor ac Aelodau'r Cabinet
Weddill Aelodau'r Cyngor er gwybodaeth

Rhybudd o Benderfyniadau **Cyfarfod y Cabinet** a gynhaliwyd yn Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron ac o bell ar **Dydd Mawrth, 14 Chwefror 2023**

Cyhoeddir y Rhybudd hwn am 5.00pm Dydd Iau, 16 Chwefror 2023. Y dyddiad olaf i dderbyn cais i alw unrhyw benderfyniad i mewn yw 5.00pm Dydd Iau, 23 Chwefror 2023 drwy ei anfon at Benrhwyt y Gwasanaethau Democratiaidd. Daw'r penderfyniadau i rym (os na fydd yna gais dilys i'w galw i mewn) Dydd Gwener, 24 Chwefror 2023.

YN BRESENNOL: Y Cyngorydd Bryan Davies (Cadeirydd), y Cynghorwyr Catrin M S. Davies, Clive Davies, Gareth Davies, Keith Henson, Wyn Thomas, Matthew Vaux ac Alun Williams.

HEFYD YN BRESENNOL: Y Cynghorwyr Ifan Davies, Elizabeth Evans, Gwyn Wigley Evans, Keith Evans, Rhodri Evans, Wyn Evans, Geraint Hughes, Hugh Hughes, Chris James, Ceris Jones, Gareth Lloyd, Ann Bowen Morgan a Caryl Roberts.

(10.00am - 1.18pm)

143 Ymddiheuriadau

Ni dderbyniwyd unrhyw ymddiheuriadau.

144 Materion Personol

Cydymdeimlwyd â theulu Dr Jeff Jones, cyn Gyfarwyddwr Cynorthwyoedd Cyngor Sir Ceredigion sydd wedi marw'n ddiweddar.

145 Datgelu buddiannau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu

- i. Datganodd y Cyngorydd Clive Davies fuddiant personol mewn perthynas ag eitem 150.
- ii. Datganodd y Cyngorydd Gareth Davies fuddiant personol mewn perthynas ag eitem 151.

146 Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod Blaenorol y Cabinet ac unrhyw faterion sy'n codi o'r Cofnodion hynny

Cadarnhau bod cofnodion Cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 24 Ionawr 2023 yn gywir.

Materion yn codi: Nid oedd materion yn codi o'r cofnodion.

147 Unrhyw ddeisebau a dderbyniwyd

Dim.

148 Unrhyw benderfyniadau (os oes rhai) a alwyd i mewn gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu

Dim.

149 Unrhyw adborth gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu sydd ddim ar yr agenda

Dim.

150 Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael ynghylch Ffioedd a Chostau gydag adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu

PENDERFYNIAID:

1. Cymeradwyo'r Ffioedd a'r Costau i fod mewn grym o 01/04/23 (ac eithrio Prydau Ysgol), fel yr amlinellir yn:
 - a) Atodiad 1
 - b) Atodiad 2
 - c) Atodiad 3 (ac eithrio'r tâl mynediad arfaethedig o dan Ffioedd a Chostau'r Gwasanaeth Amgueddfeydd, a dynnwyd yn ôl)
 - d) Atodiad 4ac eithrio'r eitem ganlynol ymhellach:
 - Bod Ffioedd a Chostau arfaethedig y Meysydd Parcio yn Nhregaron a Llandysul yn cael eu dileu o Atodiad 3, fel na fyddai dim costau am Barcio Ceir yn y trefi hynny am gyfnod pellach o 12 mis yn ystod 2023/24.
2. Cymeradwyo'r newid o ran Ffioedd a Chostau Prydau Ysgol, fel yr amlinellir yn Atodiad 2, i fod mewn grym o 01/09/23.
3. Dirprwyo awdurdod i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion a Diwylliant, mewn ymgynghoriad â'r Aelod Cabinet dros Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau, i gynyddu pris Prydau Ysgol i gyd-fynd ag unrhyw gynnydd a wneir yn dilyn yr adolygiad o gyfradd Llywodraeth Cymru fesul uned, gan gyflwyno unrhyw newid ar ôl i'r cynig o ran Prydau Ysgol am ddim gael ei ymestyn yn llawn i bob blwyddyn Ysgol Gynradd.
4. Dirprwyo awdurdod yn barhaus i Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Cymorth Cynnar, mewn ymgynghoriad ag Aelod y Cabinet â chyfrifoldeb am y Canolfannau Hamdden a Llesiant, i amrywio'r Ffioedd a Chostau ar gyfer y Canolfannau Llesiant i redeg cynigion hyrwyddo tymor byr/â chyfyngiad amser.
5. Nodi'r Adborth gan bob Pwyllgor Trosolwg a Chraffu'r Gyllideb a chytuno ar y newidiadau a argymhellir gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach a Phwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Ffyniannus ynghŷn â Ffioedd a Chostau.

Y rheswm dros y penderfyniad:

Er mwyn ystyried y Ffioedd a'r Costau yn rhan o broses y Cyngor ar gyfer pennu'r gyllideb.

151 Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael ynghylch Cyllideb 2023/24 gydag adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu

PENDERFYNIAID:

1. Argymhell i'r Cyngor Llawn yn dilyn ystyried argymhelliaid y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Ffyniannus ynghylch parhau i Barcio Ceir am Ddim yn Llandysul a Thregaron, y dylai'r gost bosibl o £40k sy'n gysylltiedig â hyn gael ei hariannu o'r Ddarpariaeth o £400k a neilltuwyd ar gyfer risgiau o ran Chwyddiant Cyflogau ac Ynni ac mai dim ond o dan opsiwn Treth y Cyngor nad yw'n is na 7.3% y mae'r dull hwn o weithredu yn bosibl.
2. Argymhell i'r Cyngor Llawn mai Gofyniad Cyllideb 23/24 yw £180.101m a chynnydd o 7.3% yw lefel Treth y Cyngor a gynigir ar gyfer 23/24 at

ddibenion y Cyngor Sir (gan gynnwys 1.3% mewn perthynas â'r cynnydd yn Ardoll yr Awdurdod Tân).

3. Nodi'r Adborth gan bob Pwyllgor Trosolwg a Chraffu'r Gyllideb; a nodi bod pob un o'r Pwyllgorau thematig wedi argymhell cynnydd o 7.3% yn Nhreth y Cyngor ar gyfer 2023/24 (gan gynnwys 1.3% mewn perthynas â chynnydd Ardoll yr Awdurdod Tân) a gofyniad Cyllideb 23/24 o £180.101m.

Y rheswm dros y penderfyniad:

Er mwyn galluogi paratoadau Cyllideb 2023/24 i barhau, fel bod modd paratoi papurau Cyllideb a chyfrifiadau Treth y Cyngor ar gyfer cyfarfod llawn y Cyngor ar 02/03/23.

152 Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael ynghylch Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2023/24 a Pholisi Isafswm Darpariaeth Refeniw (MRP) 2023/24

PENDERFYNIAID:

- a) Cymeradwyo Strategaeth Rheoli'r Trysorlys fel y'i hamlinellir yn yr adroddiadau ar gyfer Benthyca a Buddsoddi.
- b) Cymeradwyo'r Atodlen Buddsoddi fel y'i nodir yn Atodiad B.
- c) Cymeradwyo'r Polisi Isafswm Darpariaeth Refeniw fel y'i nodir yn Atodiad C.
- d) Dirprwyo awdurdod i'r Swyddog Adran 151 mewn ymgynghoriad â'r Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Cyllid a Chaffael i newid Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a'r Atodlen Buddsoddi yn ystod y flwyddyn. Hefyd, argymhell bod y Cyngor Llawn yn:
 - e) cymeradwyo Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer Benthyca a Buddsoddi 2023/24; a
 - f) cymeradwyo Polisi Isafswm Darpariaeth Refeniw 2023/24.

Y rheswm dros y penderfyniad:

Gosod Strategaeth Rheoli Trysorlys a Pholisi Isafswm Refeniw ar gyfer 2023/24.

153 Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Economi ac Adfywio ynghylch Rhaglen Arfor: Derbyn y cyllid a'r trefniadau gweithredu yng Ngheredigion

PENDERFYNIAID:

1. Cymeradwyo'r trefniadau a gynigir ar gyfer gweithredu a chyflawni'r Gronfa, fel y nodir yn yr adroddiad.
2. Cymeradwyo mewn egwyddor fod y Cyngor yn ymrwymo i Gytundeb Rhyng-Awdurdod gyda Chyngor Sir Gwynedd.

Y rheswm dros y penderfyniad:

Fel bod Cyngor Sir Ceredigion yn gallu mynd yn ei flaen gyda Chyngor Sir Gwynedd i dderbyn Cyllid Arfor a bod y swyddogion yn gallu sefydlu trefniadau gweithredu cyn gynted â phosib.

154 Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Economi ac Adfywio ynghylch Adnewyddu Neuadd Farchnad Aberteifi ac Adeiladu Bloc Mynediad newydd

PENDERFYNIAID:

Cymeradwyo cyfraniad ychwanegol o £100,000 i Ymddiriedolaeth Cadwraeth Adeiladau Aberteifi ac adolygu'r cytundeb ariannu presennol.

Y rheswm dros y penderfyniad:

Er mwyn galluogi'r prosiect i gael ei gwblhau a chyflawni nodau ac amcanion gwreiddiol y cynigion ailddatblygu.

155 Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu ynghylch Trefniadau Tân y Crwner 2023/24

PENDERFYNIAID:

Cymeradwyo'r cyfraddau Tân canlynol a fydd mewn grym oddi ar y 1af o Ebrill 2023 hyd at yr 31ain o Fawrth 2024:

1) Uwch Grwner rhan-amser:

- i. Cyflog Cadw o £21,120 y flwyddyn i'w gadw a sicrhau bod gwasanaeth y tu allan i oriau ar gael.
- ii. Defnyddio'r gyfradd ddyddiol o £465 a gytunwyd i dalu cyflog blynnyddol o £11,625 i'r Crwner gan gynnwys diwrnodau hyfforddiant. Cyfanswm: £32,745 y flwyddyn (ynghyd ag argostau).
- iii. Treuliau swyddfa/lwfans cymorth busnes – £5,000 y flwyddyn o'r 1af o Ebrill 2023 hyd at yr 31ain o Fawrth 2024.

2) Crwner Cynorthwyol:

Dyma'r cyfraddau dyddiol:

- £397 am ddiwrnod llawn; a
- £199 am hanner diwrnod.

Y rheswm dros y penderfyniad:

I gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol a Chylchlythyron y JNC; lleihau heriau a diogelu'r pwrs cyhoeddus.

156 Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Ysgolion a Diwylliant ynghylch Adroddiad Strategaeth Tegwch ac Amddifadedd gydag adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu

PENDERFYNIAID:

1. Cymeradwyo Strategaeth Tegwch ac Amddifadedd Ceredigion.
2. Bod adroddiad blynnyddol ar y cynnydd a wneir gyda Strategaeth Tegwch ac Amddifadedd Ceredigion yn cael ei gyflwyno i'r ysgolion a'r Pwyllgor Craffu Cymunedau sy'n Dysgu.
3. Nodi adborth y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu.

Y rheswm dros y penderfyniad:

I sicrhau bod gan ysgolion strategaeth briodol - sydd wedi'i seilio ar dystiolaeth - i gefnogi disgylion difreintiedig.

- 157 **Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ynghylch Cyflwyno terfynau cyflymder diofyn o 20mya**
PENDERFYNIAD:
Cymeradwyo atebion y Swyddogion i'r ymatebion i'r ymgynghoriad a'i fod yn cymeradwyo hysbysebu'r cynigion i'r cyhoedd, ac yn awdurdodi, os na ddaw gwrrthwynebiadau i law, y gwneir y Gorchymyn Rheoleiddio Traffig angenrheidiol ac y cyhoeddir Hysbysiad o Wneud yn y wasg i'r perwyl hwn.
- Y *rheswm dros y penderfyniad*:
Mae'r newidiadau arfaethedig yn y trefniadau o ran terfynau cyflymder yn seiliedig ar y rhesymau cyffredinol a roddwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y cynllun cenedlaethol hwn sef sicrhau diogelwch ar y ffyrdd, lleihau difrifoldeb anafiadau ac annog Teithio Llesol a Theithio Cynaliadwy.
- 158 **Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ynghylch Rhwydwaith Bysiau Ceredigion**
Nodwyd yr adroddiad.
- 159 **Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Cymorth Cynnar ynghylch Arolwg Chwaraeon Ysgol 2022 Chwaraeon Cymru gydag adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu**
Nodwyd yr adroddiad a'r adborth o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach.
- 160 **Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Cymorth Cynnar ynghylch Adroddiad Blynnyddol Grwp Datblygu Gofalwyr Rhanbarthol Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru 2021- 2022 gydag adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu**
Nodwyd yr adroddiad a'r adborth o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach.
- 161 **Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Cymorth Cynnar ynghylch Adroddiad Blynnyddol Tîm Gofalwyr a Chymorth Cymunedol Ceredigion 2021-22 gydag adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu**
Nodwyd yr adroddiad a'r adborth o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach.
- 162 **Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Cynnal ynghylch Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 1 2022/23 gydag adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu**
Nodwyd yr adroddiad a'r adborth o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach.

- 163 **Nodi Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Cynnal ynghylch Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 2 2022/23 gydag adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu**
Nodwyd yr adroddiad a'r adborth o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach.
- 164 **Unrhyw fater arall y penderfyna'r Cadeirydd fod arno angen sylw brys gan y Cabinet**
Dim.

**Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar
7 Mawrth 2023**

Cadeirydd:_____

Dyddiad:_____

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod:	7 Mawrth 2023
Teitl:	Cynllun Grant Cartrefi Gwag Cenedlaethol
Pwrpas yr adroddiad:	Cael cymeradwyaeth i gymryd rhan yn y cynllun
Er:	Penderfyniad
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Matthew Vaux, Aelod Cabinet dros Bartneriaethau, Tai, y Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu, a Diogelu'r Cyhoedd

Ar hyn o bryd mae gan Geredigion tua 800+ o eiddo gwag hirdymor, mewn cyfnod pan fo prinder cyflenwad ar draws y sir.

Mae eiddo gwag yn graith ar drefti a'r pentrefi o'u hamgylch, maent yn aml yn ddrud i ddelio â nhw ac maent yn cyfrannu at ddirywiad ardal, ond yr hyn sy'n bwysig hefyd yw eu bod nhw'n ased cymunedol nas defnyddir ddigon a hynny pan fo prinder tai ar gael.

Y llynedd, datblygodd yr Awdurdod Lleol Gynllun Gweithredu Eiddo Gwag a'i nod yw mynd i'r afael â'r broblem hon gan ddefnyddio mesurau amrywiol.

Yn ddiweddar, mae Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo cyflwyno cynllun cartrefi gwag cenedlaethol, gan adeiladu ar lwyddiant blaenorol y cynllun a ddarparwyd fel rhan o Dasglu'r Cymoedd.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo £50m i'r cynllun hwn, a rhennir yr arian yn gyfartal dros 2 flynedd (2023-24 a 2024-25).

Mae dyraniad dangosol ar gael ar gyfer Ceredigion, felly os cytunir i gymryd rhan yn y cynllun byddai'r Awdurdod Lleol yn derbyn £823,171.00 ar gyfer 2023/24 a £823,171.00 arall ar gyfer 2024/25. Mae'r dyraniad hwn yn seiliedig ar nifer yr eiddo gwag yn ystod 2022/23.

Disgwylir i bob Awdurdod Lleol gyfrannu cyfalaf sydd gwerth 10% o'i ddyriadau dangosol, felly ar gyfer Ceredigion uchafswm y costau fyddai £164,634.20 dros 2 flynedd.

Byddai'r cyllid hwn yn rhoi cyfle i'r Awdurdod Lleol hyrwyddo ymhellach y manteision o ailddefnyddio eiddo at ddefnydd preswyl.

Bydd y cynllun yn cael ei redeg gan Gyngor Rhondda Cynon Taf fel yr awdurdod lleol arweiniol, a bydd pob cais yn mynd yn uniongyrchol atyn nhw gan ddefnyddio'r adnoddau a'r sgiliau sydd eisoes ar gael ganddynt yn dilyn gweithredu Tasglu'r Cymoedd yn llwyddiannus.

Mae'r mein prawf cymhwysol yn Atodiad 2(A); foddy bynnag byddai Ceredigion yn gofyn am gafeat o fewn y trefniant er mwyn sicrhau bod elfen o Gysylltiad Lleol yn cael ei chynnwys a bod angen bodloni hyn cyn y gall unrhyw gais fwrw yn ei flaen. Mae Llywodraeth Cymru eisoes wedi cytuno â'r elfen hon, pe bai'r Awdurdod Lleol

yn penderfynu cymryd rhan yn y cynllun. Y bwriad yw cadw at y gofynion ar gyfer Tai Fforddiadwy fel y cânt eu rhestru yn y meini prawf Cysylltiad Lleol:

Amodau Preswylio

Cysylltiad lleol, sef mae'n ofynnol bod yr ymgeisydd wedi byw am gyfnod yng Ngheredigion neu mewn ardal cyngor cymuned / tref cyffiniol (neu gyfuniad o'r ddau) am gyfnod di-dor o 5 mlynedd.

Neu

Mae angen iddo / iddi fyw yng Ngheredigion i roi gofal sylweddol i berthynas agos neu i dderbyn gofal sylweddol gan berthynas agos.

Neu

Mae angen iddo / iddi fyw yng Ngheredigion at ddibenion cyflogaeth fel gweithiwr/wraig allweddol llawn-amser yn barhaol.

Felly byddai gofyn i Geredigion ddarparu cyllid fel y nodir uchod. Byddai angen ffurio Cytundeb Lefel Gwasanaeth gyda Chyngor Rhondda Cynon Taf a gwneud taliadau grant cyfalaf i'r awdurdod arweiniol pan wneir cais llwyddiannus yn unol â'r meini prawf cymhwys. Mae'r arian cyfatebol wedi'i nodi o fewn y Rhaglen Gyfalaf.

Crynodeb o'r hyn byddai'n ofynnol i staff yr Awdurdod Lleol ddarparu:

- Byddai angen i'r Gwasanaethau Cyfreithiol gytuno ar y telerau ar gyfer y Cytundeb Lefel Gwasanaeth.
- Byddai angen darparu dolen at wefan Cyngor Rhondda Cynon Taf ar gyfer y cynllun hwn a hyrwyddo'r cynllun.
- Byddai angen cyfeirio pob ymgeisydd at y safle.
- Byddai angen i'r Gwasanaethau Tai bennu 'Un Pwynt Cyswllt' i drafod â Gwasanaeth Treth y Cyngor i ganfod pa mor hir y mae eiddo wedi bod yn wag a sicrhau bod yr ymgeisydd yn cwrdd â'r meini prawf o ran Cysylltiad Lleol.
- Byddai angen i'r Un Pwynt Cyswllt gysylltu â Chyngor Rhondda Cynon Taf i gadarnhau bod y ceisiadau'n cwrdd â'r gofynion cymhwys.
- Byddai angen i'r Awdurdod Lleol benodi syrfêwr ar gyfer pob eiddo / cais sy'n llwyddiannus, gan adfer y costau'n llawn, ynghyd ag 1% i dalu am y gwaith gweinyddol.
- Byddai angen i'r Un Pwynt Cyswllt gysylltu â Gwasanaethau Cyllid Ceredigion i sicrhau y gellir bodloni'r gofynion o ran anfonebu sydd yn y Cytundeb Lefel Gwasanaeth, h.y. anfonebu Cyngor Rhondda Cynon Taf bob mis i adennill costau syrfewyr ochr yn ochr â phrosesu anfonebau oddi wrth Gyngor Rhondda Cynon Taf bob chwarter i ddarparu'r cyfraniad o 10%, hyd at yr uchafswm o £2,500 fesul cais.

Manteision y cynllun:

- Y potensial i weld dros £1,800,000 yn cael ei wario mewn cymunedau lleol ac ar fasnachau lleol.
- Ailddefnyddio eiddo gwag, a thrwy hynny, cynyddu'r cyflenwad.
- Y potensial i liniaru rhai o'r problemau ynghylch ffosffadau sy'n cyfyngu ar ddatblygu pellach.

	A gwblhawyd Asesiad Effaith Do Integredig? Os naddo, nodwch pam
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	Crynodeb: Hirdymor: Cydweithio: Cynnwys: Atal: Integreiddio:
Argymhelliad / Argymhellion:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gofynnir i'r Aelodau ystyried y cynnig a chadarnhau a ydynt yn cytuno i'r Awdurdod Lleol gymryd rhan yn y Cynllun Grant Cartrefi Gwag Cenedlaethol ac os felly: 2. I ymrwymo i Gytundeb Lefel Gwasanaeth gyda'r Awdurdod Arweiniol ar gyfer gweithredu'r Cynllun. 3. I ddarparu'r £165,000 gofynnol o arian cyfatebol (10%) o Raglen Gyfalaf y Cyngor.
Rhesymau dros y penderfyniad:	Er mwyn cydymffurfio â'r broses ddemocrataidd.
Trosolwg a Chraffu:	Amherthnasol
Fframwaith Polisi:	Y Strategaeth Gorfforaethol Tai i Bawb: Strategaeth Tai Lleol i Geredigion 2018 - 2023
Amcanion Llesiant Corfforaethol:	Hybu'r Economi, Cefnogi Busnesau a Galluogi Cyflogaeth. Creu Cymunedau Cynaliadwy a Gwyrdd sydd wedi'u Cysylltu'n Dda â'i Gilydd.
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Byddai angen hyd at £165k o arian cyfatebol o Raglen Gyfalaf y Cyngor dros 2 flwyddyn ariannol (23/24 a 24/25).
Goblygiadau Cyfreithiol:	Cymeradwyo'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth gyda'r Awdurdod Arweiniol
Goblygiadau Staffio:	Ychydig o oblygiadau – Wedi'u rhestru yn yr adroddiad
Goblygiadau o ran Eiddo / Asedau:	Dim
Risg(iau):	Dim
Pwerau Statudol:	Amherthnasol
Papurau Cefndir:	Amherthnasol

Tudalen 12

Atodiadau:	Atodiad 1- Llythyr Dyfarnu Cyllid Atodiad 2- Llythyr oddi wrth Julie James, Aelod o'r Senedd Atodiad 3- Asesiad Effaith Integredig
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Donna Pritchard, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Porth Gofal
Swyddog Adrodd:	Llyr Hughes, Rheolwr Corfforaethol: Gwasanaethau Tai
Dyddiad:	09/02/2023

Derek James
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
Swyddfeydd y Cyngor
The Pavillions
Parc Cambrian
Cwm Clydach
Tonypandy
CF40 2XX

1 Rhagfyr 2022

Annwyl Derek

**Dyfarnu Arian mewn perthynas â'r Cynllun Grant Cartrefi Gwag
Cenedlaethol**

1. Dyfarnu Cyllid

- (a) Mae'n bleser gennym eich hysbysu bod eich Cais wedi bod yn llwyddiannus, a bod cyllid o hyd at £50,267,000 (pum deg miliwn, dau gant chwe deg saith o bunnoedd ('y Cyllid')) wedi cael ei ddyfarnu ichi ar gyfer y Dibenion (fel y'u diffinnir yn Amod 4(a)).
- (a) Mae'r cyllid yn ymwneud â'r cyfnod 1 Medi 2022 i 31 Mawrth 2025, a rhaid ei hawlio'n chwarterol yn ôl-weithredol yn unol â'r amserlenni a nodir yn y Proffil Taliadau Dangosol. Os byddwch yn methu â hawlio'r Cyllid yn llawn bob blwyddyn yn unol â'r amserlenni a nodir yn y Proffil Taliad Dangosol, bydd unrhyw ran o'r Cyllid blynnyddol nad ydych wedi'i hawlio'n peidio â bod ar gael i chi.
- (b) Bydd y llythyr hwn yn effeithiol o ddyddiad y llofnod sy'n dynodi eich bod yn ei dderbyn fel y nodir yn y dudalen dderbyn isod.
- (c) Os oes gennych unrhyw gwestiynau ynghylch dyfarnu'r Cyllid hwn neu'r Amodau, cysylltwch â'r Swyddog yn Llywodraeth Cymru a fydd yn hapus iawn i'ch helpu.

2. Awdurdod statudol

Gwneir y dyfarniad Cyllid hwn ar yr Amodau hyn ac yn ddarostyngedig iddynt, ac o dan awdurdod y Gweinidog Newid Hinsawdd, un o Weinidogion Cymru, sy'n gweithredu yn unol â swyddogaethau a drosglwyddwyd o dan adran 58A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

3. Dehongli'r Amodau hyn

Mae unrhyw gyfeiriad yn yr Amodau hyn at:

'**chi**', '**eich**' yn cyfeirio at Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf, Swyddfa'r Cyngor, y Pavillion, Parc Cambrian, Cwm Clydach, Tonypandy, CF40 2XX

mae '**ni**', '**ein**' yn cyfeirio at Weinidogion Cymru;

mae '**Swyddog Llywodraeth Cymru**' yn cyfeirio at

Robert Davis
Rheolwr Cartrefi Gwag
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 1NA
Ffôn: 0300 025 5585
E-bost: robert.davis@llyw.cymru

neu unrhyw un o swyddogion eraill Llywodraeth Cymru y byddwn yn eich hysbysu amdano.

mae'r '**Rheolwr Prosiect**' yn cyfeirio at eich rheolwr prosiect sy'n gyfrifol am reoli'r dyfarniad Cyllid hwn o ddydd i ddydd:

Lowri John
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf,
Swyddfeydd y Cyngor,
Tŷ Sardis
Heol Sardis
Pontypridd
CF37 1DU

Ffôn: **07385034137**

E-bost: Lowri.john@rctcbc.gov.uk

mae '**Cais**' yn cyfeirio at eich cais dyddiedig 28 Mehefin 2022 i weithredu'r Cynllun Grant Cartrefi Gwag ar ein rhan;

mae '**Diwrnod Busnes**' yn cyfeirio at ddiwrnod heblaw am ddydd Sadwrn, dydd Sul, dydd Nadolig, dydd Gwener y Groglith neu âyl banc yng Nghymru o dan Ddeddf Bancio a Thrafodion Ariannol 1971;

mae '**Amodau**' yn cyfeirio at y telerau a'r amodau a bennir yn y llythyr hwn a'r Atodleni;

mae '**Costau a ysgwyddir**' yn cyfeirio at gost y nwyddau a/neu'r gwasanaethau yr ydych wedi'u derbyn ni waeth a ydych wedi talu amdanynt erbyn dyddiad eich hawliad ai peidio;

mae '**Costau a ysgwyddir ac a dalwyd**' yn cyfeirio at y gost ar anfoneb ar gyfer y nwyddau a/neu'r gwasanaethau yr ydych wedi'u cael ac wedi talu amdanynt drwy arian sydd wedi clirio erbyn dyddiad eich hawliad;

mae '**Digwyddiad Hysbysadwy**' yn cyfeirio at unrhyw ddigwyddiad a restrir yn Atodlen 3;

mae '**Proffil Taliadau Dangosol**' yn cyfeirio at y proffil taliadau dangosol a nodir yn Atodlen 4;

mae '**Personél**' yn cyfeirio at eich rheolwyr/cyflogeon a'ch cyflenwyr neu unrhyw berson arall a benodir neu a gyflogir gennych mewn perthynas â'r Dibenion;

mae '**Atodlen**' yn cyfeirio at yr atodlenni a atodir i'r llythyr hwn;

bydd **unrhyw gyfeiriad at ddeddfwriaeth**, boed yn gyfraith ddomestig neu ryngwladol, yn cynnwys yr holl ddiwygiadau ac amnewidiadau ac aildeddafiadau o'r cyfryw ddeddfwriaeth sydd mewn grym o bryd i'w gilydd.

4. Defnyddio'r Cyllid

- (a) Rhaid ichi ddefnyddio'r Cyllid at y dibenion hynny a bennir yn Atodlen 1 ("y **Dibenion**") yn unig.
- (b) Rhaid ichi gyrraedd y targedau a chyflawni'r canlyniadau a bennir yn Atodlen 2 ("y **Targedau**").
- (c) Os bydd angen gwneud unrhyw newidiadau i'r Dibenion neu'r Targedau, bydd angen ichi gael ein caniatâd ysgrifenedig cyn gweithredu'r newidiadau hyn. Nodwch nad oes rhaid inni roi cydsyniad, ond byddwn yn ystyried pob cais ysgrifenedig rhesymol.
- (d) Ni chaniateir ichi ddefnyddio unrhyw ran o'r Cyllid ar gyfer unrhyw fath o weithgaredd a allai ddwyn anfri arnom yn ein barn ni, gan gynnwys ond nid yn gyfyngedig i (1) dibenion gwleidyddiaeth plaid, (2) hyrwyddo safbwytiau seciwlar, crefyddol neu wleidyddol penodol, (3) gambl, (4) pornograffi, (5) cynnig gwasanaethau rhywiol, neu (6) unrhyw fath o weithgareddau anghyfreithlon.
- (e) Ni chaniateir ichi ddefnyddio unrhyw ran o'r Cyllid ar gyfer: (1) prynu cyfarpar cyfalaf (ac eithrio fel y pennir yn y Dibenion), (2) eich ffioedd cyfreithiol mewn perthynas â'r llythyr hwn, (3) Costau a Ysgwyddir neu Gostau a Ysgwyddwyd ac a Dalwyd gennych wrth gyflawni'r Dibenion cyn y cyfnod y cyfeirir ato yn Amod 1(b).

5. Rhagamodau'r Cyllid

- (a) Ni fyddwn yn talu unrhyw ran o'r Cyllid ichi nes y byddwch chi wedi darparu'r wybodaeth a'r dogfennau canlynol inni:
- i) y llythyr hwn wedi'i lofnodi gennych chi;
 - ii) Cytundeb Lefel Gwasanaeth (SLA) rhyn goch chi a'r awdurdodau lleol sy'n cymryd rhan yn y cynllun.
 - iii) unrhyw wybodaeth, dogfen, barn neu sicrwydd arall y credwn eu bod yn angenreidiol neu'n ddymunol (os ydym wedi'ch hysbysu yn unol â hynny) mewn cysylltiad â'r dyfarniad cyllid hwn neu'r Dibenion, neu mewn cysylltiad â derbyn y Cyllid neu eich perfformiad o dano, neu ddilysrwydd y dyfarniad Cyllid a gorfodi'r amodau.
- (b) Pan fydd angen ichi ddarparu gwybodaeth a dogfennau inni fel tystiolaeth eich bod wedi bodloni rhagamod neu amod benodol, neu i ategu cais, rhaid i'r wybodaeth a'r dogfennau fod yn dderbyniol inni ym mhob ffordd. Rydym yn cadw'r hawl i wrthod unrhyw wybodaeth a dogfennau nad ydynt yn dderbyniol i ni am unrhyw reswm, a/neu ofyn am unrhyw wybodaeth a/neu ddogfennau pellach neu ychwanegol i gefnogi'r cais am Gyllid

6. Sut i hawlio'r Cyllid

- (a) Cewch hawlio'r Cyllid bob chwarter mewn ôl-daliadau yn seiliedig ar y Costau a Ysgwyddwyd wrth gyflawni'r Dibenion fel y pennir yn y Proffil Taliadau Dangosol.
- (b) Rhaid ichi hawlio'r Cyllid yn unol â'r dyddiadau a nodwyd yn y Proffil Taliadau Dangosol. Rhaid ichi hawlio'r Cyllid yn brydlon. Rydym yn cadw'r hawl i dynnu'n ôl unrhyw ran o'r Cyllid na fyddwch wedi ei hawlio'n brydlon.
- (c) Rhaid ichi gyflwyno eich hawliadau ar gyfer talu'r Cyllid i Swyddog Llywodraeth Cymru.
- (d) Rhaid ichi ddefnyddio ein ffurflen hawlio (sydd ar gael gan Swyddog Llywodraeth Cymru) ac atodi'r wybodaeth a'r dogfennau canlynol ar gyfer pob hawliad:
- i) cadarnhad eich bod yn gweithredu'n unol â'ch cyfansoddiaid ym mhob ffordd;
 - ii) cadarnhad eich bod wedi sefydlu systemau priodol ar gyfer prosesau ariannol, asesu risg a rheoli cyn defnyddio unrhyw ran o'r Cyllid i ddarparu grant neu i gaffael unrhyw nwyddau neu wasanaethau gan drydydd partïon;
 - iii) adroddiadau chwarterol ar gynnydd gan ddefnyddio templed y bydd eich swyddog yn Llywodraeth Cymru yn ei roi ichi;

- iv) adroddiadau cynnydd blynnyddol ar ddiwedd pob blwyddyn, gan ddefnyddio templed adrodd y bydd eich swyddog Llywodraeth Cymru yn ei roi ichi;
 - v) ffurflen hawlio chwarterol, a roddir gan Lywodraeth Cymru.
- (e) Byddwn yn anelu at dalu pob hawliad dilys cyn gynted ag y bo modd ac fel arfer o fewn 20 diwrnod busnes ar ôl derbyn hawliad dilys a wnaed yn unol â darpariaethau'r Ilythyr hwn, a bob amser cyhyd â bod rhag-amodau'r Cyllid a nodir yn Amod 5 uchod wedi'u bodloni ac, ar ddyddiad yr hawliad a dyddiad talu'r Cyllid ichi:
- i) fod y datganiadau a wnaed yn Amod 8 isod yn wir ac yn gywir ac y byddant yn wir ac yn gywir yn union ar ôl i'r Cyllid perthnasol gael ei dalu ichi; a
 - ii) nad oes Digwyddiad Hysbysadwy yn mynd rhagddo neu nad oes posiblwydd i Ddigwyddiad Hysbysadwy ddeillio o'r Cyllid arfaethedig.

7. Eich ymrwymiadau cyffredinol inni

Rhaid ichi:

- (a) diogelu'r Cyllid rhag twyll yn gyffredinol ac, yn benodol, rhag twyll ar ran eich Personél, a rhaid ichi ein hysbysu ar unwaith os bydd gennych reswm i amau bod twyll wedi digwydd yn eich sefydliad, yn digwydd neu'n debygol o ddigwydd, p'un a yw'n ymwnedd â'r Cyllid ai peidio. Rhaid ichi hefyd gymryd rhan yn y cyfryw fentrau atal twyll ag a byddwn yn eu gwneud yn ofynnol o bryd i'w gilydd;
- (b) cynnal gweithdrefnau addas ar gyfer mynd i'r afael ag unrhyw wrthdaro buddiannau boed yn rhai gwirioneddol, posibl neu ganfyddedig;
- (c) cydymffurfio â'r holl gyfreithiau, rheoliadau neu gyfarwyddebau swyddogol cymwys, boed yn deillio o gyfraith ddomestig neu gyfraith ryngwladol;
- (d) parhau i gynnal yswiriant digonol ar gyfer y risgau a allai godi mewn cysylltiad ag unrhyw eiddo neu unrhyw weithgaredd a gaiff eu gwneud wrth gyflawni'r Dibenion. Rydym yn cadw'r hawl i'w gwneud yn ofynnol ichi gyflwyno tystiolaeth o'ch yswiriant;
- (e) cynnal systemau priodol ar gyfer prosesau ariannol, asesu risg a rheoli cyn defnyddio unrhyw ran o'r Cyllid i ddarparu grant neu i gaffael unrhyw nwyddau neu wasanaethau o drydydd partïon;
- (f) cydweithredu'n llawn â Swyddog Llywodraeth Cymru ac unrhyw gyflogion eraill o Lywodraeth Cymru neu unrhyw ymgynghorydd a benodir gennym ni i fonitro'r modd y defnyddiwch y Cyllid a'ch cydymffurfedd â'r Amodau;

- (g) rhoi gwybod inni ar unwaith os bydd unrhyw ddatganiad a wnaed yn Amod 8 yn anghywir mewn unrhyw fod neu, pe bai'n cael ei ailadrodd ar unrhyw adeg gan gyfeirio at y ffeithiau a'r amgylchiadau sy'n bodoli bryd hynny, y byddai'n anghywir;
- (h) rhoi gwybod inni am unrhyw gyllid yr ydych wedi'i gael o unrhyw ffynhonnell a gaffaelir neu a ddefnyddir ar y cyd â'r Cyllid i gefnogi'r Dibenion yn uniongyrchol, gan gynnwys ond nid yn gyfyngedig i'ch darparwr yswiriant (yswiriant canslo/amharu ar fusnes), Cynllun Cadw Swyddi Llywodraeth y DU drwy gyfnod y Coronafeirws a/neu unrhyw gronfa/cynllun gan Lywodraeth Cymru ac unrhyw gyllidwyr eraill. Bwriad yr Amod hwn yw osgoi dyblygu cyllid mewn perthynas â'r Dibenion.

8. Datganiadau

Rydych yn datgan:

- (a) bod gennych y pŵer i ymgymryd â'r ymrwymiadau a bennir yn yr Amodau hyn a'u cyflawni, a'ch bod wedi cymryd pob cam angenrheidiol i awdurdodi ymgymryd â'r ymrwymiadau a'u cyflawni o dan yr Amodau;
- (b) na ragorir ar unrhyw gyfyngiad ar eich pwerau o ganlyniad i hawlio'r Cyllid, nac o ganlyniad i roi unrhyw sicrwydd a ystyri gan yr Amodau;
- (c) nad yw ac na fydd ymgymryd â'r llythyr hwn, ei gyflawni gennych chi na'r trafodiadau a ystyri gando yn mynd yn groes i'r canlynol nac yn gwrthdarôr â'r canlynol:
 - i) eich dogfennau cyfansoddiadol;
 - ii) unrhyw gytundeb neu offeryn sy'n rhwymol arnoch chi neu'ch asedau neu sy'n gyfystyr â digwyddiad diffyg neu ddigwyddiad terfynu (sut bynnag y caiff ei ddisgrifio) o dan unrhyw gytundeb neu offeryn o'r fath; neu
 - iii) unrhyw ddeddf neu reoliad neu orchymyn barnwrol neu swyddogol, sy'n gymwys ichi;
- (d) nad oes Digwyddiad Hysbysadwy yn mynd rhagddo neu na ddisgwylir yn rhesymol i Ddigwyddiad Hysbysadwy ddeillio o ddarparu'r Cyllid ac nad oes digwyddiad nac amgylchiad arall sy'n gyfredol sy'n gyfystyr â (neu a fyddai, gyda therfyn ar gyfnod gras, rhoi hysbysiad, gwneud unrhyw benderfyniad neu unrhyw gyfuniad o'r pethau hyn, yn gyfystyr â) digwyddiad diffyg neu ddigwyddiad terfynu (sut bynnag y caiff ei ddisgrifio) o dan unrhyw gytundeb neu offeryn arall sy'n rhwymol arnoch chi neu y mae unrhyw un neu ragor o'ch asedau yn ddarostyngedig iddo;

- (e) nad oes achos o ymgyfreitha na chymrodeddu ar y gweill, yn yr arfaeth, nac wedi ei fygwth hyd y gwyddoch, sy'n cael, neu a allai gael, effaith anffafriol ar eich gallu i gyflawni a chydymffurfio ag unrhyw un neu rai o'r Amodau;
- (f) bod datgeliad llawn wedi ei wneud inni o'r holl ffeithiau neu amgylchiadau perthnasol y mae'n ofynnol eu datgelu er mwyn sicrhau y gallwn gael darlun gwir a chywir o'ch busnes a'ch gweithgareddau (cyfredol ac arfaethedig), neu y dylid eu darparu i unrhyw berson sy'n ystyried darparu Cyllid ichi;
- (g) bod unrhyw wybodaeth, ar ffurf ysgrifenedig neu electronig, a roddwyd gennych chi i ni mewn cysylltiad â'r Cyllid, ar yr adeg y'i darparwyd neu'r dyddiad y nodwyd ei bod wedi'i darparu (yn ôl y digwydd):
 - i) yn achos gwybodaeth ffeithiol, yn gyflawn, yn wir ac yn gywir ym mhob agwedd berthnasol;
 - ii) yn achos amcanestyniad neu ragamcan ariannol, wedi'i pharatoi ar sail gwybodaeth hanesyddol ddiweddar ac ar sail tybiaethau rhesymol ac ar ôl ystyriaeth ofalus;
 - iii) yn achos barn neu fwriad, wedi'i gwneud ar sail resymol ac ar ôl ystyriaeth ofalus a'i bod yn deg;
 - iv) nad yw gwybodaeth o'r fath yn gamarweiniol mewn unrhyw ffordd berthnasol, nac yn cael ei gwneud yn gamarweiniol drwy fethiant i ddatgelu gwybodaeth arall,
 ac eithrio i'r graddau y cafodd ei diwygio, ei disodli neu ei diweddu gan wybodaeth ddiweddarach a roddwyd gennych chi i ni.
- (h) eich bod wedi trafod a chytuno ar y Targedau gyda ni, a'ch bod yn hyderus eu bod yn realistig a chyraeddadwy;
- (i) nad oes unrhyw wrhdaro buddiannau mewn perthynas â'r Cyllid, boed yn rhai gwirioneddol, posibl neu ganfyddedig;
- (j) na fydd derbyn y Cyllid hwn yn arwain at ddyblygu cyllid mewn perthynas â'r gweithgareddau sydd eu hangen i gyflawni'r Dibenion. Mae hyn yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i unrhyw daliadau yr ydych wedi'u cael mewn perthynas ag effeithiau lledaeniad y coronafeirws (COVID-19) gan eich darparwr yswiriant (yswiriant canslo/amharu ar fusnes), Cynllun Cadw Swyddi Llywodraeth y DU drwy gyfnod y Coronafeirws a/neu unrhyw gronfa/cynllun gan Lywodraeth Cymru ac unrhyw gyllidwyr eraill;
- (k) Ystyrir y byddwch wedi ailadrodd y datganiadau yn yr Amod 8 hwn ar bob dyddiad pan allai fod gennych rwymedigaeth i ad-dalu'r dyfarniad Cyllid ini, a thrwy gyfeirio at y ffeithiau a'r amgylchiadau sy'n bodoli ar ddyddiad o'r fath.

9. Digwyddiadau Hysbysadwy a'u canlyniadau

- (a) Rhaid ichi ein hysbysu ni ar unwaith o unrhyw Ddigwyddiad Hysbysadwy sydd wedi digwydd neu'n debygol o ddigwydd ond yr ydym ni hefyd yn cadw'r hawl i'ch hysbysu chi pan fyddwn ni o'r farn bod Digwyddiad Hysbysadwy wedi digwydd neu'n debygol o ddigwydd;
- (b) Byddwn naill ai
- i) yn eich hysbysu chi ein bod ni'n ystyried, yn ôl ein disgrifiwn absoliwt, nad oes modd unioni'r Digwyddiad Hysbysadwy; neu
 - ii) os byddwn ni'n ystyried, yn ôl ein disgrifiwn absoliwt, fod modd unioni'r Digwyddiad Hysbysadwy, yn ceisio trafod y Digwyddiad Hysbysadwy â chi gyda'r bwriad o gytuno ar gamau gweithredu i fynd i'r afael â'r Digwyddiad Hysbysadwy.
- (c) Mae hawl gennym i gymryd unrhyw un o'r camau a restrir yn Amod 9(d):
- i) os na fyddwn, er gwaethaf ein hymdrehigion, wedi llwyddo i drafod y Digwyddiad Hysbysadwy gyda chi; neu
 - ii) os byddwn yn eich hysbysu nad oes modd unioni'r Digwyddiad Hysbysadwy yn ein barn ni; neu
 - iii) os na chytunir gyda chi ar gamau gweithredu i fynd i'r afael â'r Digwyddiad Hysbysadwy a/neu i'w unioni; neu
 - iv) os cytunir gyda chi ar gamau gweithredu i fynd i'r afael â'r Digwyddiad Hysbysadwy a/neu i'w unioni a chithau wedyn yn peidio â dilyn y camau hynny, neu os na fodlonir unrhyw amod sy'n gysylltiedig â'r camau gweithredu (gan gynnwys, yn ddifyngiad, yr amserlen ar gyfer y cyfryw gamau gweithredu) mewn modd sydd wrth ein bodd ni; neu
 - v) os yw'r ffordd o weithredu yn methu ag unioni'r Digwyddiad Hysbysadwy mewn modd sydd wrth ein bodd ni.
- (d) Os digwydd unrhyw un o'r amgylchiadau a bennir yn Amod 9(c) gallwn eich hysbysu, yn ôl ein disgrifiwn absoliwt, ein bod yn gweithredu fel a ganlyn:
- i) tynnu'r dyfarniad Cyllid yn ôl; a/neu
 - ii) ei gwneud yn ofynnol ichi ad-dalu'r cyfan neu ran o'r Cyllid; a/neu
 - iii) atal dros dro neu'n derfynol bob taliad pellach o'r Cyllid; a/neu
 - iv) gwneud pob taliad pellach o'r Cyllid yn ddarostyngedig i ba bynnag amodau a bennir gennym ni; a/neu
 - v) tynnu pob swm sy'n ddyledus inni o dan yr Amodau hyn o unrhyw gyllid arall yr ydym wedi'i ddyrannu ichi neu a allai gael ei ddyrannu i chi; a/neu

- vi) arfer yn eich erbyn unrhyw hawliau eraill a allai fod gennym mewn perthynas â'r Cyllid.
- (e) Rhaid i bob ad-daliad Cyllid gael ei wneud cyn pen 20 Diwrnod Busnes i'r dyddiad rydym wedi gofyn amdano.

10. Gofynion monitro

Rhaid ichi:

- (a) darparu inni'r cyfryw ddogfennau, gwybodaeth ac adroddiadau y gallwn yn rhesymol ofyn amdanynt o bryd i'w gilydd, er mwyn inni fonitro eich bod yn cydymffurfio â'r Amodau, gan gynnwys:
 - i) astudiaethau achos, yn y fformat a nodir gan Lywodraeth Cymru, o gynlluniau wedi'u hariannu sydd wedi cael eu cwblhau yn ôl y gofyn;
 - ii) adrodd cyfnodol ar ddata mewn fformat a nodir gennym ni;
 - iii) sefydlu a rheoli grŵp gweithredol, yn cynnwys cynnal cyfarfodydd bob chwarter o leiaf y bydd Swyddog Llywodraeth Cymru yn eu mynuchu.
- (b) cyfarfod â Swyddog Llywodraeth Cymru a pha rai bynnag eraill o'n cynrychiolwyr y gallwn yn rhesymol ofyn ichi gyfarfod â nhw o bryd i'w gilydd
- (c) sicrhau bod y Rheolwr Prosiect (neu'r cyfryw berson arall y cytunwyd arno), ynghyd ag unrhyw un arall a nodir gennym, yn bresennol ym mhob un o'r cyfarfodydd gyda Swyddog Llywodraeth Cymru.

11. Gofynion Archwilio

(a) Rhaid ichi:

- ii) cynnal cofnodion cyfrifyddu cyflawn, cywir a dilys sy'n nodi'r holl incwm a gwariant mewn perthynas â'r Dibenion;
- iii) yn ddi-dâl, ganiatáu i unrhyw swyddog neu swyddogion o Lywodraeth Cymru, Swyddfa Archwilio Cymru neu unrhyw gorff gorfodi cymorthdaliadau'r DU, ar unrhyw adeg resymol ac ar ôl ichi dderbyn cyfnod rhesymol o rybudd (dan amgylchiadau eithriadol, megis atal neu ganfod twyll, efallai na fydd yn ymarferol rhoi rhybudd rhesymol ichi), ymweld â'ch mangre a/neu arolygu unrhyw un neu rai o'ch gweithgareddau a/neu archwilio a gwneud copïau o'ch llyfrau cyfrifon a pha bynnag ddogfennau neu gofnodion eraill, sut bynnag y'u cedwir, a allai, ym marn resymol y swyddog, ymwneud mewn unrhyw ffordd â'r modd y defnyddiwch y Cyllid. Nid yw'r ymgymmeriad hwn yn lleihau dim ar effaith unrhyw hawliau a phwerau statudol eraill sy'n arferadwy gan Lywodraeth Cymru, Swyddfa Archwilio Cymru neu unrhyw

- gorff gorfodi cymorthdaliadau'r DU, neu unrhyw swyddog, gwas neu asiant unrhyw un o'r uchod, ac y mae'r ymgynneriad yn ddarostyngedig i'r cyfryw hawliau a phwerau statudol hynny;
- iv) cadw'r llythyr hwn a'r holl ddogfennau gwreiddiol sy'n ymwneud â'r Cyllid hyd nes inni roi gwybod ichi yn ysgrifenedig ei bod yn ddiogel eu dinistrio.
- v) darparu Datganiad Blynnyddol ar Wariant inni, yn unol â'r gofynion a nodwyd yn Atodlen 5.
- (b) O dan baragraff 17 o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, mae gan Archwilydd Cyffredinol Cymru hawliau mynediad eang i ddogfennau a gwybodaeth sy'n ymwneud ag arian a ddarperir gan Lywodraeth Cymru. Mae'r pŵer ganddynt hwy a'u swyddogion i'w gwneud yn ofynnol i bersonau perthnasol sy'n rheoli neu'n dal dogfennau, roi pa gymorth, gwybodaeth ac esboniadau bynnag y gofynnant amdanynt; a'i gwneud yn ofynnol i'r personau hynny ymddangos ger eu bron i'r cyfryw ddiben. Caiff yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff arfer yr hawl hon ar unrhyw adeg resymol.

12. Rhwymedigaethau i drydydd parti

- (a) Nid oes dim yn yr Amodau hyn sydd yn gosod unrhyw rhwymedigaeth arnom ni mewn perthynas ag unrhyw rhwymedigaeth sy'n ddyledus gennych chi i unrhyw drydydd parti (gan gynnwys, yn ddifyngiad, cyflogion a chontractwyr).
- (b) Rhaid i chi ein hindemnio ni rhag unrhyw rhwymedigaethau, hawliau, achosion cyfreithiol, galwadau am dâl, colledion, costau a threuliau, y bu i ni eu dioddef neu eu hachosi yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, o ganlyniad i unrhyw fethiant ar eich rhan chi i gyflawni, yn llawn neu'n rhannol, unrhyw rhwymedigaeth a allai fod arnoch i drydydd parti, neu sy'n gysylltiedig â methiant o'r fath.

13. Hawliau eiddo deallusol a chyhoeddusrwydd

- (a) Nid oes dim yn yr Amodau yn trosglwyddo i ni unrhyw hawliau mewn eiddo deallusol a grëir gennych chi o ganlyniad i'r Dibenion.
- (b) Rhaid ichi gydnabod y cymorth a gewch gennym mewn perthynas â'r Dibenion. Rhaid i'r gymeradwyaeth honno fod ar ffurf a gymeradwyir gennym ni, a rhaid iddi gydymffurfio â chanllawiau brandio Llywodraeth Cymru.
- (c) Rhaid ichi ddarparu i'r Swyddog Llywodraeth Cymru fanylion pob cymeradwyaeth a restrir yn Amod 13(b) i'w cymeradwyo gennym ni cyn defnyddio'r cyfryw ddeunydd ac ni chaniateir ichi ddefnyddio manylion o'r fath heb gael ein cymeradwyaeth ysgrifenedig ni

ymlaen llaw. Byddwn yn ceisio ymateb i bob cais ysgrifenedig am gymeradwyaeth o fewn 15 Diwrnodau Busnes.

- (d) Rydych yn cytuno bod hawl gennym, o ddyddiad y llythyr hwn hyd at bum mlynedd o ddyddiad taliad olaf y Cyllid, i gynnwys manylion am eich sefydliad a'ch busnes chi ac am y Cyllid a'r Dibenion mewn deunyddiau hyrwyddo ar gyfer Llywodraeth Cymru, ac yr ydych yn cytuno ymhellach i gydweithredu â cheisiadau rhesymol gennym ni at y diben o baratoi deunyddiau o'r fath.

14. Gwybodaeth

- (a) Rydych yn cydnabod ein bod yn ddarostyngedig i ofynion Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 ('yr FOIA'), Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 ('yr EIR') a Deddf Diogelu Data 2018 ('y DPA') a fersiwn cyfraith yr UE a gedwir o'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data ((UE) 2016/679) ('GDPR y DU').
- (b) Rydych yn cydnabod mai ni, yn ôl ein disgrifiwn absoliwt, sy'n gyfrifol am benderfynu naill ai:
- i) datgelu unrhyw wybodaeth a gawsom o dan neu mewn cysylltiad â'r Cyllid, i'r graddau y mae'n ofynnol ein bod yn datgelu'r cyfryw wybodaeth i berson sy'n gwneud cais am ddatgeliad o dan yr FOIA neu'r EIR; a/neu
 - ii) esemtio unrhyw wybodaeth o'r gofynion datgelu o dan y Cod, yr FOIA neu'r EIR.
- (c) Rydych yn cydnabod y gallwn rannu unrhyw ddata yr ydych yn ei ddarparu inni ag asiantaethau atal twyll a thrydydd partïon at ddibenion atal a chanfod twyll. Bydd unrhyw ddata personol a gesglir gennym yn cael ei reoli yn unol â'n Hysbysiad Preifatrwydd sydd ar gael yma [Datganiad Preifatrwydd: Grantiau Llywodraeth Cymru | LLYW.CYMRU](#)

15. Prynu nwyddau a gwasanaethau

- (a) Os penderfynwch brynu unrhyw nwyddau a/neu wasanaethau i gyflawni'r Dibenion, rhaid eu prynu mewn modd cystadleuol a chynaliadwy er mwyn dangos eich bod (i) wedi sicrhau'r gwerth gorau wrth ddefnyddio arian cyhoeddus, a (ii) wedi cydymffurfio â'ch polisi gwrthdaro buddiannau ar yr adeg berthnasol.
- (b) O bryd i'w gilydd, cawn ofyn am dystiolaeth gennych i ddangos eich bod yn cydymffurfio â'r Amod 15 hwn. Gallai dystiolaeth o'r fath fod ar ffurf dystiolaeth eich bod:
- i) yn cydymffurfio ag unrhyw reoliadau, deddfwriaeth neu ganllawiau caffaol sydd mewn grym o bryd i'w gilydd yr ydych chi, neu unrhyw berson sy'n cynnal busnes neu swyddogaeth

o'r un natur â chi neu natur debyg ichi, yn ddarostyngedig iddynt; neu

- ii) yn cydymffurfio â'ch polisi caffael sydd mewn grym ar yr adeg berthnasol; neu
- iii) wedi cael o leiaf dri dyfynbris ysgrifenedig ar gyfer y nwyddau a/neu'r gwasanaethau perthnasol.

Rhaid ichi ddarparu tystiolaeth o'r fath i ni'n brydlon ar ôl ein cais ysgrifenedig am dystiolaeth o'r fath.

16. Hysbysu

- (a) Rhaid i bob hysbysiad angenrheidiol a roddir o dan yr Amodau hyn fod yn ysgrifenedig (nid yw hyn yn cynnwys e-bost, ond gall gynnwys llythyr a atodir i e-bost) a rhaid iddo arddangos yn amlwg y pennawd canlynol:

'Hysbysiad mewn perthynas â'r Cynllun Grant Cartrefi Gwag cenedlaethol'.

- (b) Mae'r cyfeiriad a'r manylion cyswilt at ddibenion cyflwyno hysbysiad o dan yr Amodau fel a ganlyn

Chi: y Rheolwr Prosiect yn y cyfeiriad a nodir yn Amod 3.

Ni: Swyddog Llywodraeth Cymru yn y cyfeiriad a nodir yn Amod 3.

- (c) Ystyrrir bod hysbysiad wedi ei gyflwyno'n briodol fel a ganlyn:-

Post dosbarth cyntaf rhagdaledig: ar yr ail Ddiwrnod Busnes ar ôl y dyddiad postio.

Â llaw:

ar yr adeg y mae'n cael ei drosglwyddo i'r cyfeiriad, neu'r Diwrnod Busnes nesaf os yw'n cyrraedd ar ôl 4pm neu ar benwythnos neu wyliau cyhoeddus.

Drwy atodiad e-bost:

ar yr adeg y'i hanfonir, neu'r Diwrnod Busnes nesaf os yw'n cael ei anfon ar ôl 4pm neu ar benwythnos neu wyliau cyhoeddus.

17. Cydraddoldeb

Rhaid ichi fod â pholisiau cydraddoldeb ar waith sy'n ymdrin â chyflogaeth, defnyddio gwirfoddolwyr a darparu gwasanaethau, yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010, a sicrhau eich bod yn dilyn y polisiau hyn.

18. Y Gymraeg

- a) Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gefnogi'r Gymraeg a'i diwylliant ac mae strategaeth Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg yn darparu gweledigaeth ar gyfer tyfu a datblygu'r Gymraeg ymhellach.
- b) Pan fo'r Dibenion yn cynnwys neu'n ymwneud â darparu gwasanaethau yng Nghymru, rhaid iddynt gael eu darparu yn Gymraeg ac yn Saesneg oni bai ei bod yn afresymol neu'n anghymesur gwneud hynny. Rhaid iddynt gael eu darparu mewn modd nad yw'n trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.
- c) Pan fo darparu gwasanaethau yn rhan o'r Dibenion, rhaid ichi weithredu'n unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ac amcanion Cymru 2050. Yn ymarferol, bydd hyn yn cynnwys y canlynol:
 - i) Sicrhau bod unrhyw ddeunydd ysgrifenedig a gynhyrchrir, gan gynnwys deunydd digidol, yn ddwyieithog.
 - ii) Sicrhau bod unrhyw arwyddion yn ddwyieithog.
 - iii) Sicrhau y cynhelir unrhyw ddigwyddiadau hyfforddi neu ddigwyddiadau cyhoeddus yn ddwyieithog.
 - iv) Hyrwyddo a hwyluso'r Gymraeg yn weithredol (gan gynnwys darparu gwasanaethau a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg) o fewn gweithgareddau a ariennir.
- d) I gael cyngor cyffredinol ynghylch darparu gwasanaethau'n ddwyieithog ac i gael gwybodaeth am sefydliadau a all eich helpu, cysylltwch â 'Helo Blod', sef gwasanaeth sy'n rhoi cyngor ar y Gymraeg, drwy ffonio 03000 258888 neu anfon eich ymholiad at heloblod@llyw.cymru

19. Datblygu cynaliadwy

Rhaid i'ch defnydd o'r Cyllid gyfrannu at gyflawni amcanion llesiant Llywodraeth Cymru sydd wedi'u nodi yn Rhaglen Lywodraethu Llywodraeth Cymru. Rhaid ichi weithio mewn ffordd gynaliadwy (egwyddor datblygu cynaliadwy) wrth gyflawni'r Dibenion, er mwyn sicrhau eich bod yn gweithio mewn ffordd ataliol, integredig, hirdymor a chydweithredol, ac yn cynnwys pobl sy'n adlewyrchu amrywiaeth Cymru. Gweler Atodlen 1 am ragor o wybodaeth.

20. Swyddogaethau Gweinidogion Cymru

Rydych yn cydnabod bod gan Weinidogion Cymru ystod o swyddogaethau a fydd yn parhau i gronni a chael eu diwygio, a bod rhaid i Weinidogion Cymru wneud penderfyniadau ynglŷn â phob swyddogaeth unigol yng ngoleuni'r holl ystyriaethau perthnasol, gan

eithrio pob ystyriaeth amherthnasol. Rydych yn cytuno na fydd unrhyw beth yn yr Amodau neu sydd ymhlyg ynddynt, neu sy'n codi o danynt, neu mewn cysylltiad â hwy, yn niweidio, yn llyffetheirio, neu'n effeithio mewn unrhyw ffordd ar swyddogaethau Gweinidogion Cymru neu unrhyw rai ohonynt, nac yn rhwymo Gweinidogion Cymru, neu unrhyw rai ohonynt i arfer eu swyddogaethau, neu ymatal rhag eu harfer, mewn unrhyw fodd penodol.

21. Cyffredinol

- (a) Os digwydd i unrhyw un o'r Amodau, ar unrhyw adeg, fynd, neu gael ei ystyried, yn annilys, yn anghyfreithlon neu'n anorfodadwy mewn unrhyw ffordd o dan unrhyw gyfraith, nid effeithir ac nid amherir mewn unrhyw ffordd ar ddilysrwydd, cyfreithlondeb a gorfodadwyedd gweddill y darpariaethau.
- (b) Ni fydd methiant neu oedi ar ein rhan ni i arfer unrhyw bŵer, hawl neu rwymedi o dan yr Amodau hyn yn golygu y gellir hepgor y cyfryw bŵer, hawl neu rwymedi, nac yn ein rhwystro rhag arfer y cyfryw bŵer, hawl neu rwymedi ymhellach, neu arfer unrhyw bŵer, hawl neu rwymedi arall. Mae'r pwerau, yr hawliau neu'r rhwymedïau a ddarperir drwy hyn yn rhai cronus, ac nid ydynt yn eithrio unrhyw bwerau, hawliau neu rwymedïau a ddarperir drwy gyfraith.
- (c) Rhaid i unrhyw ddiwygiad neu amrywiad i'r Amodau hyn fod yn ysgrifenedig a chael ei lofnodi gennym ni a chennych chi, yn yr un modd â'r llythyr hwn (neu fel y cytunir fel arall gennym ni'n ysgrifenedig o bryd i'w gilydd).
- (d) Ni chaniateir ichi aseinio na gwaredu, mewn unrhyw ffordd arall, eich hawliau, eich buddion, eich rhwymedigaethau neu'ch dyletswyddau o dan yr Amodau hyn.
- (e) Bydd Amodau 7, 9, 11, 13, 14, a 21(e), a'r cyfryw Amodau eraill y mae angen iddynt, drwy oblygiad, barhau y tu hwnt i daliad olaf y Cyllid, yn parhau felly yn eu llawn rym ac effaith.
- (f) I chi yn unig y dyfernir y Cyllid ac nid oes gan neb arall hawl i wneud unrhyw hawliad mewn perthynas â'r Cyllid, nac ychwaith i ddibynnu ar unrhyw un neu unrhyw rai o'r Amodau hyn neu eu gorfodi.
- (g) Dan amgylchiadau lle'r ydych yn cynnwys dau neu fwy o bersonau neu gyrrff, bydd rhwymedigaethau'r personau neu'r cyrff hynny ar y cyd ac yn unigol, ac fe fydd diffygddalu ar ran un o'r personau neu gyrrff yn cael ei gyfrif yn ddifygddalu gan bob un.
- (h) Llywodraethir a dehonglir yr Amodau hyn, ac unrhyw anghydfod neu hawliad (gan gynnwys unrhyw anghydfodau neu hawliadau digontract) sy'n codi mewn cysylltiad â, neu yn sgil, eu ffurffio neu eu maes pwnc, yn unol â chyfreithiau Cymru a Lloegr fel y'u

cymhwysir yng Nghymru, ac y mae'r partïon i'r Amodau hyn yn ymostwng i awdurdodaeth unigryw llysoedd Cymru a Lloegr.

22. Sut i dderbyn y Cyllid a gynigir

- (a) Er mwyn derbyn y Cyllid a gynigir rhaid ichi lofnodi a dychwelyd copi o'r llythyr hwn at y Swyddog Llywodraeth Cymru. Ni fydd dim o'r Cyllid hwn yn cael ei dalu ichi tan y byddwn wedi derbyn eich llythyr wedi'i lofnodi.
- (b) Rhaid i'ch llythyr wedi'i lofnodi ddod i law ar neu cyn 15 Rhagfyr 2022 (o fewn 14 diwrnod i ddyddiad y llythyr hwn) neu bydd y Cyllid a gynigir yn cael ei dynnu'n ôl yn awtomatig.

Yn gywir,

Llofnodwyd gan:
Stuart Fitzgerald
Dirprwy Gyfarwyddwr yr Is-adran Cartrefi a Lleoedd
Tai ac Adfywio
o dan awdurdod y Gweinidog Newid Hinsawdd, un o Weinidogion Cymru

ATODLEN 1 Y Dibenion

Pwrpas y Cyllid yw eich cefnogi chi i gyflwyno y Cynllun Grant Cartrefi Gwag Cenedlaethol ('y Cynllun') ledled Cymru.

Mae'r Cynllun yn cynnig grant o hyd at £25,000 i ymgeiswyr er mwyn i eiddo, sydd wedi ei gofrestru gyda'r adran dreth gyngor berthnasol fel un gwag am o leiaf 12 mis, ac sydd dan eu perchnogaeth, ddechrau cael ei ddefnyddio unwaith eto. Mae'n cefnogi'r gwaith o gyflawni ein blaenoriaeth i fuddsoddi er mwyn i eiddo gwag ddechrau cael ei ddefnyddio unwaith eto, i helpu i adfywio cymunedau, i ddarparu rhagor o ddewis a llety addas i drigolion.

Byddwch yn gyfrifol am gyflawni a rheoli'r Cynllun sy'n gweithredu ym mhob awdurdod lleol sy'n cymryd rhan.

Byddwch yn sicrhau bod pridian cyfreithiol a chyfyngiad yn cael eu sicrhau yn erbyn pob eiddo sy'n elwa ar y Cyllid hwn. Dylid sicrhau pridian cyfreithiol a chyfyngiad o'r fath am gyfnod o bum mlynedd ar ôl i waith sydd wedi derbyn grant gael ei ardystio.

Byddwch yn cyflwyno diweddarriadau rheolaidd gan gynnwys yng nghyfarfodydd Grwpiau Gweithredol.

Byddwch yn ymrwymo i Gytundeb Lefel Gwasanaeth (SLA) rhngoch chi a'r awdurdodau lleol sy'n cymryd rhan yn y cynllun. Byddwch yn gweithio gyda'r awdurdodau lleol sy'n cymryd rhan i sicrhau eu bod yn deall sut y bydd y Cynllun yn gweithredu ac yn cael ei reoli o fewn eu hardaloedd, a'r hyn y disgwyli'r iddynt hwy ei wneud i gefnogi'r gwaith o gyflwyno'r Cynllun yn llwyddiannus. Byddwch hefyd yn cytuno gyda'r awdurdodau lleol ar eu mecanwaith i gyfrannu eu cyllid cyfatebol o 10% cyn i unrhyw gais gael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru. Cewch ddechrau cyflwyno'r cynllun yn yr awdurdodau lleol hynny ar ôl ichi dderbyn Cytundebau Lefel Gwasanaeth wedi'u llofnodi yn cytuno i delerau'r cynllun ar gyfer yr ardal honno.

Rhaid gweithredu'r Cyllid yn unol â mein prawf cymhwysedd y cynllun, gan gynnwys unrhyw feini prawf cymhwysedd unigol ar gyfer pob awdurdod lleol y cytunir arnynt gyda Llywodraeth Cymru cyn i geisiadau gael eu prosesu yn yr ardal honno.

Gellir defnyddio hyd at £267,000 o'r Cyllid ar gyfer staffio a chostau gweinyddol i weithredu'r Cynllun ar ein rhan yn ystod 2022–23. Yn ogystal, bydd hyd at £50,000,000 yn cael ei ddyrannu o 2023–24 i 2024–25 i ddarparu grantiau i berchen-feddiannwyr, landlordiaid cymdeithasol cofrestredig, grwpiau tai cymunedol ac awdurdodau lleol ('y buddiolwr') ac ar gyfer costau staffio a gweinyddol. Bydd dyraniadau tybiannol yn cael eu gwneud i bob awdurdod lleol bob blwyddyn yn seiliedig ar nifer yr adeiladau gwag ym mhob ardal awdurdod lleol. Bydd yr wybodaeth hon yn cael ei rhoi ichi gan swyddogion Llywodraeth Cymru.

Os bydd buddiolwr yn dymuno gwerthu ei eiddo tra bydd eich pridiant cyfreithiol ar waith, neu os bydd eiddo'n parhau i fod yn wag am chwe mis neu fwy ar ôl i'r grant gael ei dalu i'r buddiolwr, yna bydd rhaid i'r buddiolwr ad-dalu'r grant ichi yn llawn.

Os bydd y grant yn cael ei ad-dalu ichi hyd at 31 Mawrth 2025, yna gall arian o'r fath gael ei ailddefnyddio a'i dalu i fuddiolwr arall yn unol â'r Cynllun. Wrth reswm rhaid defnyddio unrhyw gyfraniad gan awdurdod lleol yn yr ardal awdurdod lleol honno. Os bydd unrhyw grant yn cael ei ad-dalu ar ôl 1 Ebrill 2025, yna rhaid ichi hysbysu Swyddog Llywodraeth Cymru a thrafod ei addaliad i Lywodraeth Cymru a'r awdurdod lleol perthnasol fel y bo'n briodol.

Y Cynllun Grant Trydydd Parti

Pwrpas y cyllid yw i chi ddarparu grantiau i berchen-feddiannwyr, landlordiaid cymdeithasol cofrestredig, grwpiau tai cymunedol ac awdurdodau lleol (y 'buddiolwyr'). Y grant mwyaf fesul buddiolwr yw £25,000 fesul eiddo, a rhaid iddo gael ei ddefnyddio gan y buddiolwr ar gyfer y Cynllun Grant Cartrefi Gwag (y 'Cynllun').

Rhoddwyd hyd at £50,000,000 at y diben hwn. Rhaid i'r cyllid hefyd ariannu'r ffioedd staffio a gweinyddu ar gyfer 2023–24 a 2024–25. Rhaid cytuno ar y gwariant ar gyfer staffio a gweinyddu gyda Llywodraeth Cymru ymlaen llaw.

Chi sy'n gyfrifol am reoli'r holl grantiau i fuddiolwyr, a sicrhau bod yr holl weithdrefnau a phrosesau ar waith cyn bod unrhyw grantiau'n cael eu rhoi.

Rhaid ichi gynnal diwydrwydd dyladwy cyn dyfarnu unrhyw gyllid i fuddiolwr.

Rhaid ichi gynnal asesiad cynhwysfawr o'r cynllun i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â Chyfundrefn Cymhorthdal y DU. Rhaid ichi hefyd ystyried goblygiadau cymhorthdal pob grant unigol a chael y dogfennau a'r wybodaeth sydd eu hangen gan bob buddiolwr er mwyn cydymffurfio â Rheoliadau Cymhorthdal y DU.

Rhaid ichi bennu telerau ac amodau priodol ar gyfer y grant a sicrhau eu bod yn unol â'r gofynion a amlinellir yn yr amodau hyn, ac nad ydynt yn mynd yn groes iddynt.

Rhaid ichi gytuno ar ddiben clir ar gyfer pob grant a sut y byddwch yn mesur llwyddiant y buddiolwr o ran cyflawni'r dibenion hynny. Rhaid ichi gytuno ar dargedau CAMPUS â'r Buddiolwyr.

Yn unol ag Amod 10, efallai y byddwn, o bryd i'w gilydd, yn gofyn am wybodaeth am y Cynllun ac unrhyw grant a dalwyd o dan y Cynllun. Rhaid i'r wybodaeth y byddwch yn ei rhoi inni gydymffurfio â'ch cais. Caiff unrhyw fethiant ar eich rhan i ddarparu gwybodaeth ddigonol ei ystyried yn Ddigwyddiad Hysbysadwy.

Tudalen 30

Ni fydd unrhyw beth yn yr Atodlen yn eich rhyddhau rhag cyflawni unrhyw un o'ch rhwymedigaethau i ni fel y'u nodir yn yr amodau.

ATODLEN 2 Y Targedau

2022–23

- Byddwch yn rhoi prosesau cynllun perthnasol ar waith, gan gynnwys digon o adnoddau i reoli'r cynllun erbyn lansiad y cynllun ym mis Ionawr 2023.
- Byddwch yn cysylltu ag awdurdodau lleol unigol ac yn rhoi cytundebau lefel gwasanaeth drafft i bob awdurdod lleol erbyn mis Ionawr 2023 fan bellaf.
- Byddwch yn sicrhau bod cytundeb lefel gwasanaeth ar waith gyda phob awdurdod lleol sy'n cymryd rhan cyn i unrhyw geisiadau gael eu prosesu drwy'r cynllun.
- Byddwch yn dechrau prosesu ceisiadau o fis Ionawr 2023.

2023–24 – 2024–25

- Dylai'r holl waith sy'n derbyn grant arwain at wella effeithlonrwydd ynni pob eiddo.
- Dylid adrodd ar wahân ar y gwaith effeithlonrwydd ynni a wneir ym mhob eiddo, a chyflwyno adroddiadau i Lywodraeth Cymru.
- Rydym yn disgwyli y bydd hyd at 2,000 eiddo yn dechrau cael eu defnyddio unwaith eto o ganlyniad i'r cynllun, os bydd yr uchafswm grant yn cael gymhwysedd i bob grant a roddir

Mae'r dyraniadau dangosol ar gyfer pob awdurdod lleol yn Nhabl 1 isod, yn seiliedig ar y rhagdybiaeth y bydd pob awdurdod lleol yn cymryd rhan yn y cynllun:

Tabl 1: Dyraniadau dangosol i bob awdurdod lleol

Awdurdod Lleol	Nifer yr eiddo gwag (2022/23)	Dyraniad 2023/24*	Dyraniad dangosol 2024/25*
Abertawe	1701	£1,920,732	£1,920,732
Blaenau Gwent	798	£901,084	£901,084
Bro Morgannwg	749	£845,754	£845,754
Caerdydd	1395	£1,575,203	£1,575,203
Caerffili	1023	£1,155,149	£1,155,149
Casnewydd	1015	£1,146,116	£1,146,116
Castell-nedd Port Talbot	1060	£1,196,929	£1,196,929
Ceredigion	729	£823,171	£823,171
Conwy	686	£774,616	£774,616
Gwynedd	1349	£1,523,261	£1,523,261
Merthyr Tudful	550	£621,048	£621,048
Pen-y-bont ar Ogwr	1101	£1,243,225	£1,243,225
Powys	952	£1,074,977	£1,074,977
Sir Benfro	1322	£1,492,773	£1,492,773
Sir Ddinbych	789	£890,921	£890,921
Sir Fynwy	605	£683,153	£683,153
Sir Gaerfyrddin	2259	£2,550,813	£2,550,813
Sir y Fflint	865	£976,739	£976,739
Rhondda Cynon Taf	2121	£2,394,986	£2,394,986
Torfaen	422	£476,513	£476,513

Wrecsam	309	£348,916	£348,916
Ynys Môn	340	£383,921	£383,921
Cyfanswm	22,140	£25,000,000	£25,000,000

***Dyraniau dangosol yn seiliedig ar ystadegau blynnyddol ar eiddo gwag. Gall y rhain fod yn is yn dilyn tynnu costau gweinyddu.**

ATODLEN 3 Digwyddiadau Hysbysadwy

Rhestrir y Digwyddiadau Hysbysu y cyfeirir atynt yn Amod 9 isod:

1. bod ad-dalu unrhyw ran o'r Cyllid yn ofynnol yn unol ag unrhyw ddeddfwriaeth berthnasol;
2. eich bod yn methu â chydymffurfio ag unrhyw un neu rai o'r Amodau;
3. nad yw'r cyllid, yn llawn neu'n rhannol, yn cael ei ddefnyddio at y Dibenion;
4. eich bod yn methu â chyrraedd unrhyw un neu'r cyfan o'r Targedau;
5. bod cynnydd anfoddhaol tuag at gwblhau'r Dibenion, gan gynnwys bodloni'r Targedau;
6. eich bod yn methu â darparu gwybodaeth am y Dibenion yr ydym ni neu unrhyw gorff gorfodi cymorthdaliadau'r DU, neu unrhyw rai o'i archwiliwyr, asiantau neu gynrychiolwyr, yn gofyn amdani;
7. bod rheswm gennym i gredu eich bod chi a/neu unrhyw rai o'ch Personél yn cymryd rhan mewn gweithgarwch twyllodrus neu wedi bod yn rhan o weithgarwch twyllodrus [wrth i'r Dibenion gael eu cyflawni];
8. ein bod ni wedi gordalu Cyllid i chi;
9. bod cyllid dyblyg mewn perthynas ag unrhyw ran o'r Dibenion. Mae hyn yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i unrhyw daliadau yr ydych wedi'u cael mewn perthynas ag effeithiau lledaeniad y coronafeirws (COVID-19) gan eich darparwr yswiriant (yswiriant canslo/amharu ar fusnes), Cynllun Cadw Swyddi Llywodraeth y DU drwy gyfnod y Coronafeirws a/neu unrhyw gronfa/cynllun gan Lywodraeth Cymru.
10. bod unrhyw ddatganiad a wnaed yn Amod 8 yn anghyflawn, yn anghywir neu'n gamarweiniol mewn unrhyw fodd neu, pe bai'n cael ei ailadrodd ar unrhyw adeg gan gyfeirio at y ffeithiau a'r amgylchiadau sy'n bodoli bryd hynny, y byddai'n anghywir ;
11. bod addasiad i farn yr archwilydd (sy'n golygu bod y farn honno yn un amodol, yn anffafriol neu dan ymwadiad) am eich datganiadau ariannol;
12. bod digwyddiad neu amgylchiad wedi codi sy'n gyfredol ac sy'n gyfystyr â (neu a fyddai, gyda therfyn ar gyfnod gras, rhoi hysbysiad, gwneud unrhyw benderfyniad neu unrhyw gyfuniad o'r pethau hyn, yn gyfystyr â) digwyddiad diffyg neu ddigwyddiad terfynu (sut bynnag y caiff ei ddisgrifio) o dan unrhyw gytundeb neu offeryn arall sy'n rhwymol arnoch chi neu y mae unrhyw un neu ragor o'ch asedau yn ddarostyngedig iddo;

13. bod moratoriwm mewn perthynas â'r cyfan neu unrhyw un o'ch dyledion neu'ch asedau, neu fod compównd neu gytundeb gyda'ch credydwyr, wedi'i gytuno, ei orchymyn neu'i ddatgan;
14. eich bod yn atal neu'n gohirio talu unrhyw ddyledion neu nad ydych yn gallu talu'ch dyledion, neu eich bod yn cyfaddef yn ysgrifenedig nad ydych yn gallu talu eich dyledion;
15. bod gwerth eich asedau yn llai na'ch rhwymedigaethau (gan ystyried rhwymedigaethau digwyddiadol a darpar rwymedigaethau);
16. eich bod yn dechrau negodiadau, neu'n ymgymryd ag unrhyw gompównd, cytundeb cyfaddawdol, aseiniad neu drefniant, gydag un neu ragor o'ch credydwyr gyda golwg ar ad-drefnu unrhyw un neu ragor o'ch dyledion (oherwydd anawsterau ariannol gwirioneddol neu ddisgwyliedig);
17. bod unrhyw gamau, achos neu weithdrefn yn cael eu cymryd mewn perthynas â chi ynghylch:
 - (a) gohirio taliadau, moratoriwm mewn perthynas ag unrhyw ddyled, dirwyn i ben, diddymu, mynd i ddwyo gweinyddwyr neu ad-drefnu (gan ddefnyddio trefniant neu gynllun gwirfoddol neu fel arall); neu
 - (b) compównd, cytundeb cyfaddawdol, aseiniad neu drefniant gydag unrhyw un neu ragor o'ch credydwyr; neu
 - (c) penodi diddymwr, derbynnydd, derbynnydd gweinyddol, gweinyddwr, rheolwr gorfodol neu swyddog tebyg arall mewn perthynas â chi neu unrhyw un neu ragor o'ch asedau.
18. bod archeb statudol wedi ei chyhoeddi yn eich erbyn;
19. eich bod chi'n rhoi'r gorau, neu'n bygwth gohirio neu roi'r gorau, i gynnal y cyfan neu ran berthnasol o'ch busnes;
20. bod newid yn eich cyfansoddiad, eich statws, eich rheolaeth neu'ch perchnogaeth a/heu fod un o'ch archwiliwyr allanol yn ymddiswyddo;
21. eich bod yn methu â chydymffurfio ag unrhyw rwymedigaethau adrodd statudol sy'n gymwys i chi (gan gynnwys ond nid yn gyfyngedig i ofynion ffeilio ar gyfer Tŷ'r Cwmniâu, y Comisiwn Elusennau, yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol);
22. bod unrhyw newid, parhaol neu dros dro, yn eich cyfranddalwyr, eich cyfarwyddwyr, eich ymddiriedolwyr neu'ch partneriaid a/neu Bersonél a all effeithio ar eich gallu i gyflawni'r Dibenion;

23. bod unrhyw ddigwyddiad, neu unrhyw amgylchiadau'n codi, sydd, yn ein barn ni, yn rhoi sail resymol dros gredu y gallai darparu'r Cyllid, a/neu barhau â'r trefniadau a ystyrir gan y llythyr hwn, ddwyn anfri arnom.
24. bod unrhyw ddigwyddiad, neu unrhyw amgylchiadau'n codi, sydd, yn ein barn ni, yn rhoi sail resymol dros gredu y gallech beidio â chyflawni neu gydymffurfio ag unrhyw un o'ch rhwymedigaethau o dan yr Amodau hyn, neu y gallech fod yn analluog i wneud hynny.

ATODLEN 4
Profil Taliadau Dangosol
(cyfeiriwch at Amodau 5(b), 6(a) a (b))

Os byddwch yn methu â hawlio'r Cyllid yn llawn bob blwyddyn yn unol â'r amserlenni a nodir yn y Proffil Taliadau Dangosol hwn, bydd unrhyw ran na chafodd ei hawlio o'r Cyllid blynnyddol yn peidio â bod ar gael ichi.

Rhif y rhandaliad	Y rhandaliad uchaf	Y dyddiad cynharaf y gellir ei hawlio	Y dyddiad olaf y gellir ei hawlio	Dogfennau mae'n rhaid eu cynnwys gyda'r ffurflen hawlio
2022-23				
1	£267,000	1 Ebrill 2023	30 Ebrill 2023	Ffurflen Hawlio Adroddiad Data Misol Tystysgrif Archwilio yn unol ag Amod 11(a)(iv)
2023-24				
2	£25,000,000 (rhandaliadau bob chwarter yn dibynnu ar gostau a ysgwyddwyd yn ystod y cyfnod)	Ch1 – 1 Gorffennaf 2023 Ch2 – 1 Hydref 2023 Ch3 – 1 Ionawr 2024 Ch4 – 1 Ebrill 2024	Ch1 – 31 Gorffennaf 2023 Ch2 – 31 Hydref 2023 Ch3 – 31 Ionawr 2024 Ch4 – 30 Ebrill 2024	Ffurflen Hawlio Chwarterol Adroddiad Data Misol Adroddiad Cynnydd Diwedd Blwyddyn Datganiad Blynnyddol yn unol ag Amod 11(a)(iv)
2024-25				
3	£25,000,000 (rhandaliadau bob chwarter yn dibynnu ar gostau a ysgwyddwyd yn ystod y cyfnod)	Ch1 – 1 Gorffennaf 2024 Ch2 – 1 Hydref 2024 Ch3 – 1 Ionawr 2025 Ch4 – 1 Ebrill 2025	Ch1 – 31 Gorffennaf 2024 Ch2 – 31 Hydref 2024 Ch3 – 31 Ionawr 2025 Ch4 – 30 Ebrill 2025	Ffurflen Hawlio Chwarterol Adroddiad Data Misol Adroddiad Cynnydd Diwedd Blwyddyn Datganiad Blynnyddol yn unol ag Amod 11(a)(iv)

ATODLEN 5

Datganiad Blynnyddol ar Wariant Grant

Tystysgrif Dyrannu Awdurdodau Lleol

Adroddiad ar incwm/gwariant diwedd blwyddyn ariannol

a) Cyfanswm y grant a dderbyniwyd ar gyfer 2022–23 £

Gwariant Gwirioneddol £

Grant i'w adenennill gan Weinidogion Cymru (a–b) £

Rwy'n cadarnhau bod y nodau a'r amcanion y cytunwyd arnynt wedi'u cyflawni.

Tystysgrif y Prif Swyddog Cyllid

Rwy'n tystio, hyd eithaf fy ngwybodaeth a'm cred:

- Bod yr wybodaeth a roddir uchod yn gywir a bod yr holl wariant yn cofnodi'n gywir y symiau gwirioneddol a ysgwyddwyd gan yr awdurdod mewn perthynas â'r Dibenion a'r costau wedi'u cymeradwyo gan Lywodraeth Cymru fel rhai sy'n gymwys o dan y grant;
- Bod y gweithgarwch wedi'i gyflawni yn erbyn y nodau a'r amcanion y cytunwyd arnynt yn unol â'r Llythyr Dyfarnu a Thelerau ac Amodau cysylltiedig y grant;
- Bod systemau a mesurau rheoli yn eu lle i sicrhau bod y grant yn cael ei ddefnyddio at y Dibenion y bwriadwyd, p'un a yw'n cael ei wario'n uniongyrchol, neu'n cael ei drosglwyddo i sefydliadau eraill;
- Na wnaed unrhyw hawliadau am gyllid arall gan Lywodraeth Cymru nac unrhyw gorff arall mewn perthynas â'r gwariant a ddangosir ar y datganiad hwn; a
- Bod trefniadau monitro ar waith i sicrhau bod y gweithgarwch wedi mynd rhagddo fel y'i cofnodwyd ar unrhyw gynllun cyflawni y cytunwyd arno.

Ynghlwm ceir adroddiad sy'n amlinellu pam na allaf ardystio'r uchod.

Llofnod:

Dyddiad:

Swydd: Y Prif Swyddog Cyllid/Cyfarwyddwr Cyllid (dilëwch fel y bo'n briodol)

MAE ANGEN LLOFNOD DAU BERSON

Rydym yn datgan bod gennym yr awdurdodiad priodol i dderbyn y Cyllid a ddyfarnwyd ar gyfer cyflawni'r cynllun Grant Cartrefi Gwag Cenedlaethol a'r Amodau sy'n ymwneud â'r Cyllid.

Llofnod

Llofnodydd awdurdodedig ar ran **Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf**

Enw

Teitl Swydd

Dyddiad

Llofnod

Llofnodydd awdurdodedig ar ran **Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf**

Enw

Teitl Swydd

Dyddiad

Eich cyf/Your ref
 Ein cyf/Our ref

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

17 Tachwedd 2022

Annwyl Gynghorydd

Fel y gwyddoch, cefas gymeradwyaeth yn ddiweddar i gyflwyno cynllun cartrefi gwag cenedlaethol, gan adeiladu ar lwyddiant blaenorol y cynllun a ddarperir fel rhan o dasglu'r Cymoedd. Mae Llywodraeth Cymru yn ymrwymo £50m i'r cynllun hwn, wedi ei rannu'n gyfartal dros 2 flynedd (2023-24 & 2024-25).

Sefydlodd fy swyddogion weithgor gyda 12 awdurdod lleol i ddatblygu'r cynllun. Gwahoddwyd pob awdurdod lleol hefyd i gyfarfod unigol i drafod y cynllun ac mae 21 awdurdod lleol wedi cyfarfod â'm swyddogion wedi hynny. Rwy'n falch iawn o lefel y brwd frydedd a'r parodrwydd i ystyried cymeryd rhan yn y cynllun.

Rwyf am ddechrau buddsoddi yn y Cynllun Grant Cartrefi Gwag cenedlaethol cyn gynted â phosibl, ac felly rwy'n gobethio lansio'r cynllun ym mis Ionawr 2023 er mwyn dechrau prosesu ceisiadau i mewn i 2023-24. Dyma brif delerau'r cynllun:

- Byddai angen i'r eiddo fod yn wag am 12 mis er mwyn bod yn gymwys i gael y grant;
- Rhaid i'r ymgeisydd fyw yn yr eiddo fel eu prif breswylfa am 5 mlynedd ar ôl cwblhau'r gwaith;
- Dim ond un cais y person;
- Uchafswm y grant fesul cais fydd £25,000;
- Bydd gwelliannau effeithlonrwydd ynni yn ofynnol fel rhan o'r gwaith a wneir ar yr eiddo;
- Bydd angen cyfraniad o leiaf 15% gan ymgeiswyr;
- Rhaid i'r ymgeisydd dalu unrhyw gostau eraill sy'n uwch na'r grant a'r cyfraniad; a
- Bydd dyraniad tybiannol yn cael ei roi i bob awdurdod lleol sy'n cymryd rhan yn seiliedig ar nifer yr eiddo gwag hirdymor yn eu hawdurdod ar gyfer pob blwyddyn ariannol.

Credaf yn gryf fod Tai Gwag yn faes cyfrifoldeb ar y cyd rhwng Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol. Gyda hynny mewn golwg, ac fel gyda Chynllun Tai Gwag blaenorol Tasglu'r Cymoedd, er mwyn i bob awdurdod lleol gymryd rhan yn y cynllun, byddaf yn gofyn am gyfraniad ariannol gan bob awdurdod lleol ar gyfer pob blwyddyn o'r cynllun (2023-24 & 2024-25). Bydd hyn ar gyfradd ymyrraeth o 10% o ddyraniad pob awdurdod lleol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
 0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
 Caerdydd • Cardiff
 CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen 41

Gyda'u profiad o weithredu cynllun blaenrool tasglu'r Cymoedd, ein bwriad yw penodi CBS RhCT fel yr arweinydd cyflawni ar ran yr holl awdurdodau lleol.

Bydd RhCT yn gweithio gyda'ch swyddogion i fwrw ymlaen â'r gwaith hwn. Byddwn yn ddiolchgar iawn pe gallech sicrhau bod eich swyddogion ac yn benodol eich adrannau Treth Cyngor, wedi ymrwymo i gefnogi'r cynllun hwn trwy gysylltu â RhCT pan fo angen.

I gefnogi lansiad y cynllun hwn yn ddiweddarach eleni, allech chi gadarnhau bwriad eich awdurdod lleol i gymryd rhan yn y cynllun erbyn 30 Tachwedd 2022 a darparu manylion cyswllt ar gyfer arweinydd enwebedig eich awdurdod lleol at HousingSupply@gov.wales

Edrychaf ymlaen at glywed gennych a diolch am eich cefnogaeth a'ch ymrwymiad i ddefnyddio eiddo gwag unwaith eto.

Yn gywir

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

WELSH GOVERNMENT INTEGRATED IMPACT ASSESSMENT

Title of proposal:	National Empty Homes Grant Scheme
Official(s) completing the Integrated Impact Assessment (name(s) and name of team):	Robert Davis
Department:	Housing Supply - Homes & Places
Head of Division/SRO (name):	Stuart Fitzgerald
Cabinet Secretary/Minister responsible:	Minister for Climate Change
Start Date:	30 January 2023

SECTION 1. WHAT ACTION IS THE WELSH GOVERNMENT CONSIDERING AND WHY?

Background

Empty homes are a blight and nuisance on our communities. Not only do they attract anti-social behaviour, pose environmental health problems and contribute to a general decline in their neighbourhoods, but they are also a wasted resource. This is particularly frustrating when housing in is short supply.

Local Government regulations define a home as “long-term empty” if it has been unoccupied for over 6 months. As the process of selling a home can take longer than 6 months, the figures for empty properties include houses that are on the market for sale. This can give a distorted impression.

Numbers of empty properties

For 2021-22 the overall number of long-term empty homes chargeable for council tax was **25,701**.

The latest council tax figures for 2022-23 have the overall number of chargeable long term empty homes in Wales as **22,140**, a reduction of 3,561 in the number from 2021-22.

(**N.B.** These figures only relate to those homes which are chargeable for council tax.

There are, in addition, a number of classes of properties which are vacant which are exempt from council tax e.g., property vacant on death; dwellings left unoccupied by students; properties empty and unfurnished; etc. In total, these categories amount to over 21,000 properties empty/vacant but exempt from council tax in each of the last 3 years. However, it is considered that the majority of these properties would only be vacant for less than 6 months and therefore would not qualify as long-term empty homes).

**The figures relating to council tax chargeable dwellings in 2021-22 and 2022-23 may have been influenced by COVID-19 and LAs' assumptions about what would be happening to the housing market in the forthcoming year. The 2021-22 data is very different compared to previous years for short term exemptions for empty and unfurnished properties for example. As such it would be best not to concentrate on figures for one particular year affected by the pandemic.*

Purpose of the scheme

The scheme is designed primarily to assist local authorities to further increase housing supply and home ownership opportunities for people in Wales by bringing more empty properties back into use. Bringing long-term empty properties back into use will help to increase the supply of housing and extend choice, improve housing conditions and meet housing need. Through the investment of the scheme, it is anticipated up to 2,000 homes will be brought back into use.

The scheme will not only benefit people who may not otherwise be able to access home ownership, but also supports the house building, repairs and maintenance industry, supply chains, economy and jobs.

A safe warm home has many benefits including playing an important role in ensuring occupants reach their full potential and have the opportunity to maintain good health. By improving the energy efficiency of the existing homes, the scheme will also help to ensure household bills for energy are minimised.

According to [research](#) undertaken by the Building Research Establishment (BRE) on behalf of the BRE Trust (2019 Briefing Report - The full cost of poor housing in Wales), in 2017-18, there were an estimated 238,000 dwellings with a Category 1 hazard in Wales, or around 18 per cent of the total housing stock, with the most common hazards relating to falls in the home, and the consequences of living in cold housing.

At the time, the cost to reduce the hazards in these poor homes to an acceptable level is estimated to be £2,455 per home, on average - a total cost of £584 million for the whole stock. This however is likely to have increased due to the recent cost increases in labour and materials.

If remedial works were undertaken 'up-front' to mitigate these Category 1 hazards, it is estimated that there would be a benefit to the NHS of some £95 million per year.

Therefore, by removing category 1 hazards from empty properties brought back into use, there would also be a significant financial saving to the NHS.

In addition, the scheme will contribute to the reduction of housing cost induced poverty and will also help to address mental and physical health issues, inequalities and improve life chances for those living in insecure, poor-quality accommodation. A secure, affordable, home has significant benefits for well-being and quality of life more generally.

Evidence from the [evaluation report](#) of the Welsh Government Houses into Homes scheme (2015) undertaken by Sheffield Hallam University also would suggest the following benefits will be realised to the wider policy area:

- provide an uplift in wider empty homes activities;
- help promote a greater dialogue between local authorities and owners of empty properties;
- help develop new partnerships with departments within local authorities, promoting better inter-departmental working around empty homes within local authorities in their region.
- help local authorities address strategic priorities in other policy areas including regeneration, neighbourhood renewal, public health, homelessness, affordable housing, housing needs, and training and employment.

SECTION 2. WHAT WILL BE THE EFFECT ON SOCIAL WELL-BEING?

2.1 People and Communities

Concerns have been expressed in some parts of Wales about young people and families being priced out of their local communities by high rental and purchase house prices. The proposed scheme will increase the supply of housing in communities by bringing additional properties back into occupation, therefore freeing up properties that were previously in use to reduce the demand for social or rented homes. This impact will have a positive impact on individuals and families, but the impact is likely to be moderate to minimal as there is a huge demand for social and rented housing in Wales. The scheme is available across Wales and so this positive impact will, in theory, not be restricted to certain geographical areas or certain groups.

The scheme will also positively impact communities by transforming empty properties which can be a blight and nuisance on communities and attract anti-social behaviour, pose environmental health problems and contribute to a general decline of communities.

2.2 Children's Rights

Due regard has been given to the United Nations Convention on the Rights of the Child.

Living in poor quality housing can be detrimental to children and young people's health and wellbeing. In particular, the physical quality of the home is key to a child's life chances and will affect their ability to study and thrive. The proposed scheme will enable us to help to provide an adequate stock of housing which will play an important role in increasing the quality and affordability of homes. This will help protect potentially vulnerable families and children.

Housing plays a critical role in supporting young people and low-income families to achieve better outcomes. Living in poor quality housing can be detrimental to children and young people's health and wellbeing, with effects lasting into adulthood. In particular, the physical quality of the home is key to children's life chances and will affect their ability to study and thrive. Improving the supply and quality of housing will also make an important contribution to reducing health and educational inequalities.

Having a settled and secure home is also important for parents. Without this, they are less likely to secure training and long-term employment opportunities, which in turn affect their income. They are therefore more at risk of living in poverty.

This scheme is one of a number of housing options available in the market sector and therefore a Children's Rights Impact Assessment has not been completed.

2.3 Equality

Consideration has been given to the Welsh Ministers' duty under section 149 of the Equality Act 2010 to have due regard to the need to eliminate unlawful discrimination,

harassment and victimisation as well as to advance equality of opportunity and foster good relations between people who share characteristics and those who do not.

The scheme is available across Wales to all groups and is not considered to have any negative implications for people with protected characteristics.

The assessment is available at **annex A** below.

2.4 Rural Proofing

Concerns have been expressed about young people and families being priced out of their local communities by high rental and purchase house prices. It is recognised that there are specific problems in relation to housing supply in rural communities, where due to limited supply, there may be relatively few dwellings available for local people on modest incomes. There is also the potential for areas with particular problems as a result of high numbers of second homes; Welsh Government has a separate strand of work tackling this issue and, as part of this, there is an obvious link between the impact of empty and second homes.

It is also acknowledged amongst Housing Associations and the development industry as being more complex and more expensive to build new homes in the National Parks and in rural areas where planning consent can be complex to obtain.

According to the '[Welsh Housing Conditions Survey](#) 2017-18: Energy Efficiency of Dwellings', Dwellings in rural areas tend to be less energy efficient than dwellings in urban areas.

According to the 2020 Future Generations [report](#), rurality can also compound housing supply issues, due to tourism, agriculture, or residents buying second homes, making it difficult for people in rural areas to buy housing.

House prices are also often higher in rural areas and there is sometimes competition for properties with second homeowners.

By bringing back more existing properties back into use in these areas, it will help these communities to continue to exist and thrive.

This scheme should help increase the supply of housing in rural areas but by utilising existing properties and as such a full Rural Proofing Impact Assessment is not required.

2.5 Health

A good quality, safe and warm home is a key factor in a healthy life. A home that is free from damp, is warm and is in a safe environment enables families, individuals and children to thrive.

As supported by the 2021 Welsh Government [report](#) 'Implementing the Socio-economic Duty: A review of evidence on socio-economic disadvantage and inequalities of outcome', the physical features of housing can also impact on mental health as families try to cope with the stress of living in cold, damp conditions.

Mental illness is commonplace; one in six adults experience a problem or diagnosable mental health issue at any given time. Effective care and support for people with mental health problems helps to ensure their independence and social inclusion. A stable situation in respect of an individual's home or accommodation is important as otherwise it can lead to, or worsen, social exclusion and risky behaviour. Mental health problems and mental illness can cause significant problems, some of which can lead to losing a place to live. The prevalence of mental health problems among the population – from relative minor to serious – is increasing. There is growing recognition of this increase, and of the need to help people so that problems, if they occur, can be prevented from becoming more complex and more costly in terms of treatment and impact. There is good evidence that poor quality housing and housing-related problems can all cause mental health problems or, for some people, make existing problems worse.

Those living in bad housing are disproportionately at greater risk of poorer general health, low mental wellbeing and respiratory problems including asthma and breathlessness.

A secure, affordable, home has significant benefits for people's mental and physical health, well-being and quality of life more generally.

Age related groups, income related groups, groups who suffer discrimination or other social disadvantage, and geographical groups will benefit from the Scheme as more accommodation is made available.

Good quality affordable housing supports healthy lifestyles, with, for example, good heating systems, space for family life etc. Communal spaces enable people to socialise and to have the benefits of a healthy outdoor life. This living environment can contribute to positive mental health and a reduction in stress.

Properties that have been empty for more than 12 months are generally recognised to often be in a poorer physical condition and to have less efficient heating and energy conservation measures. Poor housing conditions can have a negative effect on health outcomes on all, and particularly for children and older people, as well as those with particular health conditions (e.g., respiratory disease).

2.6 Privacy

Will the proposal involve processing information that could be used to identify individuals?

The National Empty Homes Grant scheme will be administered on behalf of the Welsh Government by Rhondda Cynon Taf County Borough Council (RCTCBC) and therefore will not involve Welsh Government processing information that could be used to identify individuals as the scheme is not administered by the Welsh Government. All data received from RCTCBC will be anonymised.

The assessment is available at **annex B** below.

SECTION 3. WHAT WILL BE THE EFFECT ON CULTURAL WELL-BEING AND THE WELSH LANGUAGE?

3.1 Cultural Well-being

Access to good quality, affordable housing enables, families, children and individuals to flourish. Participation in the scheme is available to all local authorities across Wales. Some of the applicant eligibility of the scheme are that the home being brought back into use through the scheme must be in Wales, must be the applicant's only home and the applicant must live in that property as their only place of residence for a minimum of 5 years.

3.2 Welsh Language

In some parts of Wales, including Welsh speaking communities, people can encounter difficulties in finding an affordable home due to high house prices. It has been suggested this can be to the detriment of the Welsh language. Ensuring there is adequate availability of affordable housing for local people in their communities is a particularly important way of helping rural Welsh speaking communities to continue to exist and thrive.

The proposed scheme will be delivered by a local authority on behalf of WG and despite their own requirements to meet Welsh Language Standards including the need to prepare a plan to promote the Welsh language, it will be a requirement of the grant that certain standards are met, including providing a bilingual service and producing all documentation / marketing in both Welsh and English.

The assessment is available at **annex C** below.

SECTION 4. WHAT WILL BE THE EFFECT ON ECONOMIC WELL-BEING?

4.1 Business, the general public and individuals

According to an [evaluation report](#) of the Welsh Government Houses into Homes scheme (2015) undertaken by Sheffield Hallam University, figures show that for every £1 spent on renovating property as part of the scheme, £1.67 is generated for the economy. This is further supported by Scottish Government figures which show that every £1 spent on renovating property in Scotland generates £1.60 for the economy.

In addition, a required 10% investment from local authorities and a minimum 15% contribution of the overall cost of works from the applicant (private sector leverage) will result in significant additional funding being levered in as part of the proposed scheme.

Aside from the wider investment, a number of perceived economic benefits are considered likely through the implementation of the proposed scheme, as set out below:

Impact on owner occupiers

Owner occupiers who benefit from the scheme could benefit financially by being in receipt of grant to undertake the works. This scheme is open to all applicants that meet the scheme criteria and therefore does not benefit one particular individual or group over another.

There may also be a financial benefit in the uplift in value of the property as a result of the works undertaken (see impact on house prices below).

According to the [briefing report](#) 'The full cost of poor housing in Wales' 2019 provided by the Building Research Establishment (BRE) on behalf of the BRE Trust, a number of potential additional benefits of provided funding to bring empty properties back into use include:

- A reduction in maintenance costs
- A reduction in energy and running costs
- A reduction in carbon emissions
- Insurance premiums may be lower

Impact on general public / communities

There is no impact envisaged on the general public, except that this scheme may impact on house prices and therefore benefit people who live in the proximity of the property (see impact on house prices below).

Impact on house prices

The scheme is expected to result in an increase in capital value to the property and neighbouring properties.

An [evaluation report](#) of the Welsh Government Houses into Homes scheme (2015) undertaken by Sheffield Hallam University provided evidence that empty homes can have a detrimental impact on the surrounding local community. For instance, they can become a

focus for anti-social behaviour and crime (such as vandalism, arson, squatting and fly tipping). As a result, evidence suggests empty homes can reduce local house prices by up to 10 per cent* based on the assumption that up to 2 houses either side (4 properties in total) would see a potential benefit.

* Two figures are widely quoted by local authorities across the UK regarding the impact of empty properties on the value of neighbouring properties. Many local authorities quote a 10 per cent figure. Others reference an estimate attributed to The Royal Institute of Chartered Surveyors that empty homes can devalue adjoining homes by as much as 18%. We presumed a reduction in value of 10 per cent for the nearest four properties.

Impact on local businesses

Completing works to bring empty properties back into use has a positive economic impact on the Welsh economy. This is in the form of demand for goods and services, both directly from suppliers and indirectly within the intermediate supply chain. The economic impact can be measured through output expenditure and full time equivalent (FTE) jobs supported.

An [evaluation report](#) of the Welsh Government Houses into Homes scheme (2015) undertaken by Sheffield Hallam University evidenced a large majority of redevelopments under the scheme involved a local contractor, suggesting that the majority of expenditure bringing empty properties back into use would remain in the local economy.

4.2 Public Sector including local government and other public bodies

Impact on the National Health Service (NHS)

Category 1 hazards are identified through the Housing Health and Safety Rating System (HHSRS or the Rating System) which is a tool used to evaluate the potential risks to health and safety from any deficiencies identified in dwellings ([Housing Health and Safety Rating System Operating Guidance - February 2006 Office of the Deputy Prime Minister: London](#)).

The underlying principle of the HHSRS is that any residential premises should provide a safe and healthy environment for any potential occupier or visitor. To satisfy this principle, a dwelling should be designed, constructed and maintained with non-hazardous materials and should be free from both unnecessary and avoidable hazard.

According to research undertaken by the Building Research Establishment (BRE) on behalf of the BRE Trust ([2015 Briefing Report: The cost of poor housing to the NHS](#)), the cost of poor housing to the NHS (based on the first-year treatment costs to the NHS of leaving people in the poorest 15% of the housing stock in England) is £1.4 billion per annum.

When the definition is expanded to include all homes which have a significant HHSRS hazard, this figure rises to £2.0bn per annum, for England. This figure is estimated to equate to £2.5bn for the United Kingdom.

This is, in fact, expected to be higher as it does not account for minor hazards, however, it is clear that the continued raising of housing standards in both the existing and new housing stock will also accrue health benefits, which the NHS and society as a whole will benefit from.

According to [research](#) undertaken by the Building Research Establishment (BRE) on behalf of the BRE Trust (*2019 Briefing Report; The full cost of poor housing in Wales*), in 2017-18, there were an estimated 238,000 dwellings with a Category 1 hazard in Wales, or around 18 per cent of the total housing stock, with the most common hazards relating to falls in the home, and the consequences of living in cold housing.

At the time, the cost to reduce the hazards in these poor homes to an acceptable level is estimated to be £2,455 per home, on average - a total cost of £584 million for the whole stock. This however is likely to have increased due to the recent cost increases in labour and materials.

If remedial works were undertaken ‘up-front’ to mitigate these Category 1 hazards, it is estimated that there would be a benefit to the NHS of some £95 million per year.

Remedial works to mitigate Category 1 hazards would pay for themselves in reduced NHS costs within six years. The costs of improving cold homes are some of the most expensive, but also the most effective in reducing costs to the NHS.

These costs represent first year treatment costs to the NHS alone, following an accident or illness related to housing. The annual cost to the NHS represents around 10% of the full economic cost to society of leaving people in unhealthy housing in Wales, which is estimated at £1bn per year. The payback to society if remedial work were undertaken ‘up-front’ would be around six months

A breakdown of the common Category 1 hazards and the savings for each is provided in the table below:

Table 7: The costs, and benefits to the NHS, of reducing HHSRS Category 1 hazards to an acceptable level, Wales 2017-18.

Hazard	Total cost to mitigate hazard (£)	Savings to the NHS per annum if hazard mitigated (£)	Payback (years)
Excess cold	197,738,955	41,280,093	4.8
Falls on level surfaces	36,520,670	16,639,713	2.2
Falls associated with stairs and steps	103,926,228	15,967,003	6.5
Falls between levels	103,421,010	8,968,744	11.5
Damp and mould growth	48,622,769	3,028,167	16.1
Fire	25,723,000	3,608,665	7.1
Other (combined)	68,246,506	5,789,115	-
Totals	584,199,138*	95,281,500	6.1**

*This is the total number of category 1 hazards multiplied by the average cost to mitigate all such hazards. It assumes that all required remedial work is undertaken up front and so removes the double counting of costs where repair work/energy improvements mitigate more than one hazard

**Pay back years = Total cost to mitigate hazard/Total savings to the NHS

In summary, by removing category 1 hazards from empty properties and bringing them back into use, there would be a significant financial saving to the NHS.

Impact on local government and other public bodies

Aside from the cost savings to the NHS, the proposed scheme will provide an additional means by which local authorities can reduce the number of empty properties in their areas, whilst also increasing housing supply. This will further contribute to reducing issues such as homelessness as the increase in stock will have a knock-on effect on the housing supply chain, enabling more people access to affordable housing.

A number of local authorities have, however, highlighted a risk of lack of resource / staffing to administer the scheme and therefore this could potentially impact on the ability of the LAs to participate in the scheme, or have a knock-on effect on other schemes / priorities. This will be mitigated by regular dialogue between WG and the participating LAs, including exploring options on how the impacts could be reduced / removed.

The scheme has a positive impact on the delivery of public policy, such as planning policy and housing policy. It supports the delivery of homes needed to deliver against the estimates of future housing need, prepared by Welsh Government statisticians.

Some of the problems associated with empty homes will also require the local authority, the Police or the Fire Service to take actions that may not be recoverable from the property owner. Therefore, the reduction of empty properties will help to reduce this impact.

4.3 Third Sector

No impact other than potential benefits to those organisations who support low-income households due to the increase in wider supply of housing.

4.4 Justice Impact

No impact.

SECTION 5. WHAT WILL BE THE EFFECT ON ENVIRONMENTAL WELL-BEING?

5.1 Natural Resources

5.1a How will the proposal deliver one or more of the National Priorities in the Natural Resources Policy (NRP)?

The Scheme will use existing resources, i.e., already built properties, to help deliver increase the supply of housing in communities.

5.1b Does the proposal help tackle the following national challenges and opportunities for the sustainable management of natural resources?

There is a requirement, as part of the scheme, for each successful applicant to make energy efficiency improvements to the property as part of the works.

5.2 Biodiversity

See annex E below.

5.3 Climate Change

Climate change has been identified as one of the biggest threats facing our future generations. We need to reduce our emissions through decarbonisation action (5.3a) and to adapt to the impacts of climate change by increasing our resilience (5.3b).

5.3a Decarbonisation

There is a requirement, as part of the scheme, for each successful applicant to make energy efficiency improvements to the property as part of the works.

Where applicable, this will also complement other existing funding schemes, such as the Welsh Government NEST scheme where individuals in receipt of certain means-tested benefits may be able to access free energy efficiency measures.

5.3 b Adaptation

How (either positively or negatively), and to what extent (significant/moderate/minimal impact), will the proposal affect ability to adapt to the effects of climate change?

Positive but minimal impact – see previous answer.

5.4 Strategic Environmental Assessment (SEA)

N/A. The scheme has no potential impact as it will be applicable to existing properties only.

5.5 Habitats Regulations Assessment (HRA)

N/A. The scheme has no potential impact as it will be applicable to existing properties only.

5.6 Environmental Impact Assessment (EIA)

N/A. The scheme has no potential impact as it will be applicable to existing properties only.

SECTION 6. SOCIO-ECONOMIC DUTY WHAT WILL BE THE IMPACT ON SOCIO-ECONOMIC DISADVANTAGE?

6.1 The Socio-economic Duty.

Although the scheme is not designed to support those who are socio-economically disadvantaged directly, it will increase the supply of housing in communities by bringing additional properties back into occupation, therefore freeing up properties that were previously in use to reduce the demand for social or rented homes to assist those most in need of safe, warm, secure, affordable housing.

In addition, where evidence of income tested benefit can be provided, we will consider the mandatory 15% applicant contribution to be waived for applicants in financial hardship.

Age related groups, income related groups, groups who experience discrimination and/or social disadvantage, and geographical groups will benefit from the Scheme as more accommodation is made available.

SECTION 7. RECORD OF FULL IMPACT ASSESSMENTS REQUIRED

Impact Assessment	Yes/No	If yes, see
Children's rights	No	
Equality	Yes*	Annex A
Socio-economic Duty	Yes	Annex D
Rural Proofing	No	
Health	No	
Privacy	Yes	Annex B
Welsh Language	Yes*	Annex C
Economic / RIA	No	
Justice	No	
Biodiversity	Yes*	Annex E
Climate Change	No	
Strategic Environmental Assessment	No	
Habitat Regulations Assessment	No	
Environmental Impact Assessment	No	

SECTION 8. CONCLUSION

(Please note that this section will be published)

8.1 How have people most likely to be affected by the proposal been involved in developing it?

A working group with local authorities from each region of Wales has been established to develop the scheme. This ensures that the scheme is developed to enable it to support local authorities to further reduce the number of empty properties in their areas. As part of the development, the Welsh language requirements were considered and documents to be provided to local authorities will be provided in both English and Welsh.

8.2 What are the most significant impacts, positive and negative?

The scheme is designed primarily to assist local authorities to further increase housing supply and home ownership opportunities for people in Wales by bringing more empty properties back into use. Bringing long-term empty properties back into use will help to increase the supply of housing and extend choice, improve housing conditions and meet housing need. Through the investment of the scheme, it is anticipated up to 2,000 homes will be brought back into use.

The scheme will not only benefit people who may not otherwise be able to access home ownership, but also supports the house building, repairs and maintenance industry, supply chains, economy and jobs.

A safe warm home has many benefits including playing an important role in ensuring occupants reach their full potential and have the opportunity to maintain good health. By improving the energy efficiency of the existing homes, the scheme will also help to ensure household bills for energy are minimised.

As referenced in the [research](#) undertaken by the Building Research Establishment (BRE) on behalf of the BRE Trust (2019 Briefing Report - The full cost of poor housing in Wales), in 2017-18, there were an estimated 238,000 dwellings with a Category 1 hazard in Wales, or around 18 per cent of the total housing stock, with the most common hazards relating to falls in the home, and the consequences of living in cold housing.

At the time, the cost to reduce the hazards in these poor homes to an acceptable level is estimated to be £2,455 per home, on average - a total cost of £584 million for the whole stock. This however is likely to have increased due to the recent cost increases in labour and materials.

If remedial works were undertaken ‘up-front’ to mitigate these Category 1 hazards, it is estimated that there would be a benefit to the NHS of some £95 million per year.

Therefore, by removing category 1 hazards from empty properties and bringing them back into use, there would also be a significant financial saving to the NHS.

In addition, the scheme will contribute to the reduction of housing cost induced poverty and will also help to address the mental and physical health issues associated with poor quality

housing and tackle inequalities and poor life chances associated with living in insecure, poor-quality accommodation. A secure, affordable, home has significant benefits for well-being and quality of life more generally.

Evidence from the [evaluation report](#) of the Welsh Government Houses into Homes scheme (2015) undertaken by Sheffield Hallam University also would suggest the following benefits will be realised to the wider policy area:

- provide an uplift in wider empty homes activities;
- help promote a greater dialogue between local authorities and owners of empty properties;
- help develop new partnerships with departments within local authorities, promoting better inter-departmental working around empty homes within local authorities in their region.
- help local authorities address strategic priorities in other policy areas including regeneration, neighbourhood renewal, public health, homelessness, affordable housing, housing needs, and training and employment.

8.3 In light of the impacts identified, how will the proposal:

- **maximise contribution to our well-being objectives and the seven well-being goals; and/or,**
- **avoid, reduce or mitigate any negative impacts?**

The scheme works towards the 7 goals and 5 sustainable development ways of working as set out in the Wellbeing of Future Generations (Wales) Act 2015 by contributing towards a healthy and more equal Wales. This is demonstrated by the clear health benefits of having a good quality home which is affordable and located in a safe environment. Investing in housing supply contributes to local economies, creating and supporting jobs and training opportunities as well as improving people's health, wellbeing and quality of life.

The scheme will be run by a local authority who will have their own systems in place for avoiding, reducing or mitigating any negative impacts. Welsh Government will provide guidance to this effect.

8.4 How will the impact of the proposal be monitored and evaluated as it progresses and when it concludes?

There will be regular monitoring of scheme progress and updates will be provided on a quarterly basis to a monitoring board which will be established. Data provided from these will be compared to the national data on the number of empty properties. All information will be collated to provide an annual evaluation of the ongoing success of the scheme.

SECTION 9. DECLARATION

Declaration

I am satisfied that the impact of the proposed action has been adequately assessed and recorded.

Name of Senior Responsible Officer / Deputy Director:

Stuart Fitzgerald, Deputy Director, Homes & Places Division

Department:

Housing and Regeneration, EPS

Date:

30 January 2023

FULL IMPACT ASSESSMENTS

A. EQUALITY IMPACT ASSESSMENT

1. Describe and explain the impact of the proposal on people with protected characteristics as described in the Equality Act 2010.

Housing plays a fundamental role in everyone's life. Homes and the communities in which they are located directly influence our access to key social and economic opportunities and they affect our wellbeing.

According to the 2021 [report](#) Implementing the Socio-economic Duty A review of evidence on socio-economic disadvantage and inequalities of outcome, socio-economic disadvantage can result in long-term inequalities of outcome, including a greater chance of living in less than adequate housing

The National Empty Homes Grant Scheme has been developed to address the need to support individuals and families who would like to purchase / move into an existing home but need financial assistance to bring the property up to a liveable standard.

In January 2019 the Welsh Government published updated estimates of housing need and demand. These estimates were produced independently by Welsh Government statisticians under the principles of the Code of Practice for Statistics and were informed by a stakeholder group including representatives from Welsh local authorities and the Welsh Local Government Association (WLGA).

It is estimated that on average, between 6,700 and 9,700 additional housing units will be required annually in Wales during 2018-19 to 2022-23, with a central estimate of 8,300. This will address newly arising households as well as those households who are in existing need. In June we have published additional information on housing need by tenure. Under the central estimate, an average of approximately 4,400 market housing units and 3,900 affordable housing units would be required each year from 2018/19 to 2022/23.

These estimates suggest that on average, under the central estimates, 53% of additional housing units should be market housing with the remaining 47% affordable housing (intermediate rent or social) throughout 2018/19 to 2022/23.

By bringing more existing, empty properties back in use, the scheme will boost the supply of housing in the market sector, which in turn can take some stress off the Private Rented Sector and the social rented sector.

Record of Impacts by protected characteristic:

It is considered that the programme will have only positive impacts on protected groups and on community cohesion by providing additional affordable and market housing opportunities.

Protected characteristic or group	What are the positive or negative impacts of the proposal?	Reasons for your decision (including evidence)	How will you mitigate Impacts?
Age (think about different age groups)	<p>All individuals accommodated under the scheme will be positively impacted, but there may be a higher positive impact on children and older people as research suggests they are most effected by poor living conditions in terms of negative impacts on their health.</p>	<p>Good quality housing, providing a safe, warm and secure home, is essential for children and adults of all ages.</p> <p>Whilst the scheme is not specifically aimed at particular age group, the overall benefits of the scheme could positively impact on anyone, through the removal of category 1 hazards from the home and therefore the health benefits that are related to this.</p> <p>According to the 2021 report Implementing the Socio-economic Duty A review of evidence on socio-economic disadvantage and inequalities of outcome, the evidence suggests that damp housing is strongly associated with ill-health in children – with aches and pains, respiratory problems, diarrhoea and headaches more common amongst children in damp housing. Similarly, children in homes with visible mould have been shown to suffer more vomiting and sore throats.</p> <p>Adults in damp and mouldy housing are also more likely to experience nausea, vomiting, blocked nose, breathlessness, backache, fainting and poor nerves, so any improvements to Social Housing will be beneficial to the adult population living there.</p>	N/A

		<p>Frailer older people tend to live in less fit accommodation and have high rates of multiple morbidities/ chronic illnesses which are associated with frequent hospital admissions putting them further at risk. Reducing these admissions is a critical part of the better management of chronic conditions and unscheduled care.</p>	
Disability (think about different types of disability)	<p>Disabled tenants will be positively impacted by the ability, through undertaking the improvements to the home, to enable the internal lay out of a home to be amended to meet the needs of an applicant.</p>	<p>Good quality housing can provide a positive impact by providing a warm, safe, secure environment, improvements in family life and offers increased independence, confidence and self-reliance among people with disabilities.</p> <p>Although the scheme is not specifically aimed at this group, the overall benefits of the scheme could positively impact on anyone from this group through the additional opportunities to secure warm, safe and secure housing and tailoring of homes to meet need.</p> <p>Disabled people are more likely to be living in the most deprived areas of Wales than the least deprived.</p> <p>A higher proportion of people with an impairment or health condition live in the most deprived (31%) than in the least deprived (17%) areas of Wales.</p> <p>According to a report by the Equalities and Human Rights Commission, In 2015, around 25 per cent of the population of</p>	N/A

	<p>Wales were disabled according to the Equality Act 2010 definition. This figure was similar for males and females.</p> <p>In addition, a study carried out by Shelter in 2006 suggested that children in bad housing conditions, including cold homes, are more likely to have mental health problems, such as anxiety and depression, to contract meningitis, have respiratory problems, experience long-term ill health and disability, experience slow physical growth and have delayed cognitive development.</p> <p>https://www.gov.uk/government/statistics/welsh-health-survey-annual-report-2013</p>	
Gender Reassignment (the act of transitioning and Transgender people)	Neither positive nor negative impacts	We have been unable to find evidence to determine what the impact will be.
Pregnancy and maternity	Neither positive nor negative impacts	Whilst the Programme is not specifically aimed at any new or expectant mothers, there will be obvious health impacts on pregnant women and their unborn children or women with young children with improving the quality of the home.
Race (include different ethnic minorities, Gypsies and Travellers and Migrants, Asylum seekers and Refugees)	Neither positive nor negative impacts	We have been unable to find evidence to determine what the impact will be.

Religion, belief and non-belief	Neither positive nor negative impacts	We have been unable to find evidence to determine what the impact will be.	N/A
Sex / Gender	Neither positive nor negative impacts	We have been unable to find evidence to determine what the impact will be.	N/A
Sexual orientation (Lesbian, Gay and Bisexual)	Neither positive nor negative impacts	We have been unable to find evidence to determine what the impact will be.	N/A
Marriage and civil partnership	Neither positive nor negative impacts	We have been unable to find evidence to determine what the impact will be.	N/A
Children and young people up to the age of 18	Positive in that many families with children have been able to access to opportunities to secure warm, safe and secure housing and tailoring of homes to meet need	<p>Good quality housing, providing a safe, warm and secure home, is essential for children and adults of all ages.</p> <p>Whilst the scheme is not specifically aimed at a particular age group, the overall benefits of the scheme could positively impact on anyone, through the removal of category 1 hazards from the home and therefore the health benefits that are related to this.</p> <p>The evidence suggests that damp housing is strongly associated with ill-health in children – with aches and pains, respiratory problems, diarrhoea and headaches more common amongst children in damp housing. Similarly, children in homes with visible mould have been shown to suffer more vomiting and sore throats.</p> <p>According to a report by the Joseph Rowntree Foundation, Child poverty and unequal educational opportunities have been linked, as children who</p>	N/A

		experience disadvantages growing up (e.g. children in poorer families, who live in more deprived areas, or live in inadequate housing) are less likely to gain qualifications in school and have worse educational performance and prospects.	
Low-income households	An increase in the supply of market housing will lead, indirectly, to greater availability of homes in the Private Rented Sector and Social homes.	Improving existing homes to ensure that the most vulnerable can live in warm, decent, affordable homes that meet their needs. This in turn reduces potential impacts on health and social care provision, allows children to fulfil their potential and creates local jobs and training opportunities.	N/A

Human Rights and UN Conventions

Do you think that this policy will have a positive or negative impact on people's human rights? (Please refer to point 1.4 of the EIA Guidance for further information about Human Rights and the UN Conventions).

Human Rights	What are the positive or negative impacts of the proposal?	Reasons for your decision (including evidence)	How will you mitigate negative Impacts?
<p>Human rights are the basic rights and freedoms that belong to every person in the world, from birth until death.</p> <p>They are based on shared values like dignity, fairness, equality, respect and independence.</p> <p>The Human Rights Act 1998 sets out the fundamental rights and freedoms that everyone in the UK is entitled to.</p>	<p>The proposal has positive impacts as good quality housing, providing a safe, warm and secure home, is essential for children, families and adults of all ages.</p> <p>A good quality home enables children and young people to</p>	<p>Good quality housing, providing a safe, warm and secure home, is essential for children and adults of all ages.</p> <p>Whilst the scheme is not specifically aimed at a particular age group, the overall benefits of the scheme could positively impact on</p>	N/A

The following Articles will have most relevance in this area. <ul style="list-style-type: none">• Article 8 - Respect for family and private life• Protocol 1 article 1 - The right to peaceful enjoyment of your property	flourish and achieve their potential.	anyone, through the removal of category 1 hazards from the home and therefore the health benefits that are related to this.	
---	---------------------------------------	---	--

B. DATA PROTECTION IMPACT ASSESSMENT SCREENING

Please send your assessment to the Information Rights Unit ([DataProtectionQueries@gov.wales](mailto>DataProtectionQueries@gov.wales)) copied to your Information Asset Owner. Confirmed by Colin Chapman

Title of proposal – National Empty Homes Grant Scheme
Name of Information Asset Owner – Colin Chapman
PIA reference number (A unique number to identify this PIA such as DivDate or this document's ishare id) – H&PDEC22

Please describe your proposal:

- (i) Welsh Government are launching the national rollout of an empty homes scheme that provide grant funding to owner occupiers to bring properties back into use by removing HHSRS category 1 hazards from the home.
- (ii) In addition to the grant incentives above, local authorities will be able to claim for costs that the local authority incurs as a result of undertaking the necessary checks / visits to consider the works required.
- (iii) The local authority will have control of all data relating to both the property and its owner(s). Any personal data will not be shared with any 3rd parties, including Welsh Government.
- (iv) Through the scheme, Welsh Government will be monitoring:
 - Number of empty homes brought back into use as part of the scheme;
 - Type of works delivered through the scheme;
 - Energy efficiency improvements as a result of the works;
 - Number of defaults,
 - Number of grants issued.
- (v) None of the above will involve Welsh Government receiving or processing personal data.
- (vi) The proposal will not involve the development of new legislation/measures that will require the processing of personal data by Welsh Government or any other parties.

Has data protection impact screening or assessment already been carried out?

It is considered that WG are not determining the means or nature of the processing of any personal data associated with the allocation of funds. This would be determined by RCT in their discussions with LAs who engage with the scheme. This would mean that RCT are Data Controller for personal data processed in the delivery of this Grant.

Does the proposal involve the processing of personal data by Welsh Government or any other parties? No

- No: there is no need to complete the remainder of this form. Please return it to [DataProtectionQueries@gov.wales](mailto>DataProtectionQueries@gov.wales), copied to your Information Asset Owner

Personal

Name	Telephone numbers
------	-------------------

Name address Business address Postcode Email address	Date of birth Driving licence number Passport / ID card number Photographs / images (which could be used to identify an individual) Other (please specify)						
Special Category							
Racial / ethnic origin Political opinions Religious / philosophical beliefs Trade union membership Physical / mental health conditions Sexual life Sexual orientation Criminal & court records (inc. alleged offences)	Biometric data e.g., DNA, fingerprints						
<p>If special category personal data is being processed, is this data being collected mandatorily (i.e., without the data subjects having an option to not provide it)?</p> <ul style="list-style-type: none"> • No 							
<p>Do any of the data subjects whose personal data will be processed fall into the following categories?</p> <p>Children (under the age of 12) Patients Asylum Seekers Welsh Government employees</p> <ul style="list-style-type: none"> • No 							
<p>Please give an indication of the scale of the processing (e.g., pan-Wales, targeted group)</p> <p>Details: Pan-Wales</p>							
<p>For the personal data being processed, please indicate</p> <table border="1"> <tr> <td>Who the data controller is?</td> <td>Details: Rhondda Cynon Taf CBC</td> </tr> <tr> <td>Any data processors?</td> <td>Details: Local Authorities</td> </tr> <tr> <td>Will the data be shared?</td> <td>Details: Yes – between RCT & LAs</td> </tr> </table>		Who the data controller is?	Details: Rhondda Cynon Taf CBC	Any data processors?	Details: Local Authorities	Will the data be shared?	Details: Yes – between RCT & LAs
Who the data controller is?	Details: Rhondda Cynon Taf CBC						
Any data processors?	Details: Local Authorities						
Will the data be shared?	Details: Yes – between RCT & LAs						
<p>What is the statutory basis for processing the data? NB – GDPR itself does <u>not</u> provide a statutory legal basis to process personal data.</p> <p>N/A</p>							
<p>Have legal Services confirmed that the basis outlined above provides the necessary statutory gateway for processing (including any proposed sharing)?</p> <ul style="list-style-type: none"> • N/A 							
<p>Will the proposal involve new or significantly changed processing of personal data about each individual?</p> <ul style="list-style-type: none"> • N/A 							
<p>Will the personal data be consolidated, linked or matched with data from other sources?</p>							

<ul style="list-style-type: none"> • N/A
Will the personal data be used for automated decision making? <ul style="list-style-type: none"> • N/A
Will the personal data result in systematic monitoring of data subjects? <ul style="list-style-type: none"> • N/A
Does the proposal involve new or changed data collection, retention or sharing policies/practices for personal data? <ul style="list-style-type: none"> • N/A
Do you have a clear retention policy and what practical things are in place for you to ensure that your Retention Policy is applied? <ul style="list-style-type: none"> • N/A
Will the proposal involve the introduction of privacy-intrusive technologies such as <ul style="list-style-type: none"> • Smart cards • RFID tags • Biometrics • Visual surveillance (e.g., CCTV) • Digital image and video recording • Profiling, data mining or logging electronic traffic • Locator technologies (e.g., GPS, mobile phone tracking) • Other (please provide details) <ul style="list-style-type: none"> • N/A
Will the proposal involve new or changed identity management or authentication processes? <ul style="list-style-type: none"> • N/A
Will the proposal have the effect of enabling identification of individuals who were previously anonymous? <ul style="list-style-type: none"> • N/A

Please send your assessment to the Information Rights Unit
(DataProtectionQueries@gov.wales) copied to your Information Asset Owner.
For completion by Information Rights Unit

Is a Data Protection Impact Assessment (DPIA) required for this proposal? <ul style="list-style-type: none"> • No
Has advice on General Data Protection Regulation (GDPR) compliance been provided? <ul style="list-style-type: none"> • Yes
Does the proposal require a Privacy Notice to be drafted? <ul style="list-style-type: none"> • No
Does the proposal require consultation with the ICO under GDPR Art 36(4)? <ul style="list-style-type: none"> • No

Does the proposal require a contract between Welsh Government as data controller and a third-party processor?

- No

Does the proposal require a data sharing agreement to be drafted?

- No

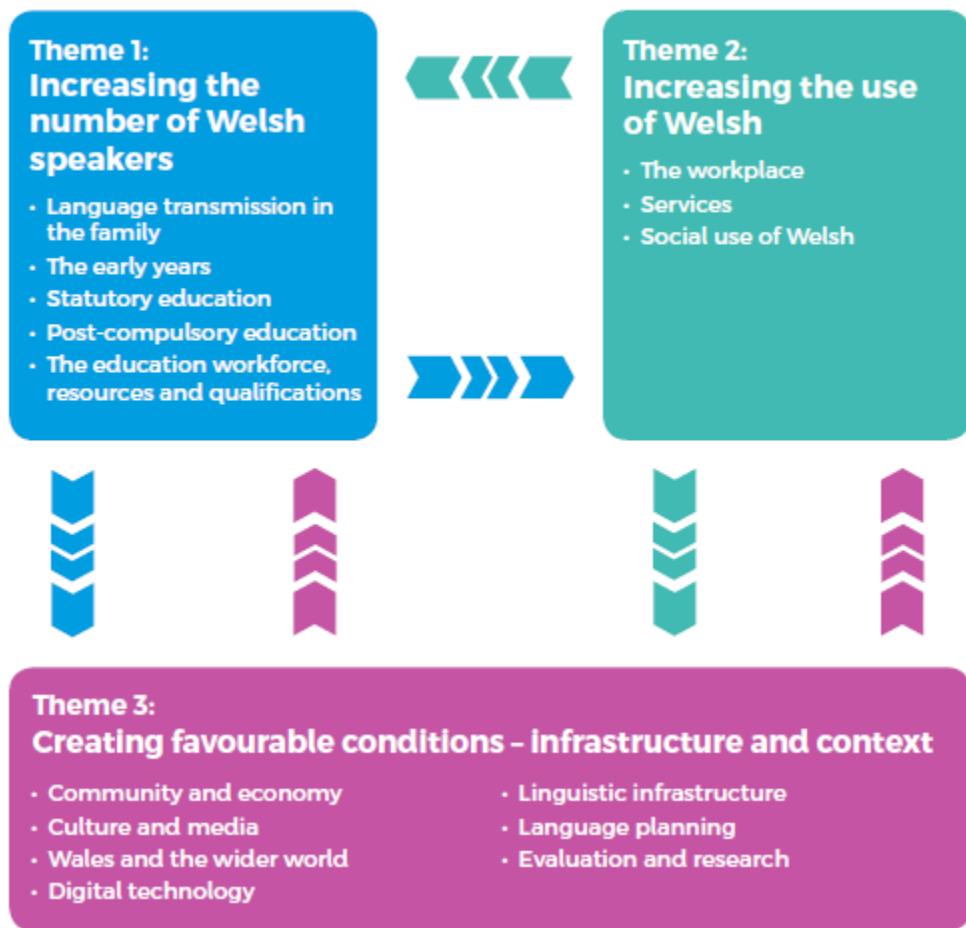
C. WELSH LANGUAGE IMPACT ASSESSMENT

Cymraeg 2050 is our national strategy for increasing the number of Welsh speakers to a million by 2050.

The Welsh Government is fully committed to the new strategy, with the target of a million speakers. A thriving Welsh language is also included in one of the 7 well-being goals in the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015.

We also have a statutory obligation to fully consider the effects of our work on the Welsh Language. This means that any Welsh Government policy should consider how our policies affect the language and those who speak it.

The *Cymraeg 2050* strategy has three themes:

The headings under each theme outline the scope of activities that can affect the language.

As a general rule, if your policy has the potential to impact on people, it will impact in some way on Welsh speakers and therefore on the Welsh language.

1. Welsh Language Impact Assessment reference number (completed by the Welsh Language Standards Team, email: Safonau.Standards@gov.wales): **02/11/2022**
2. Does the proposal demonstrate a clear link with the Welsh Government's strategy for the Welsh language? – *Cymraeg 2050 A million Welsh speakers* and the related Work Programme for 2017-2021?

Yes, this proposal has a direct link with the Welsh Government's strategy for the Welsh language by providing support for individuals to live within their local communities.

The proposal links closely with Theme 3 of the Cymraeg 2050 strategy, by creating favourable conditions in ensuring the sustainability of communities and the Welsh language by providing homes that will enable people to stay in their local communities. Many Welsh speaking communities are located in rural and coastal communities where the availability of housing is a problem. This scheme will support housing supply by bringing more properties back into use.

The proposed scheme will be delivered by a local authority on behalf of WG and despite their own requirements to meet Welsh Language Standards including the need to prepare a plan to promote the Welsh language, it will be a requirement of the grant that certain standards are met, including providing a bilingual service and producing all documentation / marketing in both Welsh and English. Compliance with Welsh language standards is monitored by the Welsh language Commissioner.

In some parts of Wales, including Welsh speaking communities, people can encounter difficulties in finding an affordable home due to high house prices. It has been suggested this can be to the detriment of the Welsh language. Ensuring there is adequate availability of affordable housing for local people in their communities is particularly important way of helping rural Welsh speaking communities to continue to exist and thrive.

3. Describe and explain the impact of the proposal on the Welsh language and explain how you will address these impacts, in order to improve outcomes for the Welsh language. How will the proposal affect Welsh speakers of all ages (both positive and/or adverse effects)? You should note your responses to the following in your answer to this question, along with any other relevant information:

- ♦ How will the proposal affect the sustainability of Welsh speaking communities¹ (both positive and/or adverse effects)?

This will have a positive effect on Welsh speaking communities as it will increase the supply of housing for all, especially local people which in many communities include a high proportion of Welsh speakers. This proposal has the potential to help people stay or return to the communities they were brought up. The consultation on the draft Welsh language Community Housing Plan received nearly 800 responses. Many of the responses were concerned of the possible effects second homes and empty properties can have on the long-term sustainability of communities and the Welsh language. With some responses advocating that empty properties do not contribute or benefit communities.

- ♦ How will the proposal affect Welsh medium education and Welsh learners of all ages, including adults (both positive and/or adverse effects)?

See previous answer/as above.

¹ These can be close-knit rural communities, dispersed social networks in urban settings, and in virtual communities reaching across geographical spaces.

- ♦ How will the proposal affect services² available in Welsh (both positive and/or adverse effects)? (e.g., health and social services, transport, housing, digital, youth, infrastructure, environment, local government etc.)
See previous answer/see above – should be positive and local authorities must meet their Welsh language statutory duties.
- ♦ How will you ensure that people know about services that are available in Welsh and are able to access and use them as easily as they can in English? What evidence / data have you used to inform your assessment, including evidence from Welsh speakers or Welsh language interest groups?
Legal documents and guidance will be provided in English and Welsh to the participating local authorities and the Welsh Government will ensure that its own standards are complied with when dealing with local authorities / producing its own marketing content for the scheme.
- ♦ What other evidence would help you to conduct a better assessment?
N/A
- ♦ How will you know if your policy is a success?
We will undertake regular monitoring of the scheme, within which we will seek to understand how the proposal has supported the Welsh language.

² The Welsh Language Strategy aims to increase the range of services offered to Welsh speakers, and to see an increase in use of Welsh-language services.

D. SOCIO-ECONOMIC DUTY ASSESSMENT

Undertaking the impact assessment

What evidence has been considered to understand how the proposal contributes to inequalities of outcome experience as a result of socio-economic disadvantage?

Although predominantly aimed at the owner occupier market, the proposed scheme will increase the supply of housing in communities by bringing additional properties back into occupation, therefore freeing up properties that were previously in use to reduce the demand for social or rented homes. This impact will have a positive impact on individuals and families, but the impact is likely to be moderate to minimal as there is a huge demand for social and rented housing in Wales.

Improving existing homes ensures that the most vulnerable can live in warm, decent, affordable homes that meet their needs. This in turn reduces potential impacts on health and social care provision, allows children to fulfil their potential and creates local jobs and training opportunities.

As supported by the 2019 Welsh Government '[Welsh Housing Conditions Survey 2017-18: Energy Efficiency of Dwellings](#)', Wales has older housing stock in comparison to the rest of the UK and therefore has a higher proportion of poor-quality housing.

The scheme is designed to help those who are potentially more vulnerable and/or disadvantaged, including socio-economically disadvantaged, to access affordable, secure and suitable accommodation.

Have protected characteristics been considered?

Yes – see Equalities IA above.

Have communities of interest and places of interest been considered. (Refer to page 8 in the statutory guidance).

Age related groups, income related groups, groups who experience discrimination or other social disadvantage, and geographical groups will benefit from the Scheme as more accommodation is made available. See also Equalities IA above.

What information has been considered regarding future trends?

The latest statistical data published by the WG on Estimate of Housing Need was published in August 2020 and provides estimates of future housing need. The shortage of housing at all levels is impacting on low-income households looking for affordable accommodation of a suitable standard.

What data has been considered (National and local)

See evidence throughout the IIA.

According to [research](#) by the Joseph Rowntree Foundation, the number of people in "housing cost-induced poverty" – those who are not living in poverty/socio-economic disadvantage before housing costs are taken into account and are living in poverty once housing costs are considered - has increased over the past two decades. The shortage of housing at all levels is impacting on low-income households looking for affordable accommodation of a suitable standard.

Provide a summary of evidence and links

See evidence throughout the IIA and above evidence in this section.

How could the proposal potentially further exacerbate inequality of outcome experienced as a result of socio-economic disadvantage?

Please provide detail regarding inequalities of outcome likely to be impacted and those people and communities likely to be impacted

It is not expected the scheme will exacerbate inequalities of outcome as a result of socio-economic disadvantage. The scheme aims to address concerns around housing cost induced poverty, including communities where families and young people are priced out of affordable home ownership. It also addresses the mental and physical health issues associated with poor quality housing and tackles inequalities and poor life chances associated with living in insecure, poor-quality accommodation.

Provide a summary of evidence and links

N/A

How could the decision potentially improve outcomes for those who experience socio-economic disadvantage?

Please provide detail regarding outcomes that will be improved and for who.

According to the 2021 [report](#) Implementing the Socio-economic Duty A review of evidence on socio-economic disadvantage and inequalities of outcome, evidence suggests that living in inadequate housing affects mental and physical health.

The scheme is designed to reduce inequalities of income by enabling low income and economically disadvantaged people access to affordable, quality, secure accommodation.

Provide a summary of evidence and links

N/A

How will you monitor the impact of this decision? (Please consider wider outcomes)

We will undertake regular monitoring of the scheme from the outset and reported on periodically throughout the lifespan of the scheme.

Provide a summary of evidence and links

N/A

E. BIODIVERSITY IMPACT ASSESSMENT

The Nature Recovery Action Plan for Wales contains six objectives to reverse the decline of biodiversity which should be used to assess the impacts on biodiversity. They can also help develop and guide actions to comply with the S6 duty. They have been simplified as a set of questions to guide you through the impact assessment.

These questions should be considered whether your proposal has a land management element or not, although some will be particularly relevant if your policy area relates to land management in any way.

You should take a pro-active approach to considering the potential impacts on biodiversity – this is one area where unintended consequences are often overlooked, either through lack of awareness, or because it is difficult to assign a monetary value to biodiversity. Moreover, the duty requires that we positively seek opportunities to maintain and enhance biodiversity, both directly (where the intervention involves land management or construction), and indirectly (for example, where there may be an opportunity to raise awareness of the importance of biodiversity). In completing this assessment consider how enhancing biodiversity and promoting resilience of ecosystems contribute reciprocally to the aims of your policy or project.

You will need to record decisions and impacts arising from this assessment. Please note how you have answered each question, or you can use the template at the end of the assessment. Further guidance is available on the intranet.

Consider Questions 1 - 9 for ALL policies:

Embedding biodiversity

1. How will your proposal integrate biodiversity into decision making?

The Scheme will use existing resources, i.e., already built properties, to help deliver increase the supply of housing in communities and therefore consideration of biodiversity is limited.

2. Has your proposal ensured biodiversity is accounted for in business decisions?

The Scheme will use existing resources, i.e., already built properties, to help deliver increase the supply of housing in communities and therefore consideration of biodiversity is limited.

3. How does your proposal improve understanding and raise awareness of the importance of biodiversity, encouraging others to act?

N/A

Improving our evidence, understanding and monitoring

- 4. Have you used the best available evidence of biodiversity to inform your proposal and this assessment?**

N/A

- 5. Have you used up to date knowledge of the key impacts on biodiversity to make evidence-based decisions?**

N/A

- 6. Can your proposal contribute to our body of knowledge for biodiversity?**

No

Governance and support for delivery of biodiversity action

- 7. Can your proposal support biodiversity action in any way?**

No

- 8. Can your proposal help to build capacity for biodiversity action?**

No

- 9. Have you recorded decisions and actions to maintain and enhance biodiversity?**

None

If your proposal concerns construction or management of land and/or sea, please also consider Questions 10 – 16:

N/A

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	7 Mawrth 2023
Teitl:	Grant Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV)
Pwrpas yr Adroddiad:	Cytuno bod Cyngor Sir Ceredigion yn gweithredu mewn rôl gyfryngol wrth ymwneud â chyllid Llywodraeth Cymru i uwchraddio llochesi cyfredol VAWDASV
Er:	Penderfyniad
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Matthew Vaux, Aelod Cabinet ar gyfer Partneriaethau, Gwasanaethau Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd

Cefndir

Ym mis Mai 2022, gwnaeth Ceredigion gais am gyllid grant ychwanegol (Cyfalaf) i ddatblygu a gwella'r Llochesi cyfredol i bobl a theuluoedd a oedd yn ffoi rhag traist a cham-drin domestig. Ni fu'r cais yn llwyddiannus yn y lle cyntaf er, wedi hynny, nodwyd tanwariant o £51,786 gan Lywodraeth Cymru a gafodd ei ddyrrannu yn erbyn cynnig Ceredigion.

Cafodd y cynnig ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru a'i gymeradwyo ym mis Medi 2021. Fodd bynnag, oherwydd oedi o ran ymgysylltiad contractiwr ar ôl pandemig Covid-19, cafodd y prosiect ei ddal yn ôl yn 2021/22. Mae'r prosiect wedi'i gyflwyno i'r Panel Rheoli Prosiectau Corfforaethol ac yr oedd gofyn cael awdurdod i fwrw ati gan y Cabinet ar y cyd â chontract y cytunwyd arno rhwng Cyngor Sir Ceredigion a Chymdeithas Dai Wales & West i sicrhau y cydymffurfifiwyd ag amodau'r grant. Mae hwn ar waith, mae'r Gwasanaethau Cyfreithiol yn paratoi'r contract, ac yn aros am gymeradwyaeth y Cabinet i fwrw iddi.

Mae'r eiddo wedi bod ar brydles yn rhan o wasanaeth VAWDASV am fwy na 10 mlynedd ac mae'r landlord, Tai Wales & West, wedi penderfynu parhau â'r defnydd at y diben hwn am isafswm o 5 mlynedd, ac yn aros am gymeradwyaeth y Cabinet.

Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi grant i ariannu Atal Digartrefedd yn ôl Disgresiwn a'r nod cyffredinol o leihau dibyniaeth ar lety dros dro gan gynnwys unedau Lloches. Mae amodau'r grant yn galluogi i'r Awdurdod Lleol bennu defnydd priodol o'r arian yn ôl disgrifiwn ac atal a lleddfu digartrefedd. Mae'r cyfuniad o'r ddwy ffrwd grant yn galluogi i'r prosiect gael ei ariannu'n llawn.

Amlinelliad o'r Prosiect

Bydd y prosiect yn gwella'r cyfleusterau ar eiddo Llochesi Cam-drin Domestig a Cham-drin Rhywiol yn benodol;

- Prynu a gosod ystafelloedd yr ardd i ddarparu cyfleusterau ychwanegol sy'n rhoi ardal gyfrinachol ar wahân wrth ddelio â chleientiaid Cam-drin Domestig/Cam-drin Rhywiol gan gynnwys sgyrsiau â'r Heddlu, i oedolion a phlant fel ei gilydd. Bydd hefyd yn rhoi ardal chwarae/ymlacio â chymorth i roi rhyw elfen o normalwydd i'r teuluoedd yr effeithir arnynt.
- Gosod ystafell ymolchi en-suite yn Lloches y Gogledd, lleihau'r defnydd o gyfleusterau a rennir a rhoi mwy o le i deuluoedd, Dioddefwyr sy'n Oedolion hŷn, Dynion a dioddefwyr Trawsrywedol.

Amcangyfrifir bod cyfanswm y gost gynlluniedig, ar ôl i'r Landlord (Cymdeithas Dai Wales & West) gwblhau Ymarfer Tendro, yn £64,597.34. Bydd cyllid grant Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r gost lawn ac ni fydd angen i Gyngor Sir Ceredigion gyfrannu ati. Mae'r cyfuniad o'r cyllid grant atal digartrefedd yn ôl disgrifiwn a'r cyllid grant Cyfalaf yn galluogi i'r prosiect gael ei ariannu'n llawn.

**Llesiant
Cenedlaethau'r
Dyfodol:**

**A gwblhawyd Asesiad Effaith
Integredig? Os na, nodwch pam**

Do

Crynodeb:

Mae Asesiad Effaith Integredig y Grant Cymorth Tai yn mynd i'r afael â'r datblygiad arfaethedig ac mae'n disgrifio sut y mae Ceredigion yn bwriadu diwallu anghenion cymorth pobl, gyda chymorth cyllid ar y cyd â'r cynllun Grant Cymorth Tai.

Hirdymor:

Bydd y prosiect yn gwella llefyd cymorth yn uniongyrchol gan leihau'r profiadau negyddol i deuluoedd a chyfrannu at raglen atal ac ymyrraeth gynnar.

Cydweithio:

Mae'r Grant Cymorth Tai yn gweithio ar y cyd â Llywodraeth Cymru, partneriaid a darparwyr fel ei gilydd.

Cynnwys:

Mae'r achos prosiect sylfaenol wedi'i seilio ar adborth o brofiadau pobl tra'r oeddent mewn lloches.

Atal:

Mae'r gwasanaethau Grant Cymorth Tai i gyd yn canolbwytio ar sefydlogi a lleihau argyfngau gyda chymorth wedi'i gynllunio i roi cydnherthedd i bobl a chymunedau ac atal angen yn y dyfodol.

Integreiddio:

Mae canlyniadau'r Grant Cymorth Tai yn canolbwytio ar effeithiau cadarnhaol pobl mewn angen gan roi budd i unigolion a chymunedau.

**Argymhelliad/
Argymhellion:**

Bod y Cabinet yn cytuno:

bod Grant Llywodraeth Cymru o £51,786.00 yn cael ei dderbyn a bod y Cyngor yn gweithredu mewn rôl gyfryngol fel banciwr.

Rheswm dros y penderfyniad:	Cydymffurfio â gofynion llywodraethu democraidd.
Trosolwg a Chraffu:	Amherthnasol
Fframwaith Polisi:	Strategaeth Gorfforaethol a Blaenoriaethau Gwasanaethau Tai, Digartrefedd a Strategaeth Cymorth Tai - 2022/2026
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Bydd Ceredigion yn cyflawni rôl banciwr.
Goblygiadau Cyfreithiol:	Cydymffurfio â'r broses Ddemocraidd a gweithdrefnau llywodraethu ynghyd ag amodau'r Grant Cymorth Tai.
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau Eiddo/Asedau:	Dim
Risg/Risgiau:	Amherthnasol
Pwerau Statudol:	Dim
Papurau Cefndir:	Dim
Atodiadau:	Atodiad 1- Cais Ceredigion am Grant Cyfalaf Atodiad 2- Asesiad Effaith Integredig
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Donna Pritchard, Swyddog Arweiniol Corfforaethol- Porth Gofal
Swyddog Adrodd:	Llyr Hughes, Rheolwr Corfforaethol- Gwasanaethau Tai
Dyddiad:	15/02/2023

**VIOLENCE AGAINST WOMEN, DOMESTIC ABUSE AND SEXUAL VIOLENCE
(VAWDASV) 2022-23 CAPITAL APPLICATION – Over £50,000**

The VAWDASV Capital Grant supports capital projects relating to violence against women, domestic abuse and sexual violence (VAWDASV). This includes funding to statutory and voluntary organisations which is directed towards delivering the objectives of the Violence against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence (Wales) Act 2015 (“the Act”).

Capital Applications for project proposals are being invited for a share of the remaining £1,000,000 VAWDASV Capital Grant funding budget for 2022-23.

As with this year's initial funding round, we have introduced a simplified process for 2022-2023 for applications under £50k. The types of projects you that may be funded include, but are not limited to:

- Refurbishment work to current refuge and move on provision
- Refurbishment work to office spaces accessed by service users
- Target Hardening equipment

If you are unsure whether your project is eligible for funding, please email the [VAWDASV mailbox](#) to request a discussion. We encourage you to do so in order to reduce the number of queries for clarification on applications and speed up the decision process. This is especially important if you are considering a high value application which requires the full application process.

Your capital application will be assessed by Welsh Government officials. Welsh Government officials may request meetings with the Project Lead to clarify the capital project concept and how it fits with Welsh Government strategic priorities in relation to VAWDASV. Please note that a visit from Welsh Government officials does not confirm your expression of interest application has been successful.

You will be notified in writing of the outcome and written feedback will be provided for unsuccessful applications by 16/06/22.

To ensure that decision can be made in a timely manner, you will need to provide the following documentation along with your application:

Documents required with your Capital Application

To ensure that decision can be made in a timely manner, you will need to provide the following documentation along with your application:

Documents required for assessment process	Confirm documents included
Last 3 years of Accounts (not applicable for Local Authorities)	
Copy of organisation's Business Plan (not applicable for Local Authorities)	
A detailed breakdown of costs	
<p>Quotes</p> <ul style="list-style-type: none"> • For projects with value of less than 5k - one quote from supplier will be required with the application. • For projects or items with values between 5k to 25k- three quotes from different suppliers will be required with the application e.g. for a project with a total value of £24k and one item costing £5.5k we would require three quotes for this item. • Over 25k confirmation of the applicants own procurement process for company purchases over 25k will be required with the application – this will need to be approved by Welsh Government financial operations team. 	
<p>All quotes must be in writing and contain suppliers commercial identification e.g. headed paper, quotation with company logo.</p>	

Please send completed application and additional documents electronically to VAWDASV@gov.wales

The closing date for receipt of the - capital application is 9am – 16/05/22. Electronic signed copies of the application are sufficient, hard copies are not required at this stage.

For any queries regarding this grant please contact the VAWDASV Team via email at VAWDASV@gov.wales

General Criteria

1	The capital project concept must fit within Welsh Government priorities as outlined in the Act.
2	Welsh Government contribution to a single capital project will not exceed £350,000. However, the overall Capital project cost may exceed this, confirmation of how you will meet the additional costs must be provided.
3	<p>The use of the capital project must not be an economic activity for the organisation. Please refer to State Aid guidance.</p> <p>Please see the link below to the for further information on State Aid:</p> <p>https://gweddill.gov.wales/funding/state-aid/?skip=1&lang=en</p> <p>https://gweddill.gov.wales/funding/state-aid/?skip=1&lang=cy</p> <p>Please see the link below for a video on State Aid:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=-2T59-8PyH0</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=0n_BrSqf66w&feature=youtu.be</p>
4	Capital project must be completed in 2022-23 financial year – there can be no phases to the project.
5	Expressions of interest for more than 1 Capital Project will need individual expression of interest forms and will be scored individually.
6	Welsh Government VAWDASV Capital Grant fund will not fund revenue expenditure such as: <ul style="list-style-type: none">- Staff costs

	<ul style="list-style-type: none">- Professional fees such as solicitors' fees, independent valuation costs- Fees, for example land registry, planning- Leases- Items which are deemed employers' responsibility such as specialist office chairs
--	--

VAWDASV Capital Application

Project Title
VAWDASV Refuge Upgrade Project
VAWDASV Capital Grant 2022-23 Amount (£)
£65,000.00

Full legal name of organisation
Ceredigion County Council

Registered address of organisation
Neuadd Cyngor Ceredigion Penmorfa Aberaeron SA46 0PA

Status of organisation (e.g. charity, voluntary other)

If you are a registered charity please provide your Charity Commission Number and/or Company Registration Number if a company
--

County Council

Details of main project contact
--

Name	Martin Gillard
Telephone number	01570 574008
Mobile number (if applicable)	07816 062889
Email Address	martin.gillard@ceredigion.gov.uk

Tell us about your organisation. (This should not include details of the capital project proposal).

Please include information on the following:

- What does your organisation do?
- Number of service users in 2021-22?

(Maximum 1 page of A4 – minimum font Arial 12)

Welsh Government needs to learn about and understand your organisation. Welsh Government needs to understand how your organisation works to prevent, protect and/or support victims. Please include details of any VAWDASV standards that are applicable to your organisation.

For capital projects that linked to the delivery of Perpetrator programmes, please also send a copy of the completed standards checklist with your expression of interest.

<https://gov.wales/sites/default/files/publications/2019-06/perpetrator-service-standards.pdf>

In partnership with West Wales Domestic Abuse (WWDAS) and through HSG funding, Ceredigion provides emergency accommodation and crisis support for victims and their families who have experienced domestic abuse and sexual violence. The support covers a range of ages and genders as well as floating support and survivor groups, offering longer term, peer networks. WWDAS also provide support for young people affected by VAWDASV and currently deliver training programmes across the Authority.

During 2019/20 WWDAS received 173 referrals/47 placements for Refuge with an additional 16 cases supported through a single dispersed unit. In the first half of 20/21 there was a 63% increase in cases for floating support, primarily when movement restrictions were in place.

In line with safe distancing guidance and hygiene regimes, the capacity at the both locations were limited.

In addition, there is also the need to support Young People who are victims where traditional refuge support is not ideal. Through increasing the capacity and facilities at both refuge sites, we are able to provide wider support from the locations as hubs for floating support, where people can meet and receive support as necessary, in a secure, safe environment.

Tudalen 86

SECTION 1: PROJECT CONCEPT

1. Give a detailed description of the capital project proposal.

Please describe the capital project proposal e.g. including number of staff that require IT equipment, number of white goods etc.

Currently, 2 refuge locations are based in RSL accommodation in the North and South of the County, each with 4 individual units with shared cooking and toilet facilities. During the pandemic, this required strict timetables to be followed along with enhanced cleansing and hygiene routines. In “normal” working, there is limited capacity for families especially with teenage children and delivering the support can be further stretched when dealing with the victims/families support needs in privacy.

The Project will provide improvements to the existing accommodation through;

- Improved external storage to release an internal room to create an en-suite bathroom for 1 unit in the north, improving privacy and facilities.
- The addition of an ensuite room will enable a bedroom for use by families, particularly with mixed gender teenagers.
- Installation of a cabin/office space in the garden of the north refuge, providing the option of a private support room for victims or use as a well-being area for families, particularly children of victims.
- Improvements to the garden, fencing and security to develop a safer, more secure area
- Internal decorations to improve the facilities, in line with adoption of the PIE approach
- An additional cabin in the south refuge, again providing increased, versatile capacity for support/recreation or as a well-being area.

The proposed scope of the project will provide significant benefits to clients and their families by;

- Enhancing the environment, promoting a safer, secure environment during the crisis period, improving target hardening
- Increased privacy and a move towards WG Housing aims that all Temporary Accommodation is self-contained with reductions in shared facilities

- Provide separate, more private areas where support for adults can be delivered away from children. Particularly important for clients with other support needs such as mental health and substance misuse.
- Provide an additional area for support staff to adopt the PIE approach, to discuss and review support away from clients, as well as take “time-out” for their own wellbeing.
- Provide safe, secure locations where ad-hoc, floating support can meet clients, especially Young People, to provide support when refuge and dispersed accommodation is not relevant.

2. Revenue implications

What are the revenue implications of funding this project?

How will these be met?

The project will have no increased impact on revenue cost across the 2 refuge units, or the VAWDASV service as a whole across Ceredigion. HSG provides funding for the support staff, at both locations currently and there are no increases envisaged, as a result of the proposals.

In reality, the funding of the project will have the benefit of providing improved support for victims and their families. The provision of a separate, safe space will enable confidential support and advice to be given, away from other residents as well as children involved. As an example, the space will provide a location where Police, Health and IDVA discussions can be held in private, contributing to prevention of ACE's during an already traumatic situation for families.

3. Evidence of Need

Please include information on the following:

- What is the identified need?
- How will the capital project address the need?
- What research has the organisation undertaken to identify the need?
- What are the consequences for service users if the funding is not awarded?

During the pandemic, the capacity at both refuge units was stretched and for a significant period, operated on reduced capacity. The primary issue is that the current accommodation provides a limited amount of self-contained facilities, where most cooking/bathroom and general areas are shared. Whilst not wholly satisfactory, the facilities provide a safe, secure environment for clients and their families. The authority is reviewing the accommodation provision as part of the HSG needs assessment and HSG Strategy Programme, though the solution is some years in the future. The provision of the grant funding for this project will provide a quick, medium-term solution, significantly improving support capacity and quality.

Reporting and monitoring data and outcomes demonstrate that there is a significant increase in cases, year on year. In the period 20/21 156 cases for refuge were received, with 211 in the same period 21/22, with a significant increase in male cases and Young People. Overall, the year-on-year increase for all clients saw an 18% increase, despite lockdown restrictions.

Of the cases housed through the refuge, c.75% of the clients were accompanied by children, with only 39 clients housed due to capacity limits. In addition, 66 clients were refused refuge due to their high needs through MH/Substance or alcohol issues. Increasingly, there is a need to provide support for both victims and their families within refuge and is a timely opportunity to deliver preventative support.

As part of the HSG needs assessment, client feedback was also surveyed and whilst overall, there is very high-level satisfaction with the range of support provided, the opportunity for private support and a private space was identified. It is also recognised, from discussion with WWDAS and professionals, the need for improved privacy is essential.

In summary, the project will provide;

- additional accommodation at each refuge for improved support
- increased capacity at the north refuge providing self-contained sleeping and bathroom.
- Increased external storage for equipment and recreational material for families
- Improved security and safety for clients whilst housed on the refuge

The proposed project will provide significant benefits to clients and their families by;

- Enhancing the environment, promoting a safer, secure environment during the crisis period, improving target hardening
- Increased privacy and a move towards WG Housing aims that all Temporary Accommodation is self-contained with reductions in shared facilities
- Provide separate, more private areas where support for adults can be delivered away from children. Particularly important for clients with other support needs such as mental health and substance misuse.

Provide an additional area for support staff to adopt the PIE approach, to discuss and review support away from clients, as well as take “time-out” for their own wellbeing.

4. SMART Objectives

Using SMART objectives, please outline your aims, objectives and expected results in outcomes and impacts. This should include what difference / change the project will make the number of people to be supported and when you expect to complete the objective.

NB: Measurable aims and objectives need to fit within the SMART criteria and be clear to understand.

Specific:	What exactly are you going to do?
Measurable:	How could this be measured? Think about qualitative measures as well as quantitative – eg satisfaction surveys, how safe service users feel after the intervention, etc

Achievable:	<i>How do you know you can achieve this?</i>
Realistic / resource:	<i>Can you achieve what you want to with the constraints you have – eg do you have enough time / staff / facilities to achieve your targets?</i>
Time bound:	<i>When will you achieve it by?</i>

You can copy and paste the table below to add more SMART objectives

SMART Objective 1	Install Garden Cabins at both refuge properties
	<p>At both refuges, the garden cabins will be purchased, installed and functional by December 2022.</p> <p>WWDAS will be using both units to provide support to individuals and groups, including support and recreational activity for victims and their families. As part of the outcomes monitoring and client feedback summaries we will demonstrate the success and completion of this objective, along with feedback on comfort, safety and well-being.</p>
SMART Objective 2	Installation of the garden shed and ensuite bathroom facilities
	<p>The additional storage will be in use and enable the complete installation of the en-suite facilities at the refuge by December 2022.</p> <p>WWDAS will be reporting in occupancy by families, particularly those with mixed gender young people. As part of the outcomes monitoring and client feedback summaries, we will demonstrate the success and completion of this objective, along with feedback on comfort, safety and well-being.</p>
SMART Objective 3	Project Expenditure and completion
	<p>Overall project spend will be monitored and completed to budget and forecast in line with supplier quotes, timescales and to agreed quality set by both WWHHA and Ceredigion Housing.</p>

Contractors and suppliers will provide updated tenders for each element of work and will be contracted against schedules provided. Regular monitoring and reporting through the project team will ensure that this is delivered to set time, cost and quality measures. WWHHA and Ceredigion Housing will inspect and confirm completion.

This will be monitored through project reports, budget monitoring and finance/progress statements.

5. Identify how the work of your organisation contributes to Welsh Government VAWDASV strategic priorities?

Please see the link below to the VAWDASV National Strategy:

<http://gov.wales/docs/dsjlg/publications/commsafety/161104-national-strategy-en.pdf>

<http://gov.wales/docs/dsjlg/publications/commsafety/161104-national-strategy-cy.pdf>

Firstly, the project will improve the security and sense of “safe place” at both refuges, aiding victims and families to recover from the trauma. The “safe space” provides the privacy where victims and their families can gain a cross-section of support, namely;

- Private space for discussions with Police and IDVA away from children reducing the impact and ACE’s.
- Improved privacy for multi-disciplined support for victims with mental health and substance misuse needs
- Location for Child and Youth focused support to engage and provide timely responses, providing equal access to appropriate, needs led support
- An opportunity to educate and raise awareness with children on safety, healthy relationships and promote positive personal choices.
- An area where partners and professionals can support victims covering a range of topics such as parenting, accommodation, legal advice.
- Location where professionals can hold private case discussions to review and improve support activity and impact.

All the above benefits will make a significant contribution to the strategic objectives through Early Intervention/Prevention as well as timely and appropriate responses to victims, families and survivors.

As importantly, the project will provide an area where staff can reflect/review support, away from victims, in line with the “PIE” ethos, in turn improving the support delivery at a critical stage of recovery. In turn, contributing and fostering the delivery of high quality, strength-based support.

Finally, the development of the project, recognises a coordinated and collaborative approach between WWDAS, WWHHA and the Authority, clearly focused on improving VAWDASV support across Ceredigion. In delivering the project, the governance and solution development/delivery all contribute to promoting and raising an awareness of the problems and impacts, in turn contributing to the reduction and eradication.

6. How does the capital project meet the Sustainable Development principle of the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015?

The Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 came into force in April 2016.

Please find attached the link to the Future Generations Commissioner webpage:

<https://futuregenerations.wales/about-us/future-generations-act/>

<https://futuregenerations.wales/cy/deddf-llesiant-cenedlaethaur-dyfodol/>

In delivering the project, the changes will enhance delivery of A More Equal Wales, through improved access and equality of crisis support for victims and their families, particularly where diversity and physical ability can be a factor, as well as provide the space to deliver holistic, through age support. In turn this will provide a positive contribution to ACE reduction and long-term well-being. The project will also provide the environment that enables people to participate directly in the decisions around their support, both during crisis and for the longer-term recovery. It will enable specialist agencies to support

victims and families to plan their future, particularly around work, education and community life.

In respect of the Ways of Working, the project provides further, positive steps towards achieving;

- Integration. Increasing the well-being space where Health and specialist providers can support victims and deliver a holistic support system
- Involvement. Enable people to contribute to their support and recovery
- Collaboration. The project is a result of direct coproduction across Providers, Housing, and Social Care, focused on long term service improvement
- Prevention. Providing enhanced facilities at both refuges will enable specialist support for victims and their families recover from the trauma, move forward positively and ultimately prevent future problems, whether physical or emotional.

7. Risks

Please express potential risks using the 'if' and 'then' clauses and how you will mitigate them.

Risk 1:	<i>Increase in Project Costs</i>
If the project costs are significantly higher than during 21/22, there is risk of a reduction in the full range of improvements planned for the project or additional grant funding may be required.	
Mitigation	Whilst WWHA are the primary lead for the tendering, Ceredigion will provide support identifying building contractors and suppliers to tender for works, ensuring a range of competitive quotes are obtained. The proposed budget is based on quotes provided in Autumn 2021, so the potential impact is considered very low risk

Risk 2:	<i>Supply of Cabins/Materials</i>
If there is a delay with fabrication and components from overseas, there may be delays with supply and installation.	
Mitigation	
Risk 3:	<i>Delivery of works to specification and quotes</i>
If the works are not provided to specification or unreasonably delayed, there is a risk to completion within the target delivery date.	
Mitigation	
<p>The suppliers will be contracted through Wales & West Housing, by way of a tripartite agreement with Ceredigion Council. All contractors will be tendered and asked to provide a time plan for works completion. Usual contract conditions will be applied to inspect works and hold payment until completion to standards and time.</p> <p>In addition, Ceredigion's Housing Team will provide independent inspection and agreement before payment to WWHA directly.</p> <p>As an RSL, WWHA have stringent building inspection and control in place the likelihood of the risk arising is very low.</p>	
Risk 4:	(Title)
Mitigation	

8. How does this capital project proposal link to existing VAWDASV provision in the area? Please provide details of why this capital project cannot be funded through the VAWDASV Regional Partnership funding for this type of equipment

(Maximum 400 words)

Welsh Government needs to understand that the applicant organisation has considered similar VAWDASV funding available in the area.

The funding was originally provided directly to Authorities last year (2020/21) and under the scheme Ceredigion applied directly. Ceredigion has considered similar grant funding Regionally, though this project is very much focused to a County specific solution, improving local facilities.

In 2019/20, through the regional bid, Ceredigion was awarded £164k capital to purchase and provide a new dispersed unit for VAWDASV victims, in partnership with WWDAS who successfully received grant funding for the equipment, security and fit-out. The partnership approach enabled the increase in facilities for disabled victims and their families, offering improved support as part of the local and regional partnerships. This provided the capability to offer support to people usually not accepted in traditional refuge placements.

The direct grant award will improve the facilities directly for Ceredigion, enabling a range of services and partners to work more effectively and in an integrated way, specifically;

- Families First/Tim Teulu
- Children's Services
- Mental Well-being & Substance Misuse
- Police, Health & IDVA

Whilst the focus is Ceredigion specific, it naturally provides capacity and benefit across the region as part of the commitment to support victims who may need out of area support for personal or safety reasons.

9. How will the capital project benefit service users directly?

Please include information on the following:

- What are the short, medium and long term impacts of the capital project on the service users?
- How will service users be engaged/made aware of the capital project?
- Who will the service users be?

(Maximum 500 words)

The project will provide direct impacts and improvements to a range of service users namely;

- Victims supported in both North and South Refuge fleeing DASV
- Service users who have been supported in the refuge previously, now being supported in independent accommodation.
- Families of victims, primarily children and young people seeking refuge
- Potentially, victims who are being supported by the IDVA service

The initial proposal has been developed based on a comprehensive client survey completed by WWDAS during 2021/22 as part of the HSG needs assessment process. The key

In the short term, the increased “safe space” will provide the opportunity for private support and discussions, helping people recover through the initial hours and days following the incident. It will directly provide a space where clients can be supported to recover, privately from the trauma, recognising the need for further involvement from partner agencies such as Police and Health. At present, this support would be conducted in a general area within the refuge, where other clients and their families would congregate.

Historically, clients would then be asked to remain in their own rooms until the support was concluded, impacting on their own natural recovery and in some cases, revisiting their own trauma. It also provides a space where children can meet and play, again helping to provide some normality to as

soon as possible, post the events. It enables the provision of timely and appropriate responses at a crucial stage of recovery.

In the medium term, clients and their families can receive focused, specialist support to improve their recovery as well as reduce ACE's. The privacy of the upgrades provides an immediate and more effective delivery of support.

It also provides a collective facility where clients and their families can mix, mingle and socialise as close to normality as the situation allows.

In the longer term, the benefit of the project is aimed to deliver

- Quicker, improved recovery from the events and trauma
- Reduced ACEs for children involved in VAWDASV events
- Improvements in support, through

As importantly, it provides a separate facility where professionals can discuss support collectively, identifying gaps, new ways of working or options to improve their own performance and the quality of support provided. It also provides an opportunity for reflection and mentoring of support teams, helping to reduce and alleviate vicarious trauma. All these elements will improve the support victims receive comprehensively.

SECTION 2: GOVERNANCE

1. What is the governance structure for the project? Please include staff roles and responsibilities.

(Maximum 400 words)

Welsh Government needs to understand how the capital project will be governed. Welsh Government needs to understand who has responsibility for what and how they fit within the organisation. Welsh Government requires evidence of a logical and robust governance structure.

The Project has been approved by Ceredigion's Leadership Group, confirming approval to proceed in line with Strategic priorities and objectives for the Authority.

In addition, the project will be further assessed by Corporate Management Project Panel, confirming and monitoring all contractual, governance and financial concurrences are met.

Overall monitoring will be managed through the Housing Support Steering Group, a multi discipline group comprising CLO's, Senior officers and Cabinet Members, as well as Audit and Legal Services. The steering group has the overall responsibility of managing the HSG spend and strategy within Ceredigion, ensuring alignment with guidance, WG and Authority Strategy as well as delivery of the Well-being plan across Ceredigion.

The steering group will monitor the business case and expenditure with progress reports quarterly from the Project Manager.

The project team will comprise;

Senior Housing Officer – Housing Support – Project Manager

Senior Housing Officer – Affordable Housing – Project Assurance for building costs, contractors and delivery

Independent Living Manager – Wales & West Housing Association (Landlord) – Tendering, Contractor Selection and Works Management

Chief Executive, West Wales Domestic Abuse – Refuge Support Provider – Project specification and User Involvement / Co-production

2. What is the decision making structure for the capital project?

Please include information on the following:

- Who has the overarching decision making responsibility?
- Who are the authorised signatories for the capital project?

(Maximum 500 words)

In addition to the governance outlined above, which incorporates the approval and monitoring governance across Ceredigion, the overall decision making responsibility and designated signatories are;

- Sian Howys as Director, Social Services & Corporate Lead Officer
- Donna Pritchard, Corporate Lead Officer, Porth Ceredigion, covering Housing Services

3.	<p>What is the communication strategy for the capital project?</p> <p>Please include information on the following:</p> <ul style="list-style-type: none">• How will key decisions be disseminated to those associated with the capital project?• How will the capital project be communicated to the organisation and partners? <p>(Maximum 500 words)</p>
<p>The nature of the project is such that no formal communication will be made considering the need to protect the safety and security of clients in refuge.</p>	

4.	<p>Who has main accountability for the capital project?</p>
<p>The main accountability for the project rests with Llyr Hughes, Corporate Manager, Housing Services who manages both Housing Support and Affordable Housing within Ceredigion.</p>	

5.	Is this a multi-agency application? If applicable please provide details of the multi agency approach. (Maximum 400 words)
-----------	---

If the application is a multi agency application the lead organisation will need to demonstrate how the organisations will work together including roles and responsibilities.

If this is not a multi agency application please state.

The lead organisation is Housing Support, Ceredigion Housing Services. The project is being delivered in partnership with the refuge service provider, West Wales Domestic Abuse and the property Landlord, Wales & West Housing Association. In addition to the governance outlined above, the key working relations are;

Ceredigion Housing Support

Overall project lead, co-ordination, monitoring and reporting. Business case and project authorities & contracts

West Wales Domestic Abuse

Project Specification/User Involvement and support provision

Wales & West Housing Association

As landlord, tendering, evaluation and appointment of contractors. Work specifications and all H&S aspects during the installation and final completion certificates

6.	If this is a multi-agency application who will have responsibility of the role of banker?
-----------	--

Ceredigion will be lead for the project and perform the role of banker. The project will be managed through a tripartite contract between Ceredigion and Wales & West Housing Association to ensure that all

aspects of governance and grant funding are followed and monitored during the award and installation. The contract agreement will also cover the management of risks and confirmation of responsibilities for contractor selection, appointment and payment. It will also specify the payment terms between Ceredigion and Wales & West Housing Association.

SECTION 3 MONITORING & EVALUATION

- 1. Who will be responsible for ensuring the capital project is monitored, completed on time in the 2022-23 financial year and within the proposed budget?**

As highlighted above under guidance, the project manager will be Martin Gillard, Senior Housing Officer – Housing Support

- 2. What structures will be put in place to monitor progress and completion of the capital project? What structures are in place to ensure the agreed funding is fully spent and not overspent?**

The sections above have outlined the structure, monitoring and completion arrangements for the project. Considering the relatively low complexity of project, these arrangements are sufficient to ensure that there will be no significant overrun on times or costs.

In addition, the tendering and quotation exercise will be managed such that contractors are committed to defined spend before appointment and contract award. As such, the risk of overspend is negated and managed fully.

As part of the project delivery, there will be key events and milestones with relevant authorities to;

- Evaluate tender responses and selection on cost, quality and time jointly between Ceredigion, WWAH and WWDAS
- Authority to proceed from CM Housing services based on tender evaluation
- Checkpoint meetings to report on appointment, progress and costs scheduled
- Final completion certificates and sign off by Senior Housing Officer, Affordable Housing as well as WWDAS to confirm installation to specification.

3. Please evidence how the capital project will be sustained after Welsh Government VAWDASV Capital Grant funding has ended?

WWHA have already provided written confirmation that it is their intention to sustain, manage and maintain both properties for a minimum of 5 years from date of completion. It is also Ceredigion's strategic intent to continue with the current refuge units during the same period as part of the Support and Housing duties.

In addition, the current units will be supported by HSG funding as part of the Housing Support Programme in line with Welsh Government commitments and in support of the VAWDASV strategy. The current funding for both refuges will not be increased or decreased as a result of the project.

However, the timeliness, quality and impact of the support will be significantly enhanced.

4. How will the organisation evaluate the capital project and what is the timescale for this?

Demonstrate that evaluation of the project has been built into the project proposal. Welsh Government needs to understand the process of the

evaluation and the associated timelines. Demonstrate how the evaluation will be used.

Again, considering the low complexity of the project the following schedule is proposed;

Project Start

Contract review & contractor selection meeting

Checkpoint Meetings

Fortnightly Project meetings with the full project team to confirm progress and issue resolution. Checkpoint reports to the HSG Steering Group, confirming progress and expenditure. Checkpoint reports to WG VAWDASV team

Project Completion Meeting

Review and confirmation of works installation and completion certificates.
Request to HSG Steering Group for project closure

SECTION 4 RESOURCES

1. **Confirm if the capital project is an economic activity for the organisation. If so, please confirm the organisation has considered State Aid regulations.**

Not applicable

2. **List all Welsh Government funding awarded for the organisation in 2022-23 (not including VAWDASV Capital Grant revenue funding):**

Funding Source	Amount of funding contributed or secured	Purpose of funding

Not applicable		

3.	Provide details of funding that has been applied for or secured from other sources for 2022-23: (For example from Local Authorities, the Big Lottery Fund, Children in Need, Home Office, Ministry of Justice etc. and confirm the date the award was secured or is expected)		
Funding Source / Organisation	Amount of funding	Secured? (Yes/No) Include Date	Purpose of funding
N/A			

4.	Provide details of income received for services for 2022-23: (For example from delivery of training, Independent Domestic Violence Advisor)		
Organisation	Amount of funding	Purpose of funding	
N/A			

5.	Please state how you will fund any revenue expenses arising from this project (no revenue funding will be provided by Welsh Government):		
Funding Source / Organisation	Amount of revenue funding	Secured? (Yes/No)	
N/A			

6.	Please provide details of any previous Domestic Abuse Services & VAWDASV Capital Grant funding received by the organisation in the last 10 financial years. Please include contract reference number and outcomes.	
Project name	Amount of Domestic Abuse Services & VAWDASV Capital Grant funding previously awarded	Purpose of funding and outcomes
Dispersed Unit Refuge providing access for victims and families with disabilities (2019/20)	£164k	To purchase and fit-out a dispersed unit accommodation to provide refuge and step down accommodation for victims and their families with additional needs from physical and mental disabilities.

7. Please provide a breakdown of the capital project costs below:

Capital Project	Funding from VAWDASV Capital Grant		If not 100% VAWDASV Capital Grant funded please state other funding and source		Total
	£	%	£	Source	
Garden Room Refuge North	£16,438.00	100			£16,438.00
Fencing Refuge North	£8,000.00	100			£8,000.00
Garde Room Refuge South	£16,438.00	100			£16,438.00
Ensuite Refuge South	£11,316.00	100			£11,316.00
External Storage Shed(South)	£3,978.00	100			£3,978.00
Contingency/RPI increase	£8,828.00	100			£8,828.00
					£0.00
					£0.00
Totals	£64,998.00	100	£0.00		£64,998.00

8. Please outline your profile expenditure for the VAWDASV Capital Grant project (this should be based on actual projected expenditure over the period and not split equally over the quarters for 2022-23):

Period	Indicative spend (To not exceed funding total)	Cumulative total
Quarter 2 July - September 2021	£42,382.10	£42,382.10
Quarter 3 October - December 2021	£22,616.40	£64,998.50
Quarter 4 January - March 2022		
Total VAWDASV Capital Grant funding applied for	£64,998.50	£64,998.50

Payments will be made on production of all invoices accompanied by necessary evidence.

All expenditure must be incurred by 31 March 2023. Purchases made after 31 March 2023 will not be honoured. Welsh Government will accept invoices dated after 31 March 2023 providing the purchases have been made prior to the 1 April 2023.

Payment will not be granted for any purchases made outside the 2022-23 financial year.

9.	If a building is identified all the statutory consents (for example planning permission) must be attached to the application?
	Yes
10.	Regardless of whether a building has been identified, details of how revenue costs associated with the purchase of the property will be covered need to be included.
	<i>Provide details on how any revenue costs associated with the capital project will be covered.</i> Not Applicable

SECTION 5 DECLARATIONS

This must be signed by the persons of significant signatory e.g. principal/senior officer and Chair of a trust or third sector body (email and hard copy to be provided)

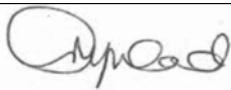
I confirm that, to the best of my knowledge and belief, the information given within this application and supporting documentation is correct and the application for financial assistance is for the minimum required to enable the project to proceed.

I confirm that I am not aware of any reasons why the capital project may not proceed, and the commitments and actions can be achieved within the timescales of the funding period.

I also confirm that there is no-one involved in the management of the capital project that has been bankrupt, disqualified from being a company director or been a director, partner or proprietor of a business subject to financial insolvency.

I understand Welsh Government may request further information in support of this capital project.

Signature 1:	Sian Howys
Name in Block Capitals:	Sian Howys
Organisation:	Ceredigion County Council
Job Title:	Statutory Director Social Services Corporate Lead Officer, Porth Cynnal
Full Address:	Neuadd Cyngor Ceredigion Penmorfa Aberaeron Ceredigion SA46 0PA
Telephone:	01545 570881
Email:	Sian.Howys@ceredigion.gov.uk
Date:	11 th May 2022

Signature 2:	
Name in Block Capitals:	Donna Pritchard
Organisation:	Ceredigion County Council
Job Title:	Corporate Lead Officer Porth Gofal
Full Address:	Neuadd Cyngor Ceredigion Penmorfa Aberaeron Ceredigion SA46 0PA
Telephone:	01545 570881
Email:	Donna.pritchard@ceredigion.gov.uk
Date:	11 th May 2022

This **Integrated Impact Assessment tool** incorporates the principles of the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 and the Sustainable Development Principles, the Equality Act 2010 and the Welsh Language Measure 2011 (Welsh Language Standards requirements) and Risk Management in order to inform effective decision making and ensuring compliance with respective legislation.

1. PROPOSAL DETAILS: (Policy/Change Objective/Budget saving)

Proposal Title	Housing Support Programme (HSP) Impact Assessment
----------------	---

Service Area	Porth Gofal, Housing Services	Corporate Lead Officer	Donna Pritchard	Strategic Director	Audrey Somerton-Edwards
--------------	-------------------------------	------------------------	-----------------	--------------------	-------------------------

Name of Officer completing the IIA	Martin Gillard	E-mail	martin.gillard@ceredigion.gov.uk	Phone no	01545 574008
------------------------------------	----------------	--------	----------------------------------	----------	--------------

Please give a brief description of the purpose of the proposal

The Housing Support Programme sets out the Authorities plans for the next 4 years (2022-2026), affirming the strategic priorities of Ceredigion County Council and its partner agencies for homelessness prevention and housing related support services. It reflects existing priorities at corporate level and in relation to the Council's housing and homelessness services as well as the HSG Delivery Plan for 2022-23. It explains how these will be developed, built upon, and reviewed, over the intervening years. The priorities set out within this programme were informed by a needs assessment exercise which is provided as an accompanying document. The priorities have also been integrated with the implementation of the Through Age & Well-being and directly linked to Ceredigion's Strategic Priorities.

Who will be directly affected by this proposal? (e.g. The general public, specific sections of the public such as youth groups, carers, road users, people using country parks, people on benefits, staff members or those who fall under the protected characteristics groups as defined by the Equality Act and for whom the authority must have due regard).

The Housing Support Grant (HSG) forms a key element of the overall programme. HSG is an early intervention grant programme to support activity which prevents people from becoming homeless, stabilises their housing situation or helps potentially homeless people to find and keep accommodation. The grant is designed to augment, complement and support statutory services, thus ensuring that the overall local offer helps people into the right homes, with the right support to succeed in living independently with minimal involvement from statutory services. It makes a significant contribution to the implementation of Part 2 of the Housing (Wales) Ac 2014 which focuses

on homelessness prevention. The services supported through the HSG are person centred and address a range of needs, with specific regard for people within the full range of protected characteristics.

The clients are primarily vulnerable people who are homeless or likely to become homeless through a range of issues. The problems client often face cover a wide range of areas such as debt, unemployment, substance misuse, violence against women, domestic and sexual abuse and mental well-being. The services should ultimately reduce the need for costly intervention in these areas from other public services, including Social Care, Housing, Health, Law Enforcement, and Probation.

VERSION CONTROL: The IIA should be used at the earliest stages of decision making, and then honed and refined throughout the decision making process. It is important to keep a record of this process so that we can demonstrate how we have considered and built in sustainable development, Welsh language and equality considerations wherever possible.

Author	Decision making stage	Version number	Date considered	Brief description of any amendments made following consideration
M.Gillard	<i>Steering Group Approval</i>	V0.1		Initial document for circulation and comment
M.Gillard	Cabinet Approval	v.Final	6 th September 2022	Approved in full

COUNCIL STRATEGIC OBJECTIVES: Which of the Council's Strategic Objectives does the proposal address and how?

Boosting the Economy	Through support, 13% of people working with HSG providers are taking steps to increase employment and volunteering opportunities, along with 8% of respondents engaging in education and skills increase.
Investing in People's Future	Over 70% of people being supported through HSG are receiving help to manage money and ensure their incomes are maximised, enabling them to maintain their tenancies and also support the lowest income households to minimise the impact of current cost of living rises.
Enabling Individual and Family Resilience	HSG provides a range of support focused on individual and family resilience, with the primary focus to maintain stable accommodation and live as independently as feasible, with minimal involvement of statutory services. Overall, 71% of people achieved an outcome improvement

	across a range of measures, improving their well-being and wellbeing of others, feeling part of the community and managing relationships.
Promoting Environmental and Community Resilience	HSG will deliver an increasing range of services at community level, with increased support for "drop-in" support and development of Peer network support. In turn, the aim is to reduce the volume of one to one support, except for crisis and remote cases, reducing miles travelled and contributing to reduce carbon emissions. Additionally, the development of peer support networks will provide a vital contribution to community resilience and crisis prevention

NOTE: As you complete this tool you will be asked for **evidence to support your views**. These need to include your baseline position, measures and studies that have informed your thinking and the judgement you are making. It should allow you to identify whether any changes resulting from the implementation of the recommendation will have a positive or negative effect. Data sources include for example:

- Quantitative data - data that provides numerical information, e.g. population figures, number of users/non-users
- Qualitative data – data that furnishes evidence of people's perception/views of the service/policy, e.g. analysis of complaints, outcomes of focus groups, surveys
- Local population data from the census figures (such as Ceredigion Welsh language Profile and Ceredigion Demographic Equality data)
- National Household survey data
- Service User data
- Feedback from consultation and engagement campaigns
- Recommendations from Scrutiny
- Comparisons with similar policies in other authorities
- Academic publications, research reports, consultants' reports, and reports on any consultation with e.g. trade unions or the voluntary and community sectors, 'Is Wales Fairer' document.
- Welsh Language skills data for Council staff

2. SUSTAINABLE DEVELOPMENT PRINCIPLES:

How has your proposal embedded and prioritised the five sustainable development principles, as outlined in the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015, in its development?

Sustainable Development Principle	Does the proposal demonstrate you have met this principle? If yes, describe how. If not, explain why.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to the principle?
-----------------------------------	---	---	--

<p>Long Term Balancing short term need with long term and planning for the future.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Previously, the grant was issued on an annual basis with no long term commitment from WG for service funding. • This year has seen the introduction of a commitment for funding for 4 years and the requirement for a future strategy for Housing Support. • Historically, services have been delivered to maximise future benefits and reduce peoples reliance on statutory services. • HSG services are focused to developing and maintaining independent living and as such incorporate longer term planning for peoples benefit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Housing Support Programme (HSP) Plan • • HSG Guidance & Practice • • HSG Needs Assessment 	<p>On-going needs assessment and analysis will enable the continuous review of service demands and enable service alignment to changes and long term planning.</p> <p>In addition, WG will hold a review every 2 years of the HSP plan as well as annual delivery plans, demonstrating how the services will be delivered and enable for long term, future planning.</p>
<p>Collaboration Working together with other partners to deliver.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • HSG actively works with all partners to design and develop and provide services. The range and variety of people's needs, requires a person centric approach covering health, social care and housing. 	<ul style="list-style-type: none"> • Existing forums and services reviews are in place for quarterly monitoring and partnership working • The Homeless Co-ordination cell, led by Housing Services, was developed at the start of the pandemic. This 	

		<p>continues to meet at least monthly and provides the forum for partnership working and addressing short term, tactical issues as monitoring service gaps and issues for wider input and resolution.</p>	
Involvement Involving those with an interest and seeking their views.	<ul style="list-style-type: none"> In developing the HSP plan, the grant conditions stated by WG, require a full needs assessment and analysis to be completed to support the HSP Plan. The associated Housing Support Statement of Need document provides a summary of the involvement covering clients across the complete range of HSG services. In producing the Statement of Need and the Needs Assessment, a series of client engagements were held during Autumn 2021 by the providers. The client and stakeholder feedback has been summarised, and has been actively included in the HSP Plan development 	<ul style="list-style-type: none"> Housing Support Programme (HSP) Plan HSG Guidance & Practice HSG Needs Assessment 	<p>HSG has a regular client feedback mechanism as part of the grant guidance. Future information will be collected and analysed for provider and service reviews as well as future service -redesign and delivery.</p>

<p>Prevention Putting resources into preventing problems occurring or getting worse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • HSG, through the needs analysis provides services which actively transfer skills to people to develop and maintain independent living. Providing a focus on prevention and crisis reduction • In addition, the HSP plan describes the increased development of community focused support with the addition of peer support networks across all services. 	<ul style="list-style-type: none"> • Housing Support Programme (HSP) Plan • HSG Guidance & Practice • HSG Needs Assessment 	
<p>Integration Positively impacting on people, economy, environment and culture and trying to benefit all three.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • HSG works in partnership across Housing and Social Care, reducing the risks of homelessness and its causes. As such HSG makes a positive contribution to all areas of the authority's duty. 	<ul style="list-style-type: none"> • Housing Support Programme (HSP) Plan • HSG Guidance & Practice • HSG Needs Assessment 	

3. WELL-BEING GOALS: Does your proposal deliver any of the seven National Well-being Goals for Wales as outlined on the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015? Please explain the impact (positive and negative) you expect, together with suggestions of how to mitigate negative impacts or better contribute to the goal. We need to ensure that the steps we take to meet one of the goals aren't detrimental to meeting another.

Well-being Goal	Does the proposal contribute to this goal? Describe the positive or negative impacts.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to the goal?
3.1. A prosperous Wales Efficient use of resources, skilled, educated people, generates wealth, provides jobs.	<p>The HSP Plan covers the work with the Private Rented Sector (PRS) to develop capacity and long term commitment to domestic property rental. The aim is to strengthen and develop the supply of rental housing across Ceredigion. As such the HSP Plan will have a positive to all Well-being Goals which are specified in each goal category;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Engagning in Education/Learning • Engaging in Employment/Voluntary work • Managing Money 	<ul style="list-style-type: none"> • HSG Needs assessment • Outcomes Reporting 	
3.2. A resilient Wales Maintain and enhance biodiversity and ecosystems that support resilience and can adapt to change (e.g. climate change).	<ul style="list-style-type: none"> • Managing accommodation • Physically Healthy • Mentally Healthy • Leading a healthy and active lifestyle 	<ul style="list-style-type: none"> • HSG Needs assessment • Outcomes Reporting 	
3.3. A healthier Wales	<ul style="list-style-type: none"> • Physically Healthy • Mentally Healthy 	<ul style="list-style-type: none"> • HSG Needs assessment 	

People's physical and mental wellbeing is maximised and health impacts are understood.	<ul style="list-style-type: none"> Leading a healthy and active lifestyle 	Outcomes Reporting	
3.4. A Wales of cohesive communities Communities are attractive, viable, safe and well connected.	<ul style="list-style-type: none"> Feeling safe Contributing to the safety and well-being of themselves and others Managing relationships Feeling part of the community 	<ul style="list-style-type: none"> HSG Needs assessment Outcomes Reporting 	
3.5. A globally responsible Wales Taking account of impact on global well-being when considering local social, economic and environmental well-being.	<p>All HSG Services follow the Authority's aims for;</p> <ul style="list-style-type: none"> Improved infrastructure to meet community needs Reduce the environmental impact of services, where possible reducing carbon emissions, using alternative methods, such as increased digital support. 	<ul style="list-style-type: none"> HSG Needs assessment Outcomes Reporting 	

<p>3.6. A more equal Wales</p> <p>People can fulfil their potential no matter what their background or circumstances.</p> <p><i>In this section you need to consider the impact on equality groups, the evidence and any action you are taking for improvement.</i></p> <p><i>You need to consider how might the proposal impact on equality protected groups in accordance with the Equality Act 2010?</i></p> <p><i>These include the protected characteristics of age, disability, gender reassignment, marriage or civil partnership, pregnancy or maternity, race, religion or beliefs, gender, sexual orientation.</i></p> <p>Please also consider the following guide::</p> <p>Equality Human Rights - Assessing Impact & Equality Duty</p>				<p>Describe why it will have a positive/negative or negligible impact.</p> <p><i>Using your evidence consider the impact for each of the protected groups. You will need to consider do these groups have equal access to the service, or do they need to receive the service in a different way from other people because of their protected characteristics. It is not acceptable to state simply that a proposal will universally benefit/disadvantage everyone. You should demonstrate that you have considered all the available evidence and address any gaps or disparities revealed.</i></p>	<p>What evidence do you have to support this view?</p> <p><i>Gathering Equality data and evidence is vital for an IIA. You should consider who uses or is likely to use the service. Failure to use <u>data</u> or <u>engage</u> where change is planned can leave decisions open to legal challenge. Please link to involvement box within this template. Please also consider the general guidance.</i></p>	<p>What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to positive impacts?</p> <p><i>These actions can include a range of positive actions which allows the organisation to treat individuals according to their needs, even when that might mean treating some more favourably than others, in order for them to have a good outcome. You may also have actions to identify any gaps in data or an action to engage with those who will/likely to be effected by the proposal. These actions need to link to Section 4 of this template.</i></p>
<p>Age</p> <p>Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people because of their age? (Please tick ✓)</p>	<p>Children and Young People up to 18</p>	☒ Positive	☐ Negative	☐ None/ Negligible	<p>Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers the range of citizen needs, especially the groups</p>	<p>An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and is also used as part of the</p>
		☐ Positive	☐ Negative	☐ None/		

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

People 18-50			Negligible	<p>identified with protected characteristics.</p> <p>During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.</p> <p>All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.</p>	<p>quarterly reporting and review of services.</p> <p>The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steering Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.</p>	
	✓					

Tudalen 122

Disability Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people because of their disability? (Please tick ✓)				Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers the range of citizen needs, especially the groups	An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and is also used as part of the quarterly reporting and review of services.	
Hearing Impairment	Positive	Negative	None/ Negligible			
Physical Impairment	✓					
	✓					

Visual Impairment	Positive	Negative	None/ Negligible	<p>identified with protected characteristics.</p> <p>During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.</p>	<p>The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steeting Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.</p>	
	✓					
Learning Disability	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Long Standing Illness	Positive	Negative	None/ Negligible	<p>All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.</p>		
	✓					
Mental Health	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Other	Positive	Negative	None/ Negligible			

Tudalen 123

Transgender Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on transgender people? (Please tick ✓)				Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers the range of citizen needs, especially the groups	An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and is also used as part of the quarterly reporting and review of services.	
Transgender	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					

			<p>identified with protected characteristics.</p> <p>During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.</p> <p>All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.</p>	<p>The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steeting Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.</p>	
--	--	--	--	---	--

Tudalen 124

Marriage or Civil Partnership				Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers the range of citizen needs, especially the groups	An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and is also used as part of the quarterly reporting and review of services.
Marriage	Positive	Negative	None/ Negligible		
Civil partnership	✓				
	Positive	Negative	None/ Negligible		

			<p>identified with protected characteristics.</p> <p>During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.</p> <p>All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.</p>	<p>The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steeting Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.</p>	
--	--	--	--	---	--

Tudalen 125

Pregnancy or Maternity Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on pregnancy or maternity? (Please tick ✓)				Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers the range of citizen needs, especially the groups	An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and is also used as part of the quarterly reporting and review of services.
Pregnancy	Positive	Negative	None/ Negligible		
Maternity	✓				
	Positive	Negative	None/ Negligible		
Maternity	✓				

				<p>identified with protected characteristics.</p> <p>During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.</p> <p>All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.</p>	<p>The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steeting Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

Tudalen 126

Race Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on race? (Please tick ✓)				Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers the range of citizen needs, especially the groups	An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and is also used as part of the quarterly reporting and review of services.	
White	Positive	Negative	None/ Negligible			
Mixed/Multiple Ethnic Groups	✓					
	✓					

Asian / Asian British	Positive	Negative	None/ Negligible	<p>identified with protected characteristics.</p> <p>During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.</p> <p>All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.</p>	<p>The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steering Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.</p>	
	✓					
Black / African / Caribbean / Black British	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Other Ethnic Groups	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					

Religion or non-beliefs				Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers the range of citizen needs, especially the groups	An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and is also used as part of the quarterly reporting and review of services.	
Christian	Positive	Negative	None/ Negligible			
Buddhist	Positive	Negative	None/ Negligible			

Hindu	Positive	Negative	None/ Negligible	identified with protected characteristics. During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.	The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steeting Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.	
Humanist	Positive	Negative	None/ Negligible			
Jewish	Positive	Negative	None/ Negligible	All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.		
Muslim	Positive	Negative	None/ Negligible			
Sikh	Positive	Negative	None/ Negligible			
Non-belief	Positive	Negative	None/ Negligible			
Other	Positive	Negative	None/ Negligible			

Sex Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on men and/or women? (Please tick ✓)				Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers	An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and	
Men	Positive	Negative	None/ Negligible	✓		
	✓					

Women	Positive	Negative	None/ Negligible	<p>the range of citizen needs, especially the groups identified with protected characteristics.</p> <p>During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.</p> <p>All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.</p>	<p>is also used as part of the quarterly reporting and review of services.</p> <p>The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steeting Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.</p>	
	✓					

Tudalen 129

Sexual Orientation Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people with different sexual orientation? (Please tick ✓)				Current HSG services provides support across a range of ages from 16+, as well as provides support for families, providing indirect support for Young People and children. HSG covers the range of citizen needs,	An essential element of the HSG conditions and practice guidance requires recording and reporting of outcomes data, against the national outcomes framework. The data is provided to WG and is also used as part of the	
Bisexual	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Gay Men	Positive	Negative	None/			

			Negligible		
	✓				
Gay Women / Lesbian	Positive	Negative	None/ Negligible	especially the groups identified with protected characteristics. During 2022/23, HSG will complete further engagement with stakeholders and refine service specifications across the full range of needs and characteristics. This will form the basis of Re-commissioning during the Autumn/Winter 2022.	quarterly reporting and review of services. The outcomes and performance data are monitored through the HSG Steeting Group which includes elected members. This enables continuous service improvement as well as alignment to corporate priorities.
Heterosexual / Straight	Positive	Negative	None/ Negligible	All services are openly accessible irrespective of ability, age (16+), race, religion, gender, sexuality or partnership status.	
	✓				

Tudalen 130

Having due regards in relation to the three aims of the Equality Duty - determine whether the proposal will assist or inhibit your ability to eliminate discrimination; advance equality and foster good relations.

3.6.2. How could/does the proposal help advance/promote equality of opportunity?

You should consider whether the proposal will help you to:

- Remove or minimise disadvantage
- To meet the needs of people with certain characteristics
- Encourage increased participation of people with particular characteristics

All HSG services are openly accessible, and promote equality of service. HSG providers are required to be assessed and join the Housing Support Framework. As part of the assessment, all providers are required to provide compliant equality statements, policies and procedures.

In addition, specialist HSG services are provided for particular groups and characteristics to ensure the promotion of equality of service.

3.6.3. How could/does the proposal/decision help to eliminate unlawful discrimination, harassment, or victimisation?

You should consider whether there is evidence to indicate that: • The proposal may result in less favourable treatment for people with certain characteristics • The proposal may give rise to indirect discrimination • The proposal is more likely to assist or impede you in making reasonable adjustments

Under the Housing Support Framework, all providers must provide statements and policies which mirror or better the standards covering discrimination, harassment and victimisation.

3.6.4. How could/does the proposal impact on advancing/promoting good relations and wider community cohesion?

You should consider whether the proposal will help you to: • Tackle prejudice • Promote understanding

Promotion of community safety and well-being is a key outcome monitored as well as Managing Relationships and feeling part of the community.

Having due regard of the Socio-Economic Duty of the Equality Act 2010.

Socio-Economic Disadvantage is living in less favourable social and economic circumstances than others in the same society.

As a listed public body, Ceredigion County Council is required to have due regard to the Socio-Economic Duty of the Equality Act 2010. Effectively this means carrying out a poverty impact assessment. The duty covers all people who suffer socio-economic disadvantage, including people with protected characteristics.

3.6.5 What evidence do you have about socio-economic disadvantage and inequalities of outcome in relation to the proposal?

Describe why it will have a positive/negative or negligible impact.

HSG provides support to help people improve money management, covering income maximisation, budgeting, healthy lifestyle and managing accommodation. All factors which provide a positive contribution to the authority's Socio-Economic duty.

What evidence do you have to support this view?

Through the Outcomes monitoring and reporting, HSG can demonstrate the impact and evidence.

What action(s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to positive impacts?

Any negative aspects of HSG Support will be identified in the needs assessment and quarterly monitoring and reporting to WG as well as the HSG Steering Group. Through the involvement of stakeholders, partners and providers, any impacts can be mitigated, Managed and removed through Development and Re-design of Services.

3.7. A Wales of vibrant culture and thriving Welsh language Culture, heritage and Welsh Language are promoted and protected. <i>In this section you need to consider the impact, the evidence and any action you are taking for improvement. This in order to ensure that the opportunities for people who choose to live their lives and access services through the medium of Welsh are not inferior to what is afforded to those choosing to do so in English, in accordance with the requirement of the Welsh Language Measure 2011.</i>				Describe why it will have a positive/negative or negligible impact.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to positive impacts?
Will the proposal be delivered bilingually (Welsh & English)?	Positive	Negative	None/ Negligible	As part of the Housing Support Framework, providers are required to ensure access and opportunity are available through the medium of Welsh		
	Yes					
Will the proposal have an effect on opportunities for persons to use the Welsh language?	Positive	Negative	None/ Negligible	As part of the Housing Support Framework, providers are required to ensure access and opportunity are available through the medium of Welsh		
	Yes					
Will the proposal increase or reduce the opportunity for persons to access services through the medium of Welsh?	Positive	Negative	None/ Negligible	As part of the Housing Support Framework, providers are required to ensure access and opportunity are available through the medium of Welsh		
	Yes					

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

How will the proposal treat the Welsh language no less favourably than the English language?	Positive	Negative	None/ Negligible	People have direct access to support in Welsh or English, dependant on their personal choice.		
	Yes					
Will it preserve promote and enhance local culture and heritage?	Positive Yes	Negative	None/ Negligible	Many of the support activities focus on alternative areas to promote engagement and develop community and personal resilience. As such, involvement in Art, History and heritage are promoted as alternative support methods.		

Tudalen 134

4. STRENGTHENING THE PROPOSAL: If the proposal is likely to have a negative impact on any of the above (including any of the protected characteristics), what practical changes/actions could help reduce or remove any negative impacts as identified in sections 2 and 3?

4.1 Actions.

What are you going to do?	When are you going to do it?	Who is responsible?	Progress
N/A			

4.2. If no action is to be taken to remove or mitigate negative impacts please justify why.

(Please remember that if you have identified unlawful discrimination, immediate and potential, as a result of this proposal, the proposal must be changed or revised).

N/A

4.3. Monitoring, evaluating and reviewing.

How will you monitor the impact and effectiveness of the proposal?

N/A

5. RISK: What is the risk associated with this proposal?

Impact Criteria	1 - Very low	2 - Low	3 - Medium	4 - High	5 - Very High
Likelihood Criteria	1 - Unlikely to occur	2 - Lower than average chance of occurrence	3 - Even chance of occurrence	4 - Higher than average chance of occurrence	5 - Expected to occur
Risk Description	Impact (severity)		Probability (deliverability)		Risk Score
Demand for services in other languages, specifically Ukraine/Russian	4		4		16
Does your proposal have a potential impact on another Service area?					

6. SIGN OFF

Position	Name	Signature	Date
Service Manager	Llyr Hughes		15/06/2022
Corporate Lead Officer	Donna Pritchard		15/06/2022
Strategic Director	Audrey Somerton-Edwards		17/02/2023
Portfolio Holder	Matthew Vaux		17/06/2022

Tudalen 136

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	7 Mawrth 2023
Teitl:	Trefniadau Tâl y Crwner Diwygiedig ar gyfer 2022/23 a 2023/24
Pwrpas yr Adroddiad:	Cymeradwyo trefniadau tâl y Crwner a'r Crwner Cynorthwyol
Er:	Penderfyniad
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cyngahorydd Matthew Vaux, Aelod Cabinet ar gyfer Partneriaethau, Gwasanaethau Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd

CEFNDIR

Ar 14 Chwefror 2023, cymeradwyodd y Cabinet y trefniadau tâl ar gyfer 2023/24:
Cofnodion:

"155. Ystyried Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu ynghylch Trefniadau Tâl y Crwner 2023/24

Cofnodion:

PENDERFYNIAID:

Cymeradwyo'r cyfraddau tâl canlynol a fydd mewn grym oddi ar y 1af o Ebrill 2023 hyd at yr 31ain o Fawrth 2024:

1) Uwch Grwner rhan-amser:

- i. Cyflog Cadw o £21,120 y flwyddyn i'w gadw a sicrhau bod gwasanaeth y tu allan i oriau ar gael.
- ii. Defnyddio'r gyfradd ddyddiol o £465 a gytunwyd i dalu cyflog blynnyddol o £11,625 i'r Crwner gan gynnwys diwrnodau hyfforddiant.
Cyfanswm: £32,745 y flwyddyn (ynghyd ag argostau).
- iii. Treuliau swyddfa/lwfans cymorth busnes – £5,000 y flwyddyn o'r 1af o Ebrill 2023 hyd at yr 31ain o Fawrth 2024.

2) Crwner Cynorthwyol:

Dyma'r cyfraddau dyddiol:

- £397 am ddiwrnod llawn; a
- £199 am hanner diwrnod.

Y rheswm dros y penderfyniad:

I gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol a Chylchlythyron y JNC; lleihau heriau a diogelu'r pwrs cyhoeddus."

Roedd hwn yn seiliedig ar Gylchlythyr 66 y Cydgyngor Trafod Telerau (JNC) sy'n cyflwyno cyfraddau tâl y Crwner a'r Crwner Cynorthwyol ar gyfer 1 Ebrill 2021 i 31 Mawrth 2022 gan na chafwyd canllawiau pellach gan y JNC.

Ar 16/2/23 cyhoeddodd y JNC Gylchlythyr 67 (**Atodiad 1**):

“O 1 Ebrill 2022 ymlaen, dylai'r cyflogau lleol a chyfraddau dydd ar gyfer unigolion, sy'n deillio o drefniadau'r JNC isod, godi 1.56%.

Nodir ffigurau newydd y JNC yn y tabl isod:

Uwch Grwner rhan-amser

Uwch Grwner rhan-amser	1af Ebrill 2022
Cyflog sylfaenol	£21,449
Cyfradd dyddiol	£472 i £536

Crwner Cynorthwyol	1af Ebrill 2022
Cyfradd dyddiol	£403 i £486

Y Sefyllfa Bresennol

Argymhellir bod y cyfraddau tâl y cytunwyd arnynt gan y Cabinet ar 14/2/23 yn cael eu diwygio i gymryd i ystyriaeth ofynion Cylchlythyr 67 y JNC o ran graddfeydd cyflog diwygiedig, a'u hôl-ddyddio i 1/4/22.

Cynigion

2022/23

Gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo'r trefniadau ffioedd diwygiedig a ganlyn mewn perthynas â'r Uwch Grwner a'r Crwner Cynorthwyol, yn weithredol o 1 Ebrill 2022 - 31 Mawrth 2023.

Cymeradwyo'r cyfraddau tâl a ganlyn wedi'u hôl-ddyddio i 1 Ebrill 2022:

1) Uwch Grwner rhan-amser:

- i) Cyflog Cadw o £21,449 y flwyddyn i gwmpasu cadw/argaeledd gwasanaeth y tu allan i oriau o 1 Ebrill 2021 i 31 Mawrth 2023. £329 ychwanegol.
- ii) Defnyddio'r gyfradd ddyddiol o £472.25 i dalu cyflog blynnyddol o £11,806 i'r Crwner (@ 25 niwrnod y flwyddyn gan gynnwys diwrnodau hyfforddiant) o 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024.

Cyfanswm blynnyddol o £33,255 y flwyddyn (ynghyd ag argostau).

Symiau ychwanegol:

Swm dargadw: £329

Cyfradd ddyddiol: £181

Cyfanswm o £510 - ôl-ddyledion net i'w talu drwy swm wedi'i gyfalafu erbyn 31/3/23.

2) Crwner Cynorthwyol

- diwrnod llawn: £403;
- hanner diwrnod: £202.

Mae'r newidiadau'n cynrychioli swm ychwanegol o £6 a £3 yn y drefn honno.

Yr ôl-ddyledion net (£99.94 hyd yma) i'w talu drwy swm wedi'i gyfalafu erbyn 31/3/23.

Nid oes newid i dreuliau/lwfans cymorth busnes Swyddfa'r **Uwch Grwner** - £5,000 y flwyddyn - o 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023.

2023/2024

Gofynnir i'r Cabinet hefyd gymeradwyo trefniadau ffioedd diwygiedig yr Uwch Grwner a'r Crwner Cynorthwyol canlynol, yn weithredol o 1 Ebrill 2023 - 31 Mawrth 2024.

Cymeradwyo'r cyfraddau tâl canlynol, yn weithredol o 1 Ebrill 2023:

1) Uwch Grwner rhan-amser

- i) Cyflog Cadw o £21,449 y flwyddyn i gwmpasu cadw/argaeledd gwasanaeth y tu allan i oriau o 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023.
- ii) Defnyddio'r gyfradd ddyddiol y cytunwyd arni o £472.25 i dalu cyflog blynnyddol o £11,806 i'r Crwner (@ 25 niwrnod y flwyddyn gan gynnwys diwrnodau hyfforddiant o 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024).

Cyfanswm: £33,255 y flwyddyn (ynghyd ag argostau).

Mae'r newidiadau'n cynrychioli swm ychwanegol o £510 y flwyddyn.

2) Crwner Cynorthwyol:

- diwrnod llawn: £403;
- hanner diwrnod: £202.

Mae'r newidiadau'n cynrychioli ffioedd ychwanegol o £6 a £3 yn y drefn honno

Nid oes newid i dreuliau/lwfans cymorth busnes Swyddfa'r **Uwch Grwner** - £5,000 y flwyddyn o 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024.

A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Os na, nodwch pam
Naddo- nid yw'r adroddiad hwn yn fater o newid polisi neu strategaeth

Llesiant
Cenedlaethau'r
Dyfodol:

Crynodeb:
Hirdymor:
Cydweithio:
Cynnwys:
Atal:
Integreiddio:

Argymhellion:

Bod y Cabinet yn diwygio Cofnod 155 Cabinet 14/2/23 i adlewyrchu'r newidiadau a argymhellir yng Nghylchlythyr 67 y JNC fel a ganlyn:

1) 2022/2023 (1/4/22-31/3/23):

Uwch Grwner rhan-amser:

- i) Cyflog Cadw o £21,449 y flwyddyn i gwmpasu cadw/argaeledd gwasanaeth y tu allan i oriau o 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023.

- ii) Defnyddio'r gyfradd ddyddiol o £472.25 i dalu cyflog blynnyddol o £11,806 i'r Crwner (@ 25 niwrnod y flwyddyn gan gynnwys diwrnodau hyfforddiant)

Cyfanswm blynnyddol o £33,255 y flwyddyn (ynghyd ag argostau).

Crwner Cynorthwyol:

- diwrnod llawn: £403;
- hanner diwrnod: £202.

2) 2023/24 (1/4/23-31/3/24):

Uwch Grwner rhan-amser:

- i) Cyflog Cadw o £21,449 y flwyddyn i gwmpasu cadw/argaeledd gwasanaeth y tu allan i oriau o 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024.
- ii) Defnyddio'r gyfradd ddyddiol o £472.25 i dalu cyflog blynnyddol o £11,806 i'r Crwner (@ 25 niwrnod y flwyddyn gan gynnwys diwrnodau hyfforddiant) o 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024.

Cyfanswm blynnyddol o £33,255 y flwyddyn (ynghyd ag argostau).

Crwner Cynorthwyol:

- diwrnod llawn: £403;
- hanner diwrnod: £202.

Rhesymau dros y penderfyniad: I gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol a Chylchlythyron y JNC; lleihau heriau a diogelu'r pwrs cyhoeddus.

Trosolwg a Chraffu: Dim

Fframwaith Polisi: Ddim yn berthnasol

Amcanion Llesiant Corfforaethol: Hybu'r economi, cefnogi busnesau a galluogi cyflogaeth (darparu gwasanaeth effeithlon y crwner)

Goblygiadau Cyllid a Chaffael: Parhau â'r trefniadau cyfredol; potensial ar gyfer cynnydd yng nghostau cyflogau a goblygiadau i'r gyllideb yn ymwneud â thâl y Crwner a'r Crwner Cynorthwyol.

Goblygiadau Cyfreithiol: Cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol

Goblygiadau Staffio: Dim - Nid yw'r Crwner a'r Crwner Cynorthwyol wedi'u dynodi fel cyflogeon i'r Cyngor.

Goblygiadau Eiddo/ Asedau: Dim

Risg(iau): Her gyfreithiol gan y Crwner a'r Crwner Cynorthwyol os na ddilynir yr argymhellion.

Pwerau Statudol: Deddf Crwneriaid a Chyflawnder 2009:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2009/25/contents>
Rheoliadau Treuliau, Ffioedd a Lwfansau Crwneriaid 2013:
<https://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/1615/made>

Papurau Cefndirol: Cylchlythyr 63 y JNC, Tachwedd 2018:
https://www.coronersociety.org.uk/_img/pics/pdf_1603105_217-232.pdf
Cylchlythyr 66 y JNC - Tâl Crwner 2021/2022:
<https://www.local.gov.uk/jnc-circular-no66-coroners-pay-202122>
Adroddiad i'r Cabinet 14/2/23:
[Cyngor Sir Ceredigion Agenda Cabinet ar Dydd Mawrth, 14eg Chwefror, 2023, 10.00 am](#)

Atodiadau: Atodiad 1- Cylchlythyr 67 y JNC

Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Elin Prysor, Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Gwasanaeth Cyfreithiol a Llywodraethu (a Swyddog Monitro)

Swyddog Adrodd: Elin Prysor, Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Gwasanaeth Cyfreithiol a Llywodraethu (a Swyddog Monitro)

Dyddiad: 20 Chwefror 2023

Management Side Secretary, Sarah Ward
 Local Government Association
 18 Smith Square,
 London, SW1P 3HZ
coroners.queries@local.gov.uk

Officers' Side Secretary, Joanne Kearsley
 Phoenix Centre
 L/Cpl Stephen Shaw MC Way (formerly Church Street)
 Heywood OL10 1LR
joanne.kearsley@rochdale.gov.uk

**JOINT NEGOTIATING COMMITTEE
FOR CORONERS**

To: Chief Executives (London Boroughs, Metropolitan Districts, County Councils and Unitary Councils in England and Wales)

16 February 2022

CORONERS' CIRCULAR No 67

Dear Sir/Madam

JNC for Coroners – Pay 2022/23

We write to confirm that agreement has now been reached. With effect from 1st April 2022, local salaries and day rates for individuals derived from the JNC arrangements below should be increased by 1.56%.

The new JNC figures are provided in the table below:

Senior coroner	1st April 2022
Range	£125,480 to £139,423
Part-time senior coroner	1st April 2022
Base salary	£21,449
Daily rate	£472 to £536
Area coroner	1st April 2022
Range	£93,306 to £107,248
Assistant coroner	1st April 2022
Daily rate	£403 to £486

Agreement has also been reached in principle that, subject to terms of reference being agreed, there will be a joint update of the 2017 Korn Ferry Hay report.

Yours faithfully

SARAH WARD
JOANNE KEARSLEY
 Joint Secretaries

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	7 Mawrth 2023
Teitl:	Ffioedd Trefnwyr Angladdau Gwasanaeth y Crwner
Pwrpas yr Adroddiad:	Pennu Ffioedd Gwasanaeth Trefnwyr Angladdau am y cyfnod 2023-2026
Er:	Penderfyniad
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Matthew Vaux, Aelod Cabinet dros Bartneriaethau, Gwasanaethau Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd

CEFNDIR

Roedd Gwasanaethau Trefnwyr Angladdau ar gyfer y Crwner yn agored i dendr yn 2019. Cyhoeddwyd contractau ar fframwaith am y cyfnod 2019-2022.

Mae Canllaw'r Crwner yn nodi'r disgwyliad bod awdurdodau lleol yn ymgymryd ag ymarfer tendro.

Y Sefyllfa Bresennol ar gyfer 2023-2026

Daeth trefniadau contractiol cyfredol Trefnwyr Angladdau i ben 30 Mehefin 2022. Ers Mehefin 2022, mae trefniadau ymgymmerwyr y Crwner 2019-2022 wedi bod yn eu lle dros dro, er heb gcontract ffurfiol.

Cynigir bod ymarfer tendr newydd yn cael ei gynnal am y cyfnod 2023-2026. Mae treuliau'r ymgymmerwyr yn ystod cyfnod fframwaith 2019-2023 wedi bod lawer yn uwch na chynt oherwydd y prisio uchel a dendrwyd, a defnydd y Crwner o ymgymmerwyr drutach yn y fframwaith yn hytrach na'r rhataf.

Mae'r mater hwn wedi bod yn destun adolygiad Archwiliad Mewnol ac fe'i codwyd yng Nghyfarfodydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 09/09/2021 a 19/01/2022.

Cyllideb yr Ymgymmerwyr ar gyfer 21/22 oedd £43k.

Roedd gwariant yr Ymgymmerwyr ar gyfer 21/22 yn £60k, gan arwain at orwariant o £17k.

Er mwyn diogelu arian cyhoeddus, cynigir yn awr bod y Cabinet yn pennu cyfraddau penodedig ar gyfer talu ffioedd trefnwyr angladdau.

Nodir y dewisiadau arfaethedig ar gyfer Prisio Tendrau Gwasanaeth y Crwner yn **Atodiad 1**.

Nodir cyfrifiadau prisio trefnwyr angladdau yn **Atodiad 2**.

Bydd y rhain yn destun cynnydd blynnyddol ar sail chwyddiant.

Dewis 1 yw'r un a ffefrir gan ei fod yn debyg i un awdurdod cyfagos ac mae lawer yn rhatach na'r trefniant presennol, a nodir yn Newis 3.

Er mai Dewis 2 yw'r rhataf, ni ystyrir ei fod yn realistig ac nid yw wedi'i brofi.

Ystyrir nad yw Dewis 4 yn briodol gan mai model wedi'i gyfrifo yw hwn yn hytrach na model gwirioneddol.

Gofynnir i'r Cabinet bennu ffioedd ymgymerwyr am y cyfnod 01/04/2023-31/03/2026. Rhagwelir mai effaith ariannol y cynigion hyn fydd lleihau'r baich ar y gyllideb yn sylweddol

Ar ôl hynny, defnyddir proses dendro agored i nodi darparwyr gwasanaeth a chyhoeddi contractau ar fframwaith am y cyfnod 2023-2026.

Cyn cyhoeddi, ymgysylltir â'r trefnwyr angladdau lleol i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r cyfle i dendro. Pan fydd y tendr wedi'i gyhoeddi, caiff ei hysbysebu drwy GwerthwchiGymru a bydd yn agored i gynigion am o leiaf 30 niwrnod.

Ar ôl cau'r tendr gwerthusir yr ymatebion cyn cymhwysyo hanfodol yn ôl llwyddo/methu a chaiff sgoriau llym ar sail resymegol eu rhoi yn erbyn yr ymatebion cymhwyster a dderbynir.

Ar ôl cwblhau'r gwerthusiad, a bod gweithdrefnau awdurdodi mewnol yn cael eu dilyn, cyhoeddir Hysbysiad o Fwriad i Ddyfarnu a fydd yn cychwyn ar gyfnod segur ac yn y cyfnod hwnnw gall y sawl sy'n cyflwyno cynnig afluwyddiannus godi cwestiynau ynghylch y gwerthusiad a gall herio'r canlyniad. Os na ddaw heriau o'r fath ar ôl i 10 niwrnod calendr fynd heibio, bydd canlyniad y tendr yn dod yn swyddogol a chaiff lleoedd eu dyfarnu ar y fframwaith.

I gynorthwyo'r logisteg a gwneud y tendr yn fwy deniadol i'r trefnwyr angladdau lleol, bydd Lotiau ar wahân ar gyfer Gogledd, Canol a De Ceredigion.

Bwriedir rhoi 1 prif gyflenwr ac ail gyflenwr ar bob Lot.

Caiff y tendr ei werthuso 100% ar Ansawdd.

Y Cynnig

Gofynnir i'r Cabinet bennu ffioedd ymgymerwyr am y cyfnod 01/04/2023-31/03/2026.

**A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Na
Os na, nodwch pam**

Crynodeb: *Nid yw'r adroddiad hwn yn cynrychioli newid mewn polisi neu strategaeth.*

**Llesiant
Cenedlaethau'r
Dyfodol:**

**Hirdymor:
Cydweithio:
Cynnwys:
Atal:
Integreiddio:**

Argymhellion:	Bod y Cabinet: 1) yn ystyried y dewisiadau a nodir yn Atodiad 1 , a 2) Cymeradwyo mabwysiadu un o'r Dulliau o Weithredu i bennu'r cyfraddau sefydlog ar gyfer talu ffioedd trefnydd angladdau Crwner ar gyfer 2023-2026 (01/04/2023 - 31/03/2026) fel yr amlinellir yn Atodiad 2
Rheswm dros y penderfyniad:	Cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol, lliniaru her a diogelu arian cyhoeddus.
Trosolwg a Chraffu:	Dim
Fframwaith Polisi:	Amherthnasol
Amcanion Llesiant Corfforaethol:	Hybu'r Economi (darparu gwasanaeth Crwner effeithlon)
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Goblygiadau cyllidebol- rhagwelir gostyngiad yng nghostau'r gyllideb flynyddol
Goblygiadau Cyfreithiol:	Cydymffuriaeth â deddfwriaeth berthnasol
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau Eiddo/Asedau:	Dim
Risg/Risgiau:	1) Os na chytunir ar drefniadau, perygl o fethiant i ddiogelu arian cyhoeddus yn ddigonol 2) Perygl o her gyfreithiol (y broses gontactiol gyfreithiol a dogfennau angenrheidiol ar gyfer y cyfnod 2022-2025) 3) Na fydd cwmnïau ymgymerwyr lleol yn cyflwyno tendrau
Pwerau Statudol:	Deddf Crwneriaid a Chyflawnder 2009 https://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/2009/25/contents Rheoliadau Treuliau, Ffioedd a Lwfansau Crwneriaid 2013; https://www.legislation.gov.uk/cy/uksi/2013/1615/made Canllaw'r Prif Grwner i Ddeddf Crwneriaid a Chyflawnder 2009 https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/JCO/Documents/coroners/guidance/chief-coroners-guide-to-act-sept2013.pdf
Papurau Cefndir:	Dim
Atodiadau:	Atodiad 1- Prisio Tendrau Gwasanaeth y Crwner Atodiad 2- Cyfrifiadau Prisio Trefnwyr Angladdau

Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Elin Prysor, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu (a Swyddog Monitro)
Swyddog Adrodd:	Elin Prysor, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu (a Swyddog Monitro)
Dyddiad:	20 Chwefror 2023

Atodiad 1

Prisio Tendrau Gwasanaeth y Crwner

Rhoddir ystyriaeth i bedwar dull posibl. Mae'r penawdau'n ymwneud â'r pris sylfaen cychwynnol

1. Prisio Sir Gaerfyrddin
2. Prisio tendr isaf Ceredigion
3. Prisio gwirioneddol Ceredigion
4. Hybrid a esblygodd wrth ystyried dulliau 1 i 3

Cyflwynir prisiau Sir Gaerfyrddin yn gliriach na'r rhai yn nogfennau tendro blaenorol Ceredigion o ran pellter. Mae pris penodedig ar gyfer siwrneiau o lai na 10 milltir a phris penodedig arall ar gyfer siwrneiau rhwng 10 a 40 milltir. Yn ychwanegol at hyn, mae cyfradd milltiroedd ychwanegol ar gyfer mwy na 40 o filltiroedd.

Pennir prisiau Ceredigion ar gyfer tair ardal ddaearyddol a'r math o siwrnai a wneir, heb gyfeirio at bellter. Nid yw nodi mathau o siwrneiau mewn rhestr gyflawn yn cwmpasu pob posibiliad, yn fwyaf nodedig y siwrnai o'r parlwr angladdau lleol i'r cyfleuster ym Mhenrhyncoch.

Mae'n ymddangos bod natur amwys rhai agweddu o ddogfennau tendro blaenorol Ceredigion wedi arwain at rai achosion o ddealltwriaeth wahanol gan y sawl sy'n tendro wrth ystyried rhai o'r prisiau a nodir. Mae rhai o'r gwahaniaethau (a'r tebygrwydd) gan ymgymwr pennol yn ogystal â rhwng ymgymwr yn gwneud fawr ddim synnwyr.

Mae dull Caerfyrddin am wasanaeth atodol y tu allan i oriau yn adlewyrchu'n well yr un a ddefnyddir gan Geredigion ar gyfer ei staff ei hun na'r un yn nhendr blaenorol Ceredigion.

	Gyda'r nos ar ddiwrnod o'r wythnos	Yn y dydd ar benwythnos	Gyda'r nos ar benwythnos ar benwythnos
Ymgymwr Sir Gaerfyrddin	Ydyn	Ydyn	Ydyn
Ymgymwr Ceredigion	Ydyn	Nac Ydyn	Ydyn
Gweithwyr Cyngor Ceredigion	Nac Ydyn	Ydyn	Ydyn

Cyn belled ag y bo'n ymarferol rhesymol, dylai dogfen dendro Ceredigion ddilyn dull Sir Gaerfyrddin yn hytrach na dull blaenorol Ceredigion o ran siwrneiau a gwaith y tu allan i oriau.

Mae prisiau Sir Gaerfyrddin yn cynnwys swm penodedig am gyfarpar arbenigol (ni waeth beth fo'r math neu'r nifer) Mae'n gwneud synnwyr bod yna lwfans cyfarpar, ond byddai gofyn diffinio'r paramedrau.

Mae strwythur prisio Ceredigion yn caniatáu ar gyfer oedi o ran amser, ond nid un Sir Gaerfyrddin. Gall oedi o ran amser fod yn amrywiad cost mawr.

Nid yw'r naill strwythur na'r llall yn gwahaniaethu ar gyfer nifer o gyrrff. Mae cludo nifer o gyrrff yn gofyn am fwy o amser a mwy o gyfarpar. Dylai'r ddogfen dendro fod yn glir ynghylch amrywiad yn y pris ar gyfer nifer o gyrrff. Mae hyn yn arbennig o berthnasol wrth gludo cyrff (yn ymarferol) o Benrhyncoch i Amwythig a'r mater o'r hyn sy'n sbarduno'r angen am siwrnai o'r fath.

Dull 1 - Sir Gaerfyrddin

Mae model prisio Sir Gaerfyrddin yn gwahaniaethu rhwng siwrneiau 'sengl' a 'dwbl', a'r olaf yn costio ychydig dros ddwbl y cyntaf. Er mwyn crynhoi'r prisio, gellid nodi siwrneiau unffordd yn unig, a thrin y siwrneiau allan ac yn ôl ar wahân.

Mae ychwanegiad oriau anghymdeithasol o 50% ym model Sir Gaerfyrddin ond mae hyn ond yn berthnasol i'r gyfradd am siwrnai sengl. Byddai cynnwys ychwanegiad o 25% ar gyfer pob siwrnai (hyd at 40 milltir) yn rhoi'r un canlyniad.

Mae angen cynyddu prisiau cyfredol Sir Gaerfyrddin o 1 Ebrill 2023. Defnyddiwyd y CPI o fis Medi 2022.

Nid yw strwythur prisio Sir Gaerfyrddin yn caniatáu ar gyfer amser aros mewn lleoliad.

Dull 2 – Pris tendr isaf Ceredigion

Mae hwn yn defnyddio'r pris tendr isaf ar gyfer pob categori.

Mae angen cynyddu'r pris tendr o 1 Ebrill 2019. Defnyddiwyd y CPI o fis Medi ym mhob blwyddyn.

Dull 3 – Pris tendr a ddefnyddir Ceredigion

Mae hwn yn defnyddio'r pris tendr cyfartalog ar gyfer pob categori.

Mae angen cynyddu'r prisiau tendr o 1 Ebrill 2019. Defnyddiwyd y CPI ym mis Medi ar gyfer pob blwyddyn.

Dull 4 - Hybrid o ddulliau 1 i 3

Mae defnydd Sir Gaerfyrddin o drothwyon 10 milltir a 40 milltir yn ymddangos yn fympwyol ond ymddengys bod cyswllt rhwng y gwahaniaeth mewn pris a'r gyfradd y filltir. Mae'r hybrid yn gyfuniad o ffi benodedig fesul siwrnai a chyfradd y filltir. Dewis arall fyddai cynnwys milltiroedd safonol tybiedig o fewn y ffi benodedig a chymhwysor y gyfradd filltiroedd dim ond ar filltiroedd dros ben y safonol.

Mae'r gwerthoedd a nodir yn seiliedig ar Ddull 1 ond, os cytunir ar egwyddor y dull hwn, gellid seilio'r gwerthoedd eto ar Ddull 2 neu Ddull 3.

Gwerthoedd**Dull 1**

Siwrnai o lai na 10 milltir <i>y tu allan i oriau</i>	£59.00 £89.00
Siwrnai rhwng 10 a 40 milltir <i>y tu allan i oriau</i>	£86.00 £132.00
Siwrnai o fwy na 40 milltir <i>y tu allan i oriau</i>	£86.00 £132.00
Cyfarpar arbenigol	+ £1.60 y filltir dros ben y 40 + £1.60 y filltir dros ben y 40 £33.00

Dull 2

O'r lleoliad i'r parlwr angladdau <i>y tu allan i oriau</i>	£52.00 £78.00
O'r parlwr angladdau i'r corffdy <i>y tu allan i oriau</i>	£75.00 £113.00
O'r corffdy i gyfleuster arall <i>y tu allan i oriau</i>	£75.00 £113.00
Amser Aros Milltiroedd	£12.00 amherthnasol

Dull 3

O'r lleoliad i'r parlwr angladdau <i>y tu allan i oriau</i>	£172.00 £259.00
O'r parlwr angladdau i'r corffdy <i>y tu allan i oriau</i>	£172.00 £259.00
O'r corffdy i gyfleuster arall <i>y tu allan i oriau</i>	£267.00 £352.00
Amser Aros Milltiroedd	£44.00 £1.40

trothwy dros ben heb ei ddiffinio

Dull 4

Siwrnai safonol Milltiroedd ar gyfer pob siwrnai	£50.00 £1.25
---	-----------------

Tudalen 150

Atodiad 2

Cymhariaeth

Enghraifft	O	I	Pellter mewn milltiroedd	Amser	Dull			
					1	2	3	4
1	Lleoliad	Parlwr	5	Safonol	£59.00	£52.00	£172.00	£56.25
2	Lleoliad	Parlwr	15	Safonol Y tu allan i oriau	£86.00	£52.00	£172.00	£68.75
3	Lleoliad	Parlwr	5	Y tu allan i oriau	£89.00	£78.00	£259.00	£56.25
4	Lleoliad	Parlwr	15	Y tu allan i oriau	£132.00	£78.00	£259.00	£68.75
5	Llanbedr Pont Steffan	Penrhyn	30	Safonol	£86.00	£42.00	£42.00	£87.50
6	Aberteifi	Penrhyn	40	Safonol	£86.00	£56.00	£56.00	£100.00
7	Penrhyn	Amwythig	75	Safonol	£142.00	£75.00	£221.00	£143.75
8	Llanbedr Pont Steffan	Amwythig	90	Safonol	£166.00	£75.00	£242.00	£162.50
9	Aberteifi	Amwythig	110	Safonol	£198.00	£75.00	£270.00	£187.50
10	Penrhyn	Caerdydd	110	Safonol	£198.00	£75.00	£270.00	£187.50
11	Llanbedr Pont Steffan	Caerdydd	70	Safonol	£134.00	£75.00	£214.00	£137.50
12	Aberteifi	Caerdydd	95	Safonol	£174.00	£75.00	£249.00	£168.75
13	Penrhyn	Llundain	235	Safonol	£398.00	£75.00	£445.00	£343.75
14	Llanbedr Pont Steffan	Llundain	220	Safonol	£374.00	£75.00	£424.00	£325.00
15	Aberteifi	Llundain	240	Safonol	£406.00	£75.00	£452.00	£350.00

dim manylion tendr - yn ymarferol, telir ar y gyfradd milltiroedd ychwanegol

Tudalen 151

Caerfyrddin

<i>Chwyddiant</i>		<i>11.10%</i>	<i>10.10%</i>		
		Ebrill-21	Ebrill-22	Ebrill-23	Awgrym
Siwrnai o lai na 10 milltir	Sengl Dychwelyd	£48.49 £97.23	£53.87 £108.02	£59.00 £119.00	£59.00 £118.00
Siwrnai rhwng 10 a 40 milltir	Sengl Dychwelyd	£69.95 £140.05	£77.71 £155.60	£86.00 £171.00	£86.00 £172.00
Milltiroedd ychwanegol		£1.28	£1.42	£1.60	£1.60
Cyfarpar arbenigol		£27.20	£30.23	£33.00	£33.00
Ychwanegiad oriau angymdeithasol		<10 milltir 10-40 milltir	£24.25 £34.98	£26.94 £38.86	£30.00 £43.00
					£30.00 £43.00

Ceredigion

Hybrid

Milltiroedd	Sir Gaerfyrddin	Comisiwn Meddyginaethau Dynol	£1.25
5	£60.00	£56.25	
10	£60.00	£62.50	
15	£86.00	£68.75	
20	£86.00	£75.00	
25	£86.00	£81.25	
30	£86.00	£87.50	
35	£86.00	£93.75	
40	£86.00	£100.00	
45	£94.00	£106.25	
50	£102.00	£112.50	
55	£110.00	£118.75	
60	£118.00	£125.00	
65	£126.00	£131.25	
70	£134.00	£137.50	
75	£142.00	£143.75	

CPI

Medi

2019	1.7%
2020	0.5%
2021	3.1%
2022	10.1%

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod:	07 Mawrth 2023
Teitl:	Cynrychiolwyr yr Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol
Pwrpas yr adroddiad:	Cadarnhau enwebu Cynrychiolydd Awdurdod Lleol ar Gorff Llywodraethol
I'w:	Benderfynu
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Wyn Thomas, Aelod Cabinet ar gyfer Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau

Ysgol Gynradd Gymunedol Llanfarian: Enwebu Wendy Hughes fel Llywodraethwr Awdurdod Lleol ar gais Corff Llywodraethol Ysgol Gynradd Gymunedol Llanfarian.

Ysgol Uwchradd Aberteifi: Enwebu Justin Walters fel Llywodraethwr Awdurdod Lleol ar gais Corff Llywodraethol Ysgol Uwchradd Aberteifi.

Oes Asesiad Effaith Na – nid yw'r adroddiad yn Integredig wedi ei cyfeirio at newid Polisi neu gwblhau?

Llesiant	Crynodeb:
Cenedlaethau'r	Hirdymor:
Dyfodol:	Cydweithio:
	Cynnwys:
	Atal:
	Integreiddio:

Argymhelliaid (au): Gofynnir i Aelodau gadarnhau'r enwau a enwebwyd uchod fel cynrychiolwyr o'r Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol yr Ysgolion perthnasol.

Rheswm dros y penderfyniad: Enwebu cynrychiolwyr o'r Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol.

Trosolwg a Chraffu: Amherthnasol

Fframwaith Polisi:

Amcanion Llesiant Corfforaethol: Amherthnasol

Goblygiadau Cyllid a	Dim
Chaffael:	
Goblygiadau	
Cyfreithiol:	
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau o ran eiddo / asedau:	Dim
Risg(au):	Amherthnasol
Pwerau Statudol:	Amherthnasol
Papurau Cefndir:	Amherthnasol
Atodiadau:	Amherthnasol
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Meinir Ebbsworth – Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Ysgolion a Diwylliant
Swyddog Adrodd:	Nia James – Rheolwr Corfforaethol, Adnoddau Dysgu, Gwasanaethau Ysgolion
Dyddiad:	15 Chwefror 2023

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod:	7 Mawrth 2023
Teitl:	Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023-24
Pwrpas yr adroddiad:	Cymeradwyo mabwysiadu Cynllun Rhyddhad Ardrethi Annomestig Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023-24 fel Rhyddhad Ardrethi Annomestig Dewisol o dan Adran 47 Deddf Llywodraeth Leol 1988
Er Penderfyniad	
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Gareth Davies, Aelod Cabinet ar gyfer Cyllid a Chaffael

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi y bydd yn parhau â'r Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch dros dro ar gyfer 2023-24.

Amcan y cynllun ar gyfer 2023-24 yw darparu cymorth drwy gynnig disgownt o 75% ar filiau ardrethi annomestig i fusnesau cymwys sy'n meddianu eiddo ac yn gweithredu yn y sectorau manwerthu, hamdden a lletygarwch, megis siopau, tafarndai a bwyta, campfeydd, lleoliadau perfformio a gwestai.

Bydd y cynllun ar gyfer 2023-24 yn cynnwys uchafswm i swm y rhyddhad y caiff busnesau ei hawlio ar draws Cymru. Cyfanswm y rhyddhad sydd ar gael yw £110,000 ar draws yr holl eiddo sy'n cael eu defnyddio gan yr un busnes. Mae angen i bob busnes ddatgan nad yw swm y rhyddhad y maent yn gwneud cais amdano ar draws Cymru yn fwy na'r uchafswm wrth wneud cais i awdurdodau lleol unigol.

Amlinellir mein prawf cymhwysedd manylach ac eithriadau i'r rhyddhad yn y ddogfen ganllaw atodedig gan Lywodraeth Cymru.

Gan mai mesur dros dro yw hwn a chan fod darparu'r cyllid yn gyllid dewisol o dan Adran 47 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 mae angen penderfyniad i fabwysiadu'r cynllun yng Ngheredigion.

Bydd y cynllun, a ariennir yn llawn gan Lywodraeth Cymru, yn cefnogi tua 800 o fusnesau yng Ngheredigion ac amcangyfrifir y bydd gwerth cyfanswm o £3.6m.

Llesiant Cenedlaethau'r Dydol:	A gwblhawyd Naddo. Cynllun dros dro gan Asesiad Effaith Lywodraeth Cymru yw hwn sy'n Integredig? Os naddo, cael ei gynnig i bob Cyngor yng esboniwrch pam Nghymru i helpu i leihau baich Crynodeb: Hirdymor: Ddim yn berthnasol Cydweithio: Ddim yn berthnasol Cynnwys: Ddim yn berthnasol Atal: Ddim yn berthnasol Integreiddio: Ddim yn berthnasol
Argymhelliad:	Argymhellir y dylai'r Cabinet wneud y canlynol:
	Mabwysiadu Cynllun Rhyddhad Ardrethi Annomestig Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023/24 fel Rhyddhad Ardrethi Annomestig Dewisol o dan Adran 47 Deddf Llywodraeth Leol 1988.
Rhesymau dros y penderfyniad:	Er mwyn cefnogi busnesau lleol gan ddefnyddio'r cyllid grant sydd ar gael.
Trosolwg a Chraffu:	Ni chyfeiriwyd y cynllun at y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol gan mai cynllun dros dro gan Lywodraeth Cymru ydyw.
Fframwaith Polisi:	Ddim yn berthnasol
Amcanion Llesiant Corfforaethol:	Hybu'r Economi, Cefnogi Busnesau a Galluogi Cyflogaeth.
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Ariennir y cynllun drwy grant gan Lywodraeth Cymru a bydd unrhyw ryddhad a ddyfernir yn unol â'r canllawiau / cynnig grant yn cael ei ad-dalu i Geredigion.
Goblygiadau Cyfreithiol:	Dim
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau o ran Asedau / Eiddo:	Dim
Risg / Risgiau:	Bydd methu â mabwysiadu'r cynllun yn golygu y bydd trethdalwyr Ceredigion o dan anfantais ariannol a bydd Llywodraeth Cymru'n tynnu ei chyllid yn ôl.
Pwerau Statudol:	Adran 47 Deddf Llywodraeth Leol 1988
Papurau Cefndir:	Canllawiau Llywodraeth Cymru ar y cynllun

Atodiadau:	Atodiad 1- Cynllun Rhyddhad Ardrethi Annomestig Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023/24
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Duncan Hall Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Cyllid a Chaffael
Swyddog Adrodd:	Ann Ireland, Rheolwr Corfforaethol – Refeniw ac Asesiadau Ariannol
Dyddiad:	16 Chwefror 2023

Ardrethi Annomestig – Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch yng Nghymru – 2023-24

Canllawiau

Disgrifiad o'r canllawiau

Lluniwyd y canllawiau hyn i helpu cyngorau sir a bwrdeistref sirol ("awdurdodau lleol") i weinyddu'r cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ("y rhyddhad"). Ar 12 Rhagfyr 2022, cyhoeddodd y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol y byddai'r rhyddhad ardrethi'n cael ei ehangu dros dro ar gyfer 2023-24. Mae'r canllawiau hyn yn berthnasol i Gymru yn unig.

Mae'r canllawiau yn gosod y meini prawf y bydd Llywodraeth Cymru yn eu defnyddio i bennu cyllid i awdurdodau lleol ar gyfer rhyddhad ardrethi sy'n cael ei ddarparu i eiddo manwerthu, hamdden a lletygarwch. Nid yw'r canllawiau yn disodli unrhyw ddeddfwriaeth bresennol ar ardrethi annomestig nac unrhyw fath arall o ryddhad.

Dylid anfon unrhyw gwestiynau am y cynllun at: polisitrehilleol@llyw.cymru

Mae'r rhyddhad yn cael ei gynnig o 1 Ebrill 2023 a bydd ar gael tan 31 Mawrth 2024.

Cyflwyniad

Mae'r rhyddhad hwn wedi'i anelu at fusnesau a threthdalwyr eraill yng Nghymru yn y sectorau manwerthu, hamdden a lletygarwch, er enghraift siopau, tafarnau a bwytai, campfeydd, lleoliadau perfformio a gwestai.

Bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant i bob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru i ddarparu'r Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch i fusnesau sy'n gymwys ar gyfer 2023-24. Nod y cynllun yw darparu cymorth i eiddo cymwys sydd wedi'i feddiannu drwy gynnig 75% o ostyngiad ar filiau ardrethi annomestig ar gyfer eiddo o'r fath. Bydd y cynllun ar gael i bob busnes cymwys, foddy bynnag bydd uchafswm i swm y rhyddhad y caiff busnesau ei hawlio ar draws Cymru. Cyfanswm y rhyddhad sydd ar gael yw £110,000 ar draws yr holl eiddo sy'n cael eu defnyddio gan yr un busnes. Mae angen i bob busnes ddatgan nad yw swm y rhyddhad y maent yn gwneud cais amdano ar draws Cymru yn fwy na'r uchafswm wrth wneud cais i awdurdodau lleol unigol. Mae enghraifft o ffurflen ddatganiad wedi'i hamgáu yn Atodiad 1 i awdurdodau lleol ei defnyddio wrth ddatblygu eu ffurflenni eu hunain i'w cyhoeddi a'u cyflwyno i fusnesau.

Mae'r ddogfen hon yn darparu canllawiau yngylch rhoi'r cynllun hwn ar waith a'i gyflwyno.

Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch

Sut bydd y rhyddhad yn cael ei ddarparu?

Gan mai mesur dros dro yw hwn, rydym yn darparu'r rhyddhad drwy roi ad-daliad i awdurdodau lleol sy'n defnyddio'u pwerau rhyddhad ardrethi yn ôl disgrifiwn o dan adran 47 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988. Yr awdurdodau lleol unigol eu hunain fydd yn mabwysiadu cynllun ac yn penderfynu ym mhob achos a ddylid caniatáu'r rhyddhad o dan adran 47. Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi ad-daliad i'r awdurdodau lleol am y rhyddhad sy'n cael ei ddarparu yn unol â'r canllawiau hyn drwy grant o dan adran 31 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 a adran 58A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

Sut bydd y cynllun yn cael ei weinyddu?

Yr awdurdodau lleol eu hunain fydd yn penderfynu sut i weinyddu'r cynllun er mwyn sicrhau bod cymaint â phosib yn cymryd rhan a bod cyn lleied â phosib o faich gweinyddol ar dalwyr ardrethi a staff yr awdurdod lleol.

Mae awdurdodau lleol yn gyfrifol am ddarparu gwybodaeth glir a hygrych i fusnesau ynghylch manylion a gweinyddiaeth y cynllun.

Pa eiddo fydd yn gallu manteisio ar y rhyddhad?

Yr eiddo a fydd yn gallu manteisio ar y rhyddhad hwn fydd eiddo manwerthu, hamdden a lletygarwch – fel siopau, tafarnau a bwytau, campfeydd, lleoliadau perfformio a gwestai ledled Cymru. Ceir rhagor o fanylion am y meini prawf cymhwysedd a'r eithriadau i'r rhyddhad isod.

Dylai'r rhyddhad gael ei roi i bob busnes cymwys fel gostyngiad yn ei fil ardrethi yn seiliedig ar feddiannaeth rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024. Cydnabyddir bod rhai achosion lle bydd awdurdod lleol yn cael gwybod yn ôl-weithredol bod newid wedi bod o ran meddiannydd. Mewn achosion o'r fath, os yw'n glir bod y busnes yn meddiannu'r eiddo ar 1 Ebrill 2023 neu wedi hynny, caiff yr awdurdod lleol ddefnyddio'i ddisgresiwn wrth ddyfarnu'r rhyddhad.

At ddibenion y cynllun hwn, bydd eiddo manwerthu fel "siopau, bwytau, caffis a llefydd sy'n gwerthu diod" yn golygu fel a ganlyn (yn ddarostyngedig i feini prawf eraill yn y canllawiau).

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i werthu nwyddau i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

- Siopau (fel siop flodau, siop fara, cigydd, groser, siop ffrwythau a llysiau, gemydd, siop bapur ysgrifennu, siop drwyddedig, siop bapur newydd, siop caledwedd, archfarchnad ac ati)
- Siopau elusen

- Optegydd
- Fferyllfeydd
- Swyddfeydd post
- Siopau dodrefn neu ystafelloedd arddangos (fel siopau carpedi, gwydr dwbl, drysau garej)
- Ystafelloedd arddangos ceir neu garafannau
- Canolfannau gwerthu ceir ail law
- Marchnadoedd
- Gorsafoedd petrol
- Canolfannau garddio
- Orielau celf (lle mae modd prynu neu logi gwaith celf)

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i ddarparu'r gwasanaethau canlynol i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

- Gwasanaethau trin gwalt a harddwch
- Trwsio esgidiau/torri allwedi
- Asiantaethau teithio
- Swyddfeydd tocynnau (ee ar gyfer y theatr)
- Gwasanaethau sychlanhau
- Golchdai
- Trwsio cyfrifiaduron, setiau teledu neu gyfarpar domestig
- Trefnwyr angladdau
- Prosesu lluniau
- Llogi DVD neu fideo
- Llogi offer
- Llogi ceir
- Swyddfeydd gwerthu a gosod tai

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i werthu bwyd a/neu ddiod i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

- Bwytai
- Bwytai archebu o'r car
- Siopau tecawê
- Siopau brechdanau
- Caffis
- Siopau coffi
- Tafarnau
- Bariau neu fariau gwin

Rydym yn ystyried bod ymgynnnull a hamdden yn golygu'r canlynol.

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i ddarparu chwaraeon, hamdden a chyfleusterau i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw (gan gynnwys i wyllo gweithgareddau o'r fath) ac i ymgynnull aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw.

- Meysydd a chlybiau chwaraeon
- Cyfleusterau chwaraeon a hamdden
- Campfeydd
- Atyniadau twristaidd
- Amgueddfeydd ac orielau celf
- Plastai a thai hanesyddol
- Theatru
- Lleoliadau cerddoriaeth fyw
- Sinemâu
- Clybiau nos

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i ymgynnull aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw.

- Neuaddau cyhoeddus
- Tai clybiau, clybiau a sefydliadau

Rydym yn ystyried bod gwestai, eiddo llety a phreswyl a llety hunanarlwo yn golygu'r canlynol:

Hereditamentau lle mae'r rhan annomestig yn cael ei defnyddio i ddarparu llety preswyl fel busnes:

- Gwestai, tai llety a thai preswyl
- Cartrefi gwyliau
- Parciau a safleoedd carafannau

Ystyriaethau eraill

Er mwyn gallu manteisio ar y rhyddhad, dylai'r hereditament gael ei ddefnyddio'n bennaf neu'n gyfan gwbl at y dibenion cymwys. Yn debyg i fathau eraill o ryddhad, yr hyn sy'n digwydd yn yr eiddo sy'n bwysig yn hytrach na'r ffaith ei fod yn cael ei ddefnyddio. Felly, os yw hereditamentau yn cael eu defnyddio, ond nid yn bennaf neu'n gyfan gwbl ar gyfer y pwrrpas cymwys, ni fyddant yn gymwys i gael y rhyddhad. I osgoi amheuaeth, dylid ystyried bod hereditamentau a gaeodd dros dro oherwydd cyngor y Llywodraeth ar COVID-19 yn hereditamentau sydd wedi'u meddiannu at ddibenion y rhyddhad hwn.

Nid oes bwriad i'r rhestr uchod fod yn un gwbl drylwyr, gan y byddai'n amhosibl rhestru'r holl ddefnyddiau manwerthu, hamdden a lletygarwch amrywiol sy'n bodoli. Hefyd bydd rhai engrifftiau'n codi o ddefnydd cymysg. Fodd bynnag, y bwriad yw rhoi arweiniad i'r awdurdodau lleol ynghylch y mathau o ddefnydd sy'n gymwys am y rhyddhad ym marn Llywodraeth Cymru at y diben hwn. Dylai awdurdodau lleol

benderfynu dros eu hunain a yw eiddo penodol nad yw ar y rhestr yn gyffredinol debyg o ran natur i'r uchod. Os felly dylid ei ystyried yn gymwys ar gyfer y cynllun. Yn yr un modd, os nad yw eiddo yn debyg yn gyffredinol i'r rhai ar y rhestr uchod, ni ddylai fod yn gymwys ar gyfer y cynllun.

Mae'r rhyddhad ardrethi yn cael ei roi yn ôl disgrifiwn. Os yw awdurdodau lleol yn penderfynu defnyddio'u disgrifiwn i beidio â chaniatáu rhyddhad i fusnesau cymwys, efallai y byddent yn dymuno ceisio cyngor cyfreithiol ar gyfer unrhyw faterion cyfreithiol a allai godi o ganlyniad i benderfyniad o'r fath, fesul achos.

Efallai y bydd busnesau o'r farn eu bod wedi gallu parhau i fasnachu ar lefel sylweddol yn ystod y cyfyngiadau Coronafeirws, ac felly efallai na fyddent yn dymuno gwneud cais am y rhyddhad.

Y mathau o hereditamentau nad ydynt yn cael eu hystyried yn gymwys i gael Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch

Mae'r rhestr ganlynol yn nodi'r mathau o ddefnydd nad ydynt yn cael eu hystyried gan Lywodraeth Cymru fel defnydd manwerthu, hamdden neu letygarwch at ddiben y cynllun hwn, ac na fyddai'n gymwys i gael y rhyddhad. Fodd bynnag, yr awdurdodau lleol eu hunain fydd yn penderfynu a yw hereditamentau yn debyg o ran natur i'r rhai sy'n cael eu rhestru ac os na fyddent yn gymwys i gael y rhyddhad o dan y cynllun.

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf i ddarparu'r gwasanaethau canlynol i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

- Gwasanaethau ariannol (ee banciau, cymdeithasau adeiladu, peiriannau arian parod, bureaux de change, benthycwyr diwrnod cyflog, siopau betio, gwystlyddion)
- Gwasanaethau meddygol (ee milfeddygon, deintyddion, meddygon, osteopathiaid, ceiopractyddion)
- Gwasanaethau proffesiynol (ee cyfreithwyr, cyfrifwyr, asiantaethau yswiriant, ymgynghorwyr ariannol, tiwtoriaid)
- Swyddfeydd dosbarthu Swyddfa'r Post
- Meithrinfeydd dydd
- Llety cŵn a chat-hod
- Clybiau casino a gamblu
- Cartrefi arddangos ac ystafelloedd marchnata
- Asiantaethau cyflogaeth

Hereditamentau nad ydynt yn rhesymol hygrych i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

Os nad yw hereditamentau fel arfer yn rhesymol hygrych i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw, ni fyddant yn gymwys i gael rhyddhad o dan y cynllun, hyd yn oed os

oes defnydd atodol o'r hereditament y gellid ystyried ei fod yn syrthio o dan y disgrifiadau yn *Pa eiddo fydd yn gallu manteisio ar y rhyddhad?*

Hereditamentau gwag

Dylai pob eiddo sy'n wag ar 1 Ebrill 2023 gael ei eithrio rhag y rhyddhad hwn. Fodd bynnag, o dan y cynllun Rhyddhad Eiddo Gwag gorfodol, bydd eiddo gwag yn derbyn gostyngiad o 100% yn ei ardrethi ar gyfer y tri mis cyntaf (ac mewn rhai achosion y chwe mis cyntaf) o fod yn wag.

Hereditamentau sy'n eiddo i awdurdod lleol neu sy'n cael eu rhentu neu eu rheoli ganddo

Mae hereditamentau sy'n eiddo i awdurdod lleol neu sy'n cael eu rhentu neu eu rheoli ganddo, er enghraifft canolfannau ymwelwyr, siopau gwybodaeth i dwristiaid a siopau coffi neu siopau rhoddion sy'n rhan o adeiladau hanesyddol ac yn cael eu rhedeg gan awdurdodau lleol, yn esempt o'r cynllun hwn.

Faint o rhyddhad sydd ar gael?

Cyfanswm y rhyddhad a ariennir gan y Llywodraeth sydd ar gael i bob eiddo o dan y cynllun hwn ar gyfer 2022-23 yw 75% o'r bil perthnasol. Mae hyn yn amodol ar uchafswm o £110,000 i bob busnes ar draws eu holl eiddo yng Nghymru.

Dylid cymhwys o'r rhyddhad i'r bil net sy'n weddill ar ôl gweithredu unrhyw rhyddhad gorfodol (gan gynnwys elfennau yn ôl disgresiwn a ariennir yn llawn neu'n rhannol gan yr awdurdod lleol) ac unrhyw rhyddhad arall yn ôl disgresiwn a ariennir gan grantiau adran 31 (ac eithrio'r rhai pan fo awdurdodau lleol wedi defnyddio eu pwerau rhyddhad ehangach yn ôl disgresiwn a gyflwynwyd gan Ddeddf Lleoliaeth 2011, nad ariennir gan grantiau adran 31). Mae'r mathau o rhyddhad y dylid eu cymhwys o'r Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch yn cynnwys categorïau o rhyddhad yn ôl disgresiwn a oedd ar gael cyn Deddf Lleoliaeth 2011 (e.e. rhyddhad ardrethi ar gyfer elusennau, clybiau chwaraeon amatur cymunedol, sefydliadau nid-er-elw, caledi, eiddo gwag). Caiff awdurdodau lleol ddefnyddio eu pwerau ehangach yn ôl disgresiwn i gynnig gostyngiadau pellach y tu allan i'r cynllun hwn neu rhyddhad ychwanegol i hereditamentau o fewn y cynllun. Pan fo awdurdod lleol yn cymhwys o'r rhyddhad a ariennir yn lleol o dan adran 47 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1998, dylid ei gymhwys o'r ôl y Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch.

Bydd cymhwysedd ar gyfer y cynllun rhyddhad ardrethi a'r rhyddhad ei hun yn cael ei asesu a'i gyfrifo ar sail ddyddiol. Dylid defnyddio'r fformiwla ganlynol wrth benderfynu ar swm y rhyddhad ardrethi i'w ganiatáu ar gyfer hereditament penodol yn ystod blwyddyn ariannol:

$$\text{Swm y rhyddhad i'w ganiatáu} = V \times 0.75$$

V yw'r tâl dyddiol am yr hereditament ar gyfer y diwrnod trethadwy ar ôl gweithredu unrhyw rhyddhad gorfodol ac unrhyw rhyddhad arall yn ôl disgresiwn (ac eithrio'r rhai pan fo awdurdodau lleol wedi defnyddio eu pwerau rhyddhad yn ôl disgresiwn a gyflwynwyd gan Ddeddf Lleoliaeth 2011, nad ariennir gan grantiau adran 31).

Dylid cyfrifo hyn gan anwybyddu unrhyw addasiadau blwyddyn flaenorol i'r atebolwydd sy'n syrthio ar y diwrnod.

Bydd busnesau sy'n defnyddio mwy nag un eiddo yn gallu cael Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ar gyfer pob eiddo cymwys, o fewn uchafswm o £110,000 i bob busnes ar draws Cymru.

Gall busnes gydag un eiddo a rhwymedigaeth o fwy na £146,665 yn weddill (ar ôl unrhyw ryddhad) ddefnyddio dyraniad cyfan y rhyddhad. Ni fydd unrhyw fusnesau eraill sy'n eiddo i'r busnes hwnnw yn gymwys o dan y cynllun.

Mae eiddo manwerthu, hamdden a lletygarwch sydd wedi'i eithrio o'r Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach oherwydd y rheolau amlfeddiannaeth yn gymwys am y cynllun rhyddhad hwn, o fewn yr uchafswm.

Newidiadau i hereditamentau presennol gan gynnwys newid meddiant

Bydd eiddo gwag sy'n dechrau cael ei ddefnyddio ar ôl 1 Ebrill 2023 yn gymwys i gael y rhyddhad hwn o ddyddiad ei feddiannu.

Os oes newid meddiant yn ystod y flwyddyn ariannol, ar ôl i'r rhyddhad gael ei ddarparu i'r hereditament, bydd y meddiannydd newydd yn gymwys i dderbyn y rhyddhad ar sail pro-rata os ydynt yn gweithredu yn y sectorau manwerthu, hamdden neu letygarwch. Bydd hyn yn cael ei gyfrifo yn seiliedig ar weddill y dyddiau meddiannu gan ddefnyddio'r fformiwla yn yr adran *Faint o ryddhad sydd ar gael?*

Dylid gweithredu'r gostyngiad yn ddyddiol gan ddefnyddio'r fformiwla a nodir uchod. Dylai hereditament a grëwyd o ganlyniad i raniad neu uniad yn ystod y flwyddyn ariannol, neu pan fo newid defnydd wedi bod, gael ei ystyried o'r newydd ar gyfer y gostyngiad ar y diwrnod hwnnw.

Y terfyn arian parod a rheoli cymorthdaliadau

Ni chaiff talwr ardrethi, o dan unrhyw amgylchiadau, fynd y tu hwnt i'r terfyn arian parod, sef £110,000, ar draws eu holl hereditamentau yng Nghymru. Pan fo gan dalwr ardrethi gysylltiad cymwys â thalwr ardrethi arall, dylid ystyried y talwyr ardrethi hynny fel un talwr ardrethi at ddibenion y terfynau arian parod. Ystyrir bod gan dalwr ardrethi gysylltiad cymwys ag un arall yn yr achosion isod:

- mae'r ddau dalwr ardrethi yn gwmnïau ac mae un yn is-gwmni i'r un arall, neu mae'r ddau'n is-gwmnïau i'r un cwmni; neu
- dim ond un talwr ardrethi sy'n gwmni ac mae gan y talwr ardrethi arall y fath fuddiant yn y cwmni hwnnw a fyddai'n golygu mai ef fyddai cwmni daliannol yr un arall, pe bai'r talwr ardrethi arall yn gwmni.

Dechreuodd cyfundrefn rheoli cymorthdaliadau newydd y DU ar 4 Ionawr 2023, pan ddaeth Deddf Rheoli Cymorthdaliadau 2022 i rym. Mae'r Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch yn debygol o fod yn gymhorthdal o dan y gyfundrefn newydd. Bydd angen i unrhyw ryddhad a ddarperir gan awdurdodau lleol

o dan y cynllun hwn gydymffurfio â rhwymedigaethau rheoli cymorthdaliadau domestig a rhyngwladol y DU.

I'r graddau y mae awdurdod lleol yn bwriadu darparu rhyddhad sydd o dan y trothwyon Cymorth Ariannol Lleiaf (MFA), mae Deddf Rheoli Cymorthdaliadau 2022 yn caniatáu i gyfranogwr economaidd (ee cwmni daliannol a'i is-gwmnïau) dderbyn hyd at £315,000 mewn cyfnod o 3 blynedd (sef blwyddyn 2023-24 a'r ddwy flwyddyn ariannol flaenorol). Nid oedd fersiynau blaenorol o'r Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch yng Nghymru yn cael eu darparu fel cymhorthdal. Dylai awdurdodau lleol ofyn i'r talwyr ardrethi, ar sail hunanasesu, ddatgan fel rhan o'u cais am Ryddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch nad ydynt yn mynd y tu hwnt i'r terfyn arian parod na'r terfyn MFA.

Cyfrifoldeb yr awdurdod lleol yw cydymffurfio â'r holl ddarpariaethau rheoli cymorthdaliadau perthnasol, gan gynnwys gofynion MFA o ran gweithdrefnau a thyrolywder. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn y [canllawiau](#) statudol ar reoli cymorthdaliadau'r DU gan yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol.

I gael cyngor pellach, cysylltwch â'r Uned Rheoli Cymorthdaliadau yn Llywodraeth Cymru drwy'r manylion isod:

Yr Uned Rheoli Cymorthdaliadau
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ
E-bost: YrUnedRheoliCymorthdaliadau@llyw.cymru

Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2023-24

RHYDDHAD ARDRETHI MANWERTHU, HAMDEN A LLETYGARWCH – DIBEN Y RHYDDHAD

Mae'r Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ar gael i fusnesau cymwys sy'n gweithredu yn y sectorau manwerthu, hamdden a lletygarwch. Bydd busnesau cymwys yn cael gostyngiad o 75% yn eu rhwymedigaeth net ar gyfer ardrethi annomestig yn 2023-24. Ni ddylai uchafswm gwerth ariannol y rhyddhad ardrethi a ganiateir, ar draws pob eiddo yng Nghymru sy'n cael eu defnyddio gan yr un busnes, fod yn fwy na £110,000.

Bydd y rhyddhad yn cael ei ddarparu fel cymhorthdal ar ffurf Cymorth Ariannol Lleiaf (MFA). Rhaid i'r un busnes beidio â hawlio cyfanswm o fwy na £315,000 o MFA dros dair blynedd (gan gynnwys 2023-24). Nid oedd fersiynau blaenorol o'r Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch yng Nghymru yn cael eu darparu fel cymhorthdal ac ni ddylid eu cyfrif tuag at y terfyn MFA. Felly, rhaid i werth gros y rhyddhad a hawlir gan yr un busnes beidio â bod yn fwy na £110,000 yng Nghymru ar gyfer 2023-24 (i gydymffurfio â thelerau'r cynllun hwn) neu £315,000 o 2021-22 i 2023-24, gan gynnwys y blynyddoedd hynny (i gydymffurfio â gofynion rheoli cymorthdaliadau). Rhaid i fusnesau sy'n hawlio'r rhyddhad ddatgan nad yw'r swm a hawlir yn mynd y tu hwnt i'r terfynau hynny, cyn y gellir dyfarnu'r rhyddhad.

Mae angen i fusnesau ddatgan eu bod yn bodloni'r meini prawf cymhwysedd a nodwyd yn y ddogfen ganllawiau hon a nodi ar gyfer pa eiddo y maent yn dymuno hawlio rhyddhad. Os yw 50% o'r atebolwydd ar draws eiddo'r busnes yn fwy na £110,000 neu'r terfyn MFA, bydd angen i fusnesau nodi ar gyfer pa eiddo yr hoffent hawlio'r rhyddhad. Gall busnesau ddewis ar gyfer pa eiddo y byddant yn ceisio rhyddhad. Pan fydd cyfanswm y rhyddhad a ganiateir ar gyfer eiddo eraill yn agos i'r uchafswm o £110,000 neu'r terfyn MFA, gellir caniatáu swm o ryddhad sy'n llai na 75% ar gyfer eiddo cymwys arall.

Rhaid cyflwyno ffurflen gais i bob awdurdod lleol y mae'r busnes yn gwneud cais am ryddhad ar gyfer eiddo yn ei ardal. Rhaid i bob ffurflen gynnwys manylion pob eiddo y gwneir cais am ryddhad ar ei gyfer ar draws Cymru. Os na wneir cais, ni ellir rhoi rhyddhad.

Bydd unrhyw ymgais gan fusnes i wneud cais bwriadol i hawlio mwy na £110,000 o ryddhad yn ei roi mewn perygl o golli unrhyw ryddhad a roddwyd o dan y cynllun i'r busnes hwnnw gan unrhyw awdurdod lleol yng Nghymru. Bydd gwybodaeth ar ryddhad a hawliwyd o dan y cynllun yn cael ei rhannu gydag awdurdodau lleol eraill a Llywodraeth Cymru, gan eu galluogi i adnabod unrhyw hawliau sy'n gyfanswm o fwy na £110,000 a gweithredu ar y rhain os oes angen.

Ni fydd Llywodraeth Cymru a [enw'r awdurdod lleol] yn goddef unrhyw ymgais gan fusnes i ffugio'u cofnodion na rhoi tystiolaeth ffug i gael y gostyngiad hwn. Mae hyn yn cynnwys hawlio cymorth sy'n fwy na'r uchafswm o £110,000 neu'r trothwy eithrio. Gall busnes sy'n gwneud cais ffug am unrhyw ryddhad, neu sy'n rhoi gwybodaeth ffug neu'n gwneud sylwadau ffug er mwyn cael rhyddhad, fod yn euog o dwyll o dan Ddeddf Twyll 2006 a gall wynebu camau cyfreithiol, yn ogystal â cholli unrhyw Ryddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ar gyfer eu holl eiddo o dan gynllun 2023-24.

[Dylai awdurdodau lleol fel y rheolwyr data gynnwys datganiad preifatrwydd ar eu ffurflenni – gan alluogi rhannu data gyda Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol eraill]

Bydd angen i bob ymgeisydd ddarparu'r wybodaeth a ganlyn

Ydych chi'n gwneud cais am Ryddhad Ardreithi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch mewn mwy nag un ardal awdurdod lleol?

Os ydych, llenwch Rannau 1 a 2

Os nad ydych, llenwch Ran 1 yn unig

Rhan 1: Mae'r rhan hon yn berthnasol i bob ymgeisydd ac yn ymwneud â'r eiddo y maent yn hawlio Rhyddhad Ardreithi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ar eu cyfer gan [enw'r awdurdod lleol]

Enw a Chyfeiriad y Busnes:

Rhif Cofrestru'r Cwmni (os yw'n berthnasol):

Enw'r ymgeisydd:

Rôl yr ymgeisydd yn y busnes (ee perchennog / cyfarwyddwr / ysgrifennydd y cwmni / cyfrifydd):

Cyfeiriad e-bost yr ymgeisydd:

Rhif ffôn yr ymgeisydd:

Os ydych chi'n gwneud cais ar gyfer mwy nag un eiddo busnes, rhestrwch y rhain yn nhrefn blaenoriaeth ar gyfer derbyn rhyddhad, gan nodi mai'r uchafswm rhyddhad y gellir ei ganiatáu i fusnes yng Nghymru yw £110,000. Bydd rhyddhad yn cael ei roi ar gyfer eiddo yn y drefn yr ydych wedi'u nodi.

Gellir dod o hyd i'r manylion angenrheidiol ar y bil Trethi Annomestig a anfonwyd atoch ar gyfer pob eiddo yr ydych yn dymuno hawlio rhyddhad ar ei gyfer.

Cyfeiriad yr eiddo	Rhif Cyfrif Trethi Annomestig (Trethi Busnes)	Gwerth Trethadwy*
[Cyfeiriad yr eiddo]		£ [efallai y gall awdurdodau lleol lenwi'r tabl yn awtomatig]

Cyfanswm y Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch a geisir yn [enw'r awdurdod lleol] (dim mwy na £110,000 ar draws Cymru) Cewch adael y rhan hon yn wag os nad yw Rhan 2 y cais hwn yn berthnasol i'ch busnes, neu os fydd uchafswm hawl eich busnes i ryddhad ar draws Cymru yn is na £110,000. Os oes angen ichi hawlio swm penodol o ryddhad gan [enw'r awdurdod lleol] i osgoi hawlio mwy na'r uchafswm o £110,000 ar gyfer eich busnes ar draws Cymru, rhaid ichi nodi hynny yma.	£ [gall awdurdodau lleol gyfrifo uchafswm yn awtomatig, ond rhaid i'r ymgeisydd fedru gwneud cais am swm is i osgoi hawlio mwy na £110,000 ar draws Cymru]
--	--

*I ddarganfod eich gwerth trethadwy, gallwch nodi eich manylion yng [ngwiriwr ar-lein](#) Asiantaeth y Swyddfa Brisio.

Rhan 2: Mae'r rhan hon yn berthnasol i fusnesau sy'n gwneud cais am ryddhad gan sawl awdurdod lleol yng Nghymru yn unig. Mewn achosion o'r fath, dylid gwneud cais ar wahân i bob awdurdod lleol.

Eiddo mewn awdurdodau lleol eraill yng Nghymru, y mae Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch yn cael ei hawlio ar gyfer y busnes.

Cyfeiriad	Awdurdod Lleol
[Cyfeiriad yr eiddo]	[Rhestr]

Datganiad:

Rwy'n deall na all cyfanswm gwerth y rhyddhad a hawliwyd gan [ENW'R BUSNES] o dan y Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ar draws Gymru gyfan fod yn fwy na £110,000 ac y bydd gwneud cais bwriadol i hawlio rhyddhad o dros £110,000 yn peryglu colli'r holl rhyddhad a roddwyd o dan y cynllun. Rwy'n derbyn y cyfrifoldeb am roi gwybod i'm hawdurdod lleol am unrhyw newid mewn amgylchiadau, ar ôl cyflwyno fy nghais am rhyddhad, a allai olygu bod y rhyddhad a roddwyd i'm busnes yn anghywir neu'n fwy na £110,000 ar draws Cymru (e.e. newid mewn gwerth trethadwy).

Rwy'n deall, os bydd rhyddhad o fwy na £110,000 yn cael ei roi am unrhyw reswm, y bydd cyfran ohono'n cael ei hawlio'n ôl, ar gyfer un eiddo neu ragor, i leihau gwerth y rhyddhad a roddwyd i £110,000 neu lai fel sy'n briodol. Rwy'n deall hefyd, os bydd rhyddhad o fwy na £110,000 yn cael ei roi o ganlyniad i ymgais fwriadol i hawlio mwy na'r uchafswm a ganiateir, y gellir dileu'r hawl i'r Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch cyfan a ganiateir ar gyfer [ENW'R BUSNES] ar draws Cymru, a bydd swm llawn yr atebolrwydd ardrethi yn daladwy.

Rwy'n deall y bydd y rhyddhad yn cael ei ddarparu fel cymhorthdal ar ffurf Cymorth Ariannol Lleiaf (MFA). Rwy'n cadarnhau na fyddaf, drwy hawlio'r rhyddhad hwn, yn derbyn cyfanswm o fwy na £315,000 o MFA dros dair blynedd (blynnyddoedd ariannol 2021-22 i 2023-24, gan gynnwys y blynnyddoedd hynny).

Rwy'n cydnabod y bydd fy awdurdod lleol, unrhyw awdurdod lleol arall yng Nghymru a/neu Lywodraeth Cymru yn gwneud unrhyw wiriadau priodol i asesu'r cais hwn am ryddhad ardrethi, gan gynnwys croeswirio yn erbyn unrhyw wybodaeth sydd gan yr awdurdod, unrhyw awdurdod arall yng Nghymru neu Lywodraeth Cymru eisoes. Rwy'n deall y bydd y data yr wyf wedi'u darparu yn cael eu rhannu gyda Llywodraeth Cymru ac, os oes angen, unrhyw awdurdod lleol arall yng Nghymru at y diben hwn i atal twyll a chamgymeriadau.

Rwy'n datgan, hyd eithaf fy ngwybodaeth a'm cred, bod yr wybodaeth a ddarperir yn y cais hwn yn wir ac yn gywir, ac rwy'n deall y gallai rhoi ateb ffug i unrhyw un o'r cwestiynau yn y cais hwn gael ei ystyried fel twyll.

Llofnod [xxx]

Enw [xxx]

Dyddiad [xx/xx/yyyy]

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod:	07/03/23
Teitl:	Cyllideb Refeniw Reoladwy 2022/23 - Perfformiad Ariannol
Pwrpas yr adroddiad:	Sôn am Gyllideb Refeniw 2022/23 - y sefyllfa wirioneddol hyd at ddiwedd Rhagfyr 2022 a'r sefyllfa a ragwelir ddiwedd y flwyddyn
Er:	Er Gwybodaeth
Portffolio'r Cabinet ac Aelod y Cabinet:	Y Cyngorydd Gareth Davies, Aelod Cabinet ar gyfer Cyllid a Chaffael

1. CRYNODEB

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cabinet ynglŷn â pherfformiad ariannol pob Gwasanaeth mewn perthynas â Chyllideb Refeniw Reoladwy 2022/23. Mae'r Cyllidebau ar gyfer pob Gwasanaeth yn cael eu monitro a'u hadolygu'n rheolaidd er mwyn asesu amseriad yr incwm a'r gwariant, yn ogystal ag asesu'r sefyllfa a ragwelir ddiwedd y flwyddyn a sicrhau bod camau unioni yn cael eu cymryd lle bynnag y bo modd ac fel y bo'n briodol.

Ar yr adeg hon yn y flwyddyn ariannol, y sefyllfa a ragwelir ddiwedd y flwyddyn yw mantoli'r gyllideb. Fodd bynnag, gyda phwysau Dyfarniadau cyflog, ynghyd â phwysau costau chwyddiant, pwysau costau gwasanaethau eraill ac effeithiau parhaus sy'n gysylltiedig â COVID yn golygu bod yr her ariannol yn parhau i fod yn sylweddol. Felly dim ond trwy ddefnyddio cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i liniaru rhai meysydd o bwysau costau dros dro y cyflawnir y sefyllfa o fantoli'r gyllideb, sy'n debyg i'r sefyllfa yn Chwarter 2.

Mae'r rhan fwyaf o heriau ariannol eleni hefyd wedi bod yn amlwg iawn ym mhroses Pennu Cyllideb 2023/24 gan fod llawer o'r pwysau costau sylfaenol yn digwydd dro ar ôl tro.

2. PERFFORMIAD Y GYLLIDEB – EFFEITHIAU AR DRAWS Y CYNGOR

a) Dyfarniadau cyflog

- Cytunwyd ar y Dyfarniad Cyflog ar gyfer staff cyffredinol ac fe'i rhoddwyd ar waith ym mis Tachwedd 2022. Fel y dywedwyd o'r blaen, hwn oedd y cynnydd cyfradd safonol o £1,925 ar gyfer pob gradd.
- Athrawon - Derbyniodd a chytunodd Llywodraeth Cymru'r argymhelliaid o 5% gan Gorff Adolygu Cyflogau Annibynnol Cymru ac mae hwn wedi'i roi ar waith o fis Medi 2022. Fodd bynnag, yn dilyn streic, mae cynnig cyflog diwygiedig sy'n cynnwys taliad untro o 1.5%, ynghyd ag 1.5% ychwanegol

parhaus o fis Medi 2022 (h.y. 6.5%) wedi'i gyflwyno gan Lywodraeth Cymru. Ar adeg ysgrifennu hwn, mae'r cynnig diwygiedig hwn wedi'i wrthod yn ffurfiol.

Roedd cyfanswm cost y Dyfarniadau Cyflog (cyn y cynnig cyflog diwygiedig i Athrawon) oddeutu £6.2m, sy'n ddwbl darpariaeth Cyllideb Wreiddiol 2022/23 o £3.1m ac mae'n newidyn allweddol yn y gyllideb. Ar ôl ystyried 5 mis o arbedion Yswiriant Gwladol Cyflogwyr o fis Tachwedd, y diffyg net yw £2.8m.

Fel y dywedwyd yn Ch2, rhoddwyd y dasg o weithredu i bob Gwasanaeth i ymdrin â'u hagweddau unigol o'r diffyg net a rhoddwyd mesurau ar waith i gyflawni ychydig dros 80% o'r diffyg, gan adael balans o tua £600k sydd i bob pwrpas yn cael ei adlewyrchu o fewn Sefyllfaoedd unigol gwasanaethau sy'n cael eu rhagweld ddiwedd y flwyddyn. Roedd mesurau yn cynnwys:

- Gwneud y mwyaf o fudd cyllid grant yn ystod y flwyddyn
- Yr effaith anffodus (ond ariannol fuddiol) yn deillio o niferoedd cynyddol o swyddi gwag oherwydd heriau reciwtio a chadw.
- Dyraniad Cyfalaf uwch (£400k) yn ystod y flwyddyn i gynorthwyo Priffyrrd a Gwasanaethau Amgylcheddol.
- Defnydd o Falansau Ysgolion Dirprwyedig gan Ysgolion unigol.
- Defnyddio rhan o'r cynnydd mewn Incwm Buddsoddi o gyfraddau llog cynyddol.
- Defnydd o danwariant Gwasanaethau yn ystod y flwyddyn.

Mae effaith gylchol Dyfarniadau Cyflog 22/23 wedi bod yn rhan o broses pennu Cyllideb 23/24, er mwyn ailosod y gyllideb sylfaenol.

O ran y cynnig cyflog diwygiedig i Athrawon ac ansicrywydd parhaus ynglŷn â'r mater hwn, y dybiaeth weithredol ar hyn o bryd yw y byddai unrhyw gost uwch sy'n deillio o gynnig cyflog uwch yn cael ei hariannu gan Lywodraeth Cymru fel grant penodol ychwanegol yn ystod y flwyddyn, a hynny oherwydd bod Cyflogau Athrawon yn fater datganoledig yng Nghymru.

b) Pwysau Chwyddiant

Mae lefelau uchel o bwysau costau chwyddiant yn parhau i gael eu gweld mewn sawl Gwasanaeth. Felly mae nifer o bwysau costau yn cael eu lliniaru trwy ddefnyddio cronaфа wrth gefn Pwysau Costau a Chwyddiant, a rhagwelir y bydd ychydig dros £1m yn cael ei ddefnyddio yn ystod 22/23. Mae'r rhain yn cynnwys costau Tanwydd Fflyd y Cyngor (£215k), Cydrannau Cerbydau (£35k), chwyddiant contract cludiant i ddysgwyr (£400k) a chwyddiant contractau Ynni ar ôl 01/10/22 (£400k). Mae'r tybiaethau hyn yr un fath â'r rheini y soniwyd amdanynt yn Chwarter 2.

c) Costau parhaus ar ôl COVID

Mae sawl maes o effeithiau parhaus ar ôl COVID yn parhau, felly mae gwariant a hefyd lefelau incwm is sy'n cael eu lliniaru dros dro eleni gan y ddarpariaeth gorfforaethol COVID yn y gyllideb. Mae'r prif feysydd sy'n dal i gael eu heffeithio yn cynnwys Athrawon Cyflenwi Ysgolion a Chartrefi Gofal yr Awdurdod Lleol ynghyd â lefelau is o incwm a welir mewn Canolfannau Gwastraff Masnach a Chanolfannau Lles. Mae'r amcanestyniadau ar hyn o bryd yn gyfanswm costau

o tua £1.3m, a bydd rhan ohono'n cael ei lliniaru gan ddefnydd cynlluniedig o gronfeydd wrth gefn gan nad yw Cronfa Galedi COVID Llywodraeth Cymru yn bodoli mwyach.

3. PERFFORMIAD Y GYLLIDEB – SEFYLLFA'R GWASANAETHAU

Nid oes dim Trosglwyddiadau Cyllideb wedi digwydd yn ystod Chwarter 3. Ar wahân i effaith lefelau uchel chwyddiant a'r diffyg mewn rhai gwasanaethau mewn perthynas â Dyfarniadau Cyflog, mae sawl pwysau eraill i'w gweld ar y Gwasanaethau.

Mae cost Lleoliadau Plant y Tu Allan i'r Sir yn parhau'n sylweddol gyda'r costau a ragwelir yn arwain at orwariant a ragwelir o £1.6m, wedi'i rwydo i lawr i £1.1m ar ôl defnyddio'r gronfa wrth gefn Cydraddoli Lleoliadau. Mae'r costau uwch yn y maes yn atgyfnerthu'r dull o weithredu a ddefnyddir i gyflymu'r ddarpariaeth yn y sir.

Porth Cynnal, sy'n cynnwys costau Gofal Cymdeithasol pen uchel eraill, yw'r prif faes arall o orwariant sylweddol a ragwelir ar £1.485m, sef cynnydd o £201k ers Chwarter 2. Mae hyn yn cwmpasu ystod o ffactorau gan gynnwys costau cynyddol Plant sy'n Derbyn Gofal, mwy o leoliadau i Bobl Hŷn, gofyniad cynyddol i ddefnyddio staff asiantaeth a her wrth ariannu'r dyfarniad cyflog Gweinyddol, Proffesiynol, Technegol a Chlercaidd. Fodd bynnag, mae'r sefyllfa wedi gwella ar Borth Gofal (o £277k) a Phorth Cymorth Cynnar (£80k) - yn bennaf o ganlyniad i gyllid grant ychwanegol yn y ddau faes. Felly ar draws Gwasanaethau Gydol Oed y Pyrth mae'r sefyllfa a ragwelir wedi gwella £156k, er ei fod yn dal i fod yn orwariant cyffredinol a ragwelir o £1.526m.

Mae ysgolion hefyd yn wynebu heriau wrth gwrdd â diffygion Dyfarniadau Cyflog yn ystod y flwyddyn a disgwylir ar hyn o bryd y bydd Balansau Ysgolion Dirprwyedig (sydd ar lefelau uwch na'r arfer) fwy na thebyg yn haneru o £8.3m i tua £4m erbyn diwedd y flwyddyn. Mae rhan o hyn hefyd yn ymwneud â defnyddio grantiau COVID.

Gyda chyfraddau llog Banc Lloegr bellach ar 4% a rhagwelir y byddant yn codi ymhellach, mae hyn yn arwain at or-gyflawniad ar y gyllideb Incwm Buddsoddi o fewn Cyllid a Chaffael. Mae hyn ynghyd ag arbedion ar y portffolio dyledion allanol yn cynorthwyo gyda'r sefyllfa gyffredinol yn ystod y flwyddyn i swm o £1.0m. Yn ogystal â hyn, o dan y Grŵp Arweiniol, mae cronfeydd wrth gefn blaenorol ar gyfer Cyflogau (£830k) ac Arbedion Trawsnewid blaenorol (£650k) bellach wedi'u rhyddhau i gynorthwyo gyda'r sefyllfa ariannol gyffredinol. Bydd hyn yn dal i ganiatáu cyfraniad terfynol i Gronfa wrth Gefn Hybu'r Economi, ond bydd yn llai na'r £2.440m a gynlluniwyd yn wreiddiol.

Mae dadansoddiad pellach o sefyllfa'r Gyllideb Reoladwy fesul Gwasanaeth i'w weld dros y dudalen:

Gwasanaeth	Y Gyllideb Ddiweddaraf £'000	Cyllideb hyd at Ragfyr 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Ragfyr 2022 £'000	Amrywiant hyd at Ragfyr 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn Tan/ (gôr) wariant £'000	Sylw
Cyswllt Cwsmeriaid	6,150	4,264	4,040	224	-	Disgwylir gan y gwasanaeth bydd y gyllideb yn mantoli erbyn diwedd blwyddyn ariannol 2022/23.
Gwasanaethau Democraidd	4,628	3,827	3,767	60	(35)	Ar yr adeg hon o'r flwyddyn, y brif her yw cost y dyfarniad cyflog o fewn y Tîm Cymorth Corfforaethol i Wasanaethau.
Economi ac Adfywio	3,637	3,133	3,031	102	75	Er bod cyllideb Twf a Menter yn elwa o swyddi gwag ar hyn o bryd, wrth i'r swyddi hyn gael eu llenwi bydd pwysau eraill yn dod yn fwy amlwg. Mae'r heriau'n cynnwys diffygion incwm yn y Gwasanaeth Cyllunio a'r galw ar gyfleusterau cyhoeddus a chost deunyddiau a phrisiau Ynni.
Cyllid a Chaffael	18,800	16,062	14,771	1,291	1,250	Rhagwelir tanwariant o £1.25m ar ddiwedd y flwyddyn. Mae hyn yn bennaf oherwydd y cynnydd mewn cyfraddau llog ar fuddsoddiadau a'r arbedion a geir yn y gyllideb o ran cyllido benthyciadau. Dylai'r ddwy elfen hon gyda'i gilydd arwain at arbediad o £1m.
Prifffydd a Gwasanaethau Amgylcheddol	18,078	13,196	13,816	(620)	(340)	Mae'r Gwasanaeth yn parhau i wynebu pwysau costau amryviol hyd at Ragfyr 2022, gan arwain at orwariant a ragwelir o £340k. Mae hyn ar ôl ystyried pwysau chwyddiant ar Danwydd a rhannau Cerbydau sy'n cael eu hariannu o'r cronfeydd wrth gefn corfforaethol (amcangyfrif o £250k), a'r undull o weithredu ar gyfer cludiant i Ddysgwyr (amcangyfrif o £160k+), yn ogystal â'r defnydd o gyllid corfforaethol COVID i dalu am ddiffygion dros dro mewn Incwm Gwastraff Masnach (£185k).
Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu	1,566	1,137	1,180	(43)	(90)	Mae cynnydd mewn costau cyfreithiol sy'n ymwneud â Gofal Cymdeithasol yn achosi pryder i'r Gyllideb Gyfreithiol, ac mae'r sefyllfa'n cael ei monitro'n agos.
Pobl a Threfniadaeth	2,161	1,436	1,486	(50)	(25)	Disgwylir gorwariant bychan gan y Gwasanaeth.
Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd	2,340	1,772	1,590	182	170	Ar yr adeg hon o'r flwyddyn nid oes dim meysydd problemus wedi'u nodi. Bu cyfuniad o swyddi gwag a chyllid grant ychwanegol gan arwain at amrywiant ffafriol cyffredinol.

Parhad.....

Gwasanaeth	Y Gyllideb Ddiweddaraf £'000	Cyllideb hyd at Ragfyr 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Ragfyr 2022 £'000	Amrywiant hyd at Ragfyr 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn Tan/ (gôr) wariant £'000	Sylw
<u>Gwasanaethau Gydol Oed y Pyrth</u>						
Porth Cymorth Cynnari	4,355	4,574	4,600	(26)	-	Nid yw lefelau incwm y Canolfannau Lles wedi dychwelyd hyd yma i'r hyn yr oeddent cyn COVID. Mae'r dyfarniad cyflog Gweinyddol, Proffesiynol, Technegol a Chlercaidd wedi effeithio'n arbennig o wael ar y gwasanaeth ac mae'n profi cynydd yng nghostau cludo disgylion. Mae cyllid grant ychwanegol yn helpu i sicrhau mantolen gyffredinol yn y gyllideb.
Porth Cynnal	28,602	22,072	23,210	(1,138)	(1,485)	Mae'r Gwasanaeth yn rhagweld y bydd yn gorwario o £1.5m, a hynny ar ôl cael £1.166m o'r croneydd wrth gefn i atal costau uwch asiantaethau ac i fynd i'r afael â'r cynydd mewn costau allanol o ran Lleoliadau Anableddau Dysgu ac Iechyd Meddwl. Mae'r dyfarniad cyflog Gweinyddol, Proffesiynol, Technegol a Chlercaidd wedi cael effaith anffafriol ar y rhagolygon. Mae'r gwasanaeth yn hynod anwadal ac mae'r rhagolygon yn seiliedig ar ymrwymiadau yr ydym yn gwybod amdanynt hyd yma. Hefyd, mae nifer sylweddol o amrywiannau o fewn y gwasanaeth. Ar hyn o bryd, ceir heriau gweithredol mewn nifer o feysydd, yn benodol o ran staffio a llwythi achosion.
Porth Gofal	13,603	10,235	10,360	(125)	(41)	Mae'r Gwasanaeth yn rhagweld gorwariant o £41k ar ddiwedd y flwyddyn. Mae hyn yn lleihad o'r gorwariant o £318k a ragwelwyd ar ddiwedd Chwarter 2, y prif resymau am hyn yw incwm grant ychwanegol ym Mis Ionawr 2023 (£182k). Ar hyn o bryd mae heriau gweithredol mewn nifer o feysydd yn enwedig Cartrefi Preswyl a Gofal Cartref a swyddi gwag yn cael eu llenwi gan staff asiantaeth.
Gwasanaethau Gydol Oed y Pyrth	46,560	36,881	38,170	(1,289)	(1,526)	
Ysgolion a Diwylliant	50,887	51,847	51,597	250	100	Cafodd y Gwasanaeth fudd o swyddi gwag yn ystod yr haf, ond mae'r rhan fwyaf o'r swyddi hyn bellach wedi'u llenwi a theimlwyd effaith dyfarniadau cyflog ar draws y gwasanaeth. Mae costau cludiant i ddisgyblion wedi codi'n sylweddol ers mis Medi (gyda £100k wedi'i ddyrannu o'r croneydd wrth gefn corfforaethol ar gyfer hyn) ac mae newidiadau andwyol wedi bod o ran adennill costau rhwng awdurdodau. Disgwylir hefyd i falansau ysgolion dirprwyedig ostwng yn sylweddol o'u lefel bresennol o £8.3m.
Grŵp Arweiniol	6,981	3,576	3,721	(145)	430	Y prif bryder yw'r pwysau sylweddol o ran costau ar gyllideb y Lleoliadau y Tu Allan i'r Sir. Rhagwelir gorwariant o oddeutu £1.1m ar gyfer y flwyddyn (ar ôl defnyddio'r croneydd wrth

							gefn). Mae tanwariant cyffredinol i'w weld wrth i benawdau eraill yn y gyllideb gael eu rhyddhau i gynorthwyo â chyllido hyn a'r pwysau corfforaethol ehangach eraill yn ystod y flwyddyn (e.e. effaith y dyfarniad cyflog).
Ardollau, Premiwm Treth y Cyngor a Chronfeydd	4,055	3,156	3,156	-	-	9	Ar yr adeg hon o'r flwyddyn nid oes dim meysydd problemus wedi'u nodi.
Cyfanswm y Gyllideb Reoladwy	165,843	140,287	140,325	(38)			

4. CYNLLUNIAU CENEDLAETHOL ERAILL SY'N GYSYLLTIEDIG Â LLYWODRAETH CYMRU

Mae Llywodraeth Leol yn parhau i fod y partner cyflenwi gweithredol a ffefrir ar lefel leol ar gyfer sawl Cynllun cenedlaethol, boed y rhain yn gysylltiedig â COVID, Costau Byw neu fel arall. Yn gyffredinol, mae'r rhain yn cael eu hariannu'n llawn gan Lywodraeth Cymru a'r rhai mwy arwyddocaol sy'n dal i weithredu yn 2022/23 yw:

£150 Cynllun Costau Byw	Taliadau cronnol £3.224m hyd yma. Mae cyfnod olaf y Cynllun Dewisol yn parhau i fod ar agor - Treth y Cyngor - Cyngor Sir Ceredigion .
£200 Cynllun Taliad Tanwydd Gaeaf	Taliadau cronnol £1.355m hyd yma. Caeodd y cynllun 28/02/23.

Yn ogystal â'r rhain mae yna nifer o grantiau / cynlluniau eraill sy'n gysylltiedig â COVID sydd yn cael cymorth ac adnoddau o hyd. Mae hyn yn cynnwys Profi, Olrhain a Diogelu (Olrhain Cysylltiadau), Canolfan Frechu Trewen a Chyllid Brys Bysiau. Mae cryn dipyn o fewnbwn a chymorth hefyd wedi'i roi tuag at y cynlluniau sydd ar waith i gefnogi gwahanol ragleni Ffoaduriaid Wcrain.

5. CASGLIAD

Mae'r heriau ariannol sy'n wynebu'r Cyngor yn ystod 22/23 yn parhau i fod yn sylweddol ac yn helaeth. Mae hyn hefyd wedi'i osod yn erbyn cefndir heriau economaidd cenedlaethol ehangach sy'n wynebu'r DU gyfan, gyda chwyddiant cyffredinol yn dal i fod yn uchel ar 10.1% (Ionawr 2023). Fodd bynnag, nid yw Ceredigion ar ei phen ei hun ac mae heriau tebyg yn cael eu hwynebu gan yr holl awdurdodau lleol eraill yng Nghymru.

Mae gan y Cyngor fantolen gref ac mae'n gydneth yn ariannol, ond mae'r amcanestyniadau cyfredol bellach ar gyfer tuedd ar i lawr ar lefel y cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi er mwyn lliniaru dros dro ar nifer o ffryntiau yn ystod 22/23. Mae'r sefyllfa hon yn cael ei rheoli'n ofalus ac mae'n rhan o ddull o weithredu yn ystod y flwyddyn sy'n cydnabod bod lefelau cronfeydd wrth gefn wedi cynyddu yn ystod y 2 flynedd ddiwethaf. Mae proses Cyllideb 23/24 eisoes wedi cydnabod effaith amryw o bwysau cylchol o ran costau ar y gyllideb sylfaenol. Mae risgiau'n parhau o hyd o gwmpas cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer unrhyw gynnydd yn Nyfarniad cyflog Athrawon Medi 2022, er bod y risg fwyaf yn debygol o fod yr effaith barhaus yn hytrach na'r sefyllfa yn ystod y flwyddyn hyd at 31/03/23.

Er bod cynnydd o 8.1% yn setliad Cyllid Llywodraeth Leol 23/24 Llywodraeth Cymru yn uwch na'r disgwyl ac wedi'i groesawu, mae'r arwyddion cynnar ar gyfer 24/25 o gynnydd o 3.1% yn unig ynghyd â'r ansicrwydd ynghylch setliadau cyflogau yn y dyfodol, yn golygu bod heriau ariannol sylweddol o hyd y tu hwnt i ddiwedd proses Cyllideb 23/24.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	A oes Asesiad Effaith Nac oes. Mae'r adroddiad Integredig wedi'i gwblhau? Os er gwybodaeth nad oes, dywedwch pam Hirdymor: Ddim yn berthnasol Integreiddio: Ddim yn berthnasol Cydweithio: Ddim yn berthnasol Cynnwys: Ddim yn berthnasol Atal: Ddim yn berthnasol
Argymhelliaid:	Nodi'r sefyllfa Refeniw gyffredinol a amlinellir yn yr adroddiad.
Rheswm dros y penderfyniad:	Er mwyn sicrhau bod gan y Cyngor sefyllfa ariannol fantoledig ym mlwyddyn ariannol 2022/23.
Trosolwg a Chraffu:	Ystyriwyd yn ystod y broses o bennu'r Gyllideb
Fframwaith Polisi:	Y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Mae'r Gyllideb yn cefnogi'r holl Amcanion Strategol.
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Nodwyd hwy yn yr adroddiad
Goblygiadau cyfreithiol:	Rhan o rôl a chyfrifoldeb y Swyddog Adran 151 wrth weinyddu materion ariannol y Cyngor yn briodol o dan Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1972
Goblygiadau staffio:	Mae lefelau uchel o ddyfarniadau cyflog, yn enwedig os yw hyn yn parhau am fwy na blwyddyn, yn cyflwyno risg bosibl o fod angen adolygu blaenoriaethau'r Cyngor a blaenoriaethau Gwasanaethau, yn enwedig os na fydd lefelau cyfatebol o gyllid Llywodraeth Cymru ar ddod.
Risg(iau):	Ceir risg na fydd digon o arian os bydd yna orwario mawr. Mae'r Cyngor eisoes yn ffurfiol wedi cynyddu sgôr y risg ariannol yn y Gofrestr Risgiau Corfforaethol.
Papurau Cefndir:	Cyllideb Refeniw 2022/23
Atodiadau:	Atodiad A: Cyswllt Cwsmeriaid Atodiad B: Gwasanaethau Democrataidd Atodiad C: Economi ac Adfywio Atodiad D: Cyllid a Chaffael Atodiad E: Priffyrrd a Gwasanaethau Amgylcheddol Atodiad F: Gwasanaeth Cyfreithiol a Llywodraethu Atodiad G: Pobl a Threfniadaeth Atodiad H: Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd Atodiad I: Porth Cymorth Cynnar Atodiad J: Porth Cynnal

Atodiad K: Porth Gofal
Atodiad L: Ysgolion a Diwylliant
Atodiad M: Grŵp Arweiniol
Atodiad N: Ardollau, Premiwm Treth y Cyngor a
Chronfeydd wrth Gefn

Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Duncan Hall, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Cyllid a Chaffael

Swyddogion Adrodd: Duncan Hall a Justin Davies

Dyddiad: 24/02/23

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Cyswllt Cwsmeriaid / Customer Contact

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Arwyn Morris

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Disgwyd gan y gwasanaeth bydd y gyllideb yn mantoli yn ystod y flwyddyn ariannol 2022/23.

It is expected by the service to break even by the end of the 2022/23 financial year.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
TGCh / ICT	3,713	2,432	2,199	233	40	Mae disgwl i'r adran yma tanwario oherwydd costau staff. This area is expected to underspend due to staff cost.	I / L
Gwasanaethau Cwsmeriaid / Customer Services	1,365	1,024	1,011	13	(20)	Mae disgwl i'r adran yma gorwario oherwydd costau Cyflenwadau a Gwasanaethau. This area is expected to overspend due to Supplier and Services Costs.	I / L
Gwasanaethau Cymunedol / Community Services	968	730	752	(22)	(20)	Mae incwm Llyfrgelloedd yn llai na'r disgwl. The income in Libraries is lower than expected.	I / L
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	104	78	78	-	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
CYFANSWM / TOTAL	6,150	4,264	4,040	224	-		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Gwasanaethau Democraidaidd / Democratic Services

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Lowri Edwards

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Ar yr adeg hon o'r flwyddyn, y brif her yw cost y dyfarniad cyflog o fewn y Tîm Cymorth Corfforaethol i Wasanaethau.

At this stage in the year the main challenge is the payaward cost within the Corporate Service Support.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Gwasanaethau Democraidaidd / Democratic Services	1,963	1,664	1,625	39	(15)	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
Cymorth Corfforaethol i Wasanaethau / Corporate Service Support	2,250	1,687	1,681	6	(35)	Nid oes dim materion sylweddol eraill wedi'u nodi ar wahân i effaith y dyfarniad cyflog. There are no significant issues identified, other than the impact of the Payaward.	I / L
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	415	476	461	15	15	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
CYFANSWM / TOTAL	4,628	3,827	3,767	60	(35)		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Economi ac Adfywio / Economy and Regeneration

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer: Russell Hughes-Pickering

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Er bod cyllideb Twf a Menter yn elwa o swyddi gwag ar hyn o bryd, wrth i'r swyddi hyn cael eu llenwi amlygir pwysau eraill o fewn y gwasanaeth. Mae'r heriau yn cynnwys diffyg incwm yn y Gwasanaeth Cynllunio, y galw ar gyfleusterau cyhoeddus a chostau deunyddiau a Phrisebau ynni.

Although the Growth & Enterprise budget is currently benefiting from vacant posts, as these posts are filled other pressures will become more obvious. The challenges include income shortfalls in the Planning Service and the demand on Public conveniences and the cost of materials and Energy prices.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) ariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Gwasanaethau Eiddo / Property Services	2,761	2,175	2,157	18	(10)	Collir incwm rhent yn y swyddfeydd. Bydd costau ynni yn cynnydd yn fawr o mis Hydref. Rental income is not being received for the offices. Energy prices have risen considerably from October.	C / M
Twf a Menter / Growth & Enterprise	630	734	659	75	100	Nid oes yr un maes yn perï problem ar hyn bryd o hyn. Mae'r rhagolygon yn adlewyrchu'r budd a geir o swyddi gwag. There are no problem areas identified at present, the forecast reflects the benefit from vacant posts.	I / L
Gwasanaethau Cynllunio / Planning Services	183	177	135	42	(15)	Mae'r incwm a geir o'r ffloedd cynllunio ar hyn o bryd oddeutu £90k yn lla'i na'r gyllideb broffil ar gyfer Chwarter 2. Serch hynny, gwneir yn iawn am hyn yn rhanol drwy'r arbedion a ddaw o swyddi gwag. Mae rhai elfennau o'r gwaith cynllunio yn cael ei wneud yn allanol. Bydd unrhyw gostau ychwanegol neu ddiffyg o ran incwm cynllunio yn cael eu hariannu gan gyllid wrth gefn. Planning income is currently below the budget profile by c£90k for Q2, although this is partly being covered by vacant posts savings. Certain Planning work has also been outsourced. Any additional costs or Planning income shortfall will be covered by reserve funding.	U / H
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	63	47	80	(33)	-	Mae hyn yn cynnwys ffactor swyddi gwag ar draws y gwasanaeth cyfan, sy'n cael ei ariannu gan y Gwasanaeth Twf a Menter. This contains a vacancy factor for the whole service, which is being covered by the Growth & Enterprise service.	I / L
CYFANSWM / TOTAL	3,637	3,133	3,031	102	75		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Cyllid a Chaffael / Finance and Procurement

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Duncan Hall

1. CRYNODEB / SUMMARY							
Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:							
Rhagwelir tanwariant o £1.25m ar ddiwedd y flwyddyn. Mae hyn yn bennaf oherwydd y cynnydd mewn cyfraddau llog ar fuddsoddiadau a'r arbedion a geir yn y gyllideb o ran cylldio benthyciadau. Dylai'r ddwy elfen hon gyda'i gilydd arwain at arbediad o £1m.							
An underspend of £1.25m is forecast to year end, due mainly to the increase in the interest rates for investments and savings on the loans financing budget which should generate a combined saving of £1m.							
2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION							
Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Gwasanaeth Cyllid a Chaffael / Finance & Procurement Service	3,354	2,464	2,319	145	150	Mae'r tanwariant yn ymwneud â swyddi gwag a chyllid ychwanegol oddi wrth yr Adran Gwaith a Phensiynau. Underspends relating to staff vacancies and additional funding from DWP	I / L
Budd-daliadau Tai a Chynllun Cymorth Treth y Cyngor / Housing Benefits and Council Tax Support Scheme	6,287	6,287	6,072	215	100	Mae'r tanwariant a ragwelir yn ymwneud â Chynllun Cymorth Treth y Cyngor. The forecast underspend relates to the Council Tax Support Scheme	C / M
Yswiriant, Terfynu a Chostau Corfforaethol Eraill / Insurance, Termination & Other Corporate Costs	1,746	1,300	1,128	172	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	C / M
Cyfrif Cyfalaf Corfforaethol / Corporate Capital Account	7,413	6,011	5,252	759	1,000	Rydym yn derbyn llog ychwanegol o'r buddsoddiadau oherwydd y cynnydd mewn cyfraddau llog. Hefyd, rydym yn talu llai ar fenthyciadau na'r hyn a gyllidebwyd ar ei gyfer. There is further additional interest being generated on investments due to the increase in interest rates. In addition there are lower payments on loans than budgetted.	C / M
CYFANSWM / TOTAL	18,800	16,062	14,771	1,291	1,250		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Prifyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol / Highways and Environmental Services

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Rhodri Llwyd

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i wynebu pwysau costau amrywiol hyd at Rhagfyr 2022, gan arwain at orwariant rhagamcanol o £340k. Mae hyn ar ol gwneud lwfans ar gyfer chwyddiant ar Tanwydd a rannau Cerbydau sy'n cael eu hariannu o'r cronfeydd corfforaethol (amcangyfrif o £250k), a'r un dull ar gyfer trafnidiaeth i Ddysgwyr (amcangyfrif o £160k+), yn oghystal a'r defnydd o gyllid corfforaethol COVID i dalu am ddifffygion dros dro mewn Incwn Gwastraff Masnach (£185k).

The Service continues to face various cost pressures as at December 2022, leading to a projected overspend of £340k. This is after making allowance for inflationary pressures on Fuel & Vehicle parts being funded from corporate reserves (estimate £250k), and the same approach on Learner transport (estimate £160k+), plus the use of corporate COVID funding to temporarily cover shortfalls in Trade Waste Income (£185k).

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) ariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Casglu a Gwaredu Gwastraff / Waste Collection & Disposal	5,108	3,628	3,615	13	-	Pwysau incwm masnach i'w gael ei ariannu o Grofeydd Corfforaethol. Pressure from lower trade income is to be funded from Corporate Reserves	I/L
Parciau a gerddi, Glanhau Prifyrdd, Gwasanaethau Parcio, Harbwr / Parks & Gardens, Highways Cleaning, Parking Services, Harbours	-	(111)	42	(153)	(155)	Pwysau incwm is o'r Gwasanaethau Parcio ac Harbwr. Pressure from lower Parking Services and Harbour income.	C/M
Cludiant Teithwyr Corfforaethol, Uned Cynnal a Chadw Trafnidiaeth / Corporate Passenger Transport, Transport Maintenance Unit	6,579	4,639	4,710	(70)	103	Mae pwysau costau cynyddol rhagamcanol yn sgil trafnidiaeth, rhannau cerbydau a thanwydd, i'w ariannu o'r cronfeydd corfforaethol, ac fe fydd tanariant ar trafnidiaeth cymdeithasol. The projected increased cost pressures from transport, vehicle spares and fuel is to be funded from corporate reserves, and an underspend on social transport.	C/M
Cynnal a Chadw Prifyrdd, Caffael a Strategaeth, Peirianneg Arfordirol a Gwaiith Draenio Tir / Highways Maintenance, Coastal Engineering & Land Drainage Procurement & Strategy	5,153	4,124	4,577	(453)	(288)	Pwysau incwm Asiantaeth Cefnffyrdd ac prosiectau cyfalaif is. Pressure from lower Trunk Road and capital projects income.	C/M
Gwasanaethau Prifyrdd, Diogelwch y Ffordd, Rheoli Trafnidiaeth Rhanbarthol / Highways Services, Road Safety, Regional Transport Management	656	480	393	87	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I/L
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	582	436	479	(43)	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I/L
CYFANSWM / TOTAL	18,078	13,196	13,816	(619)	(340)		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu / Legal & Governance Services

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Elin Prysor

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Mae cynydd yng ngostau cyfreithiol gofal cwmdeithasol yn achosi pryder i'r gyllideb gyfreithiol, ceir y sefylfa ei monitro yn agos.

An increase in Social Care related legal costs is causing concern for the Legal Budget, the situation is being closely monitored.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Gwasanaethau Cyfreithiol / Legal Services	692	520	539	(19)	(80)	Mae angen monitro costau cyfreithiol allanol y Gwasanaethau Cymdeithasol yn agos, gan fod nifer y cyfarwyddiadau am wasanaeth Gofal wedi'i Gynllunio mewn gorchmynion gofal plant yn parhau i gynyddu ar ôl Covid. Disgwylir hefyd y bydd nifer uchel o orchmynion gofal yn cael eu diddymu, a bydd hyn hefyd yn ychwanegu at y pwysau o ran costau. Close monitoring of external Social services legal costs is required as the number of Planned Care service instructions for child care orders is continuing to increase post-Covid. High numbers of Care order Discharges are also expected which will also add to the costs pressure.	C / M
Gwasanaethau Archwilio / Audit Services	596	409	427	(18)	(10)	Mae ffioedd Archwilio Cymry wedi cynyddu ac chynhigir eu cynyddu fwyfwy. Audit Wales fees have increased and there are proposals to increase fees further.	I / L
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau (gan gynnwys Crwneriaid) / Service Management and Strategy (including Coroners)	278	208	214	(6)	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
CYFANSWM / TOTAL	1,566	1,137	1,180	(43)	(90)		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Pobl a Threfniadaeth / People & Organisation

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer: Geraint Edwards

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Mae gorwariant bychan disgwyl gan y gwasanaeth.

A small overspend is expected by the Service.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Pobl a Threfniadaeth / People & Organisation	2,080	1,376	1,426	(50)	(25)	Mae disgwyl i'r adran yma gorwario oherwydd codiad cyflog yn uwch na'r disgwyl ac yr angen am fwy o hyfforddiant Tân.. This area is expected to overspend due to a higher than expected pay award and a requirement for additional fire training.	I / L
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	81	60	60	-	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
CYFANSWM / TOTAL	2,161	1,436	1,486	(50)	(25)		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Polisi, Pherfformiad a Amddiffyn y Cyhoed / Policy, Performance & Public Protection

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Alun Williams

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Ar yr adeg hon o'r flwyddyn, nid oes problemau wedi'u nodi. Cafwyd cyfuniad o swyddi gwag a chyllid grant ychwanegol sy'n arwain at amrywiad positif.

At this stage in the year there are no problem areas identified. There has been a combination of vacant posts and additional grant funding leading to an overall favourable variance.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Partneriaethau a Pherfformiad / Partnerships & Performance	950	707	594	113	110	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
Diogelu'r Cyhoedd / Public Protection	1,266	972	935	37	25	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	C / M
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	124	93	61	32	35	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
CYFANSWM / TOTAL	2,340	1,772	1,590	182	170		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Porth Cymorth Cynnar

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Elen James

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Nid yw lefelau incwm y Canolfannau Lles wedi dychwelyd hyd yma i'r hyn yr oeddent cyn COVID. Mae'r gwasanaeth wedi'i fwrrw'n wael gan y cynnig cyflogau oherwydd ei staff ar raddfeydd cymharol isel ac mae hefyd yn gweld cynnydd yng nghostau cludo disgylion. Mae cylid grant ychwanegol yn helpu i sicrhau mantolen gyffredinol yn y gyllideb.

Income levels in the Wellbeing Centres are yet to recover to pre COVID levels. The service has been particularly badly affected by the APTC pay award and is experiencing an increase in the cost of pupil transport. Additional grant funding is helping to achieve an overall balance budget position.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) ariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Dysgu Gydol Oes a Sgiliau / Lifelong Learning & Skills	405	820	692	128	100	Mae cylid grant ychwanegol yn helpu i sicrhau mantolen gyffredinol yn y gyllideb. Additional grant funding is helping to achieve an overall balance budget position.	I / L
Gwasanaethau Cymorth Cynnar / Early Intervention Services	835	1,191	1,174	17	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
Uned Cyfeirio Disgyblion / Pupil Referral Unit	758	540	562	(22)	-	Mae'r cynnydd mewn prisiau ynni a thrafnidiaeth wedi effeithio ar yr Uned Cyfeirio Disgyblion. Er hynny, mae dyraniadau yn cael eu gwneud o gronfeydd corfforaethol (£45k) i ddelfio â hyn fel pwysau chwyddiant. The PRU has been badly affected by the price increase for energy and transport, although allocations are being made from corporate reserves (£45k) to deal with these as inflationary pressures.	C / M
Canolfannau Lles / Wellbeing Centres	1,254	1,092	1,081	11	(100)	Nid yw'r lefelau incwm hyd yma wedi dychwelyd i'r lefelau cyn COVID ac ar ddiwedd Chwarter 3, maent ychydig yn llai na £90k (35%) yn is na'r hyn a oedd wedi'i nodi yn y gyllideb. Serch hynny, mae'r sefyllfa wedi gwella ychydig ers Chwarter 2. Mae'r dyfarniad cyflog i staff gweinyddol, proffesiynol, technegol a chlerigol wedi cael effaith benodol ar y gwasanaeth hwn am fod nifer o'r swydd â graddfeydd cyflogau is. Bydd y cynnydd mewn prisiau ynni o fis Hydref ymlaen yn cael effaith negyddol ar gostau'r safleoedd. Bydd y cylid wrth gefn corfforaethol yn cynorthwyo o ran yr incwm (£100k) a'r chwyddiant sy'n gysylltiedig ag ynni (£60k). Income levels have not yet returned to pre COVID levels and are just under £90k (35%) down on budget at Q3 stage, albeit the rate of shortfall has improved a little since Q2. The APTC pay award has impacted particularly on this service with its lower graded posts. The increase in energy prices from October will have a negative effect on premises costs. Corporate reserves funding will assist on Income (£100k) and Energy inflation (£60k).	U / H

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION								
Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk		Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Gwasanaethau Cymorth ac Ymyraeth / Support and Intervention Services	1,095	925	1,004	(79)	(25)	Mae'r cynnig cyflogau wedi bwrw'r gwasanaeth hwn oherwydd swyddi graddfa cymharol is. The APTC pay award has particularly impacted on this service with its comparably lower graded posts.		C / M
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	8	6	87	(81)	25	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.		C / M
CYFANSWM / TOTAL	4,355	4,574	4,600	(26)	-			

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Porth Cynnal

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Audrey Somerton-Edwards

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Mae'r Gwasanaeth yn rhagweld y bydd yn gorwario o £1.5m, a hynnyn ar ôl derbyn £1.166m o'r cronfeydd wrth gefn i atal costau uwch asiaintaethau ac i fynd i'r afael â'r cynnydd mewn costau allanol o ran Lleoliadau Anableddau Dysgu ac lechyd Meddwl. Mae'r cynig cyflogau wedi cael effaith anffafriol ar y rhagolwg. Mae'r gwasanaeth yn hynod anwadal ac mae'r rhagolygon yn seiliedig ar ymrwymiadau yr ydym yn gwybod amdanynt hyd yma. Hefyd, mae nifer sylwedol o amrywiannau o fewn y gwasanaeth. Ar hyn o bryd, ceir heriau gweithredol mewn nifer o feysydd, yn benodol o ran staffio a llwyth achosion.

The Service anticipates an overspend position of £1.5m, which is after assuming £1.166m from reserves to counteract increased agency costs and external Learning Disabilities & Mental Health Placement costs. The APTC pay award has had an adverse effect on the forecast. The service is highly volatile and this forecast is based on known commitments to date and there are a significant number of variances within the service. There are currently operational challenges in a number of areas particularly around staffing and caseloads.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (L, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Gofal wedi'i Gynnllunio / Planned Care	12,391	9,515	10,481	(966)	(1,210)	Yn bennaf oherwydd gorwariant ar Gofal Preswyl pobl hyn o £776k oherwydd lleoliadau newydd, cynnydd yn CCY (Cyfraniad Cost Ychwanegol) a estynu cytundebau dros i 31/03/23. Gorwariant o £304k ar Plant sy'n derbyn Gofal oherwydd lleoliadau newydd dan gynnwys costau Plant ar eu pen eu hunain yn ceisio lloches heb ei fodloni gan y grant yn llawn. Rhagwelier gorwariant o £109k ar Dalaiau Uniongyrchol Pobl Hyn. Oherwydd swyddi gwag yn y tim mae £650k i'w ariannu drwy'r cronfeydd wrth gefn. Mae'r adolygiad o ffioedd Cartrefi Gofal Preswyl wedi dod i ben ac mae cyllid wedi'i neilltuo ar gyfer hyn. Hefyd, mae pwysau sylwedol o ran staffio o fewn y tim.	U / H
Cymorth Estynedig / Extended Support	11,277	8,656	8,938	(282)	(295)	Yn bennaf oherwydd rhagwelir gorwariant o £876k o ran gwelyau ym maes Anableddau Dysgu a hynnyn o achos y cynnydd mewn lleoliadau a'r strwythur ffioedd newydd. Rhagwelir gorwariant o £288k o ran y Tim Byw â Chymorth/cefnogaeth pwrrpasol. Danwariant ar Dalaiau Uniongyrchol oherwydd cynydd yn adfachu a trosglwyddo £348k o'r cronfeydd wrth gefn.	U / H

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION								
Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000		Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Lles Meddyliol / Mental Wellbeing	3,094	2,520	2,458	62	70		Yn bennaf oherwydd gorwariant ar welyau lechyd Meddwl/All-Sirol (£219k) oherwydd lleoliadau newydd yn y cwater (£168k i'w ariannu drwy'r cronfeydd wrth gefn), tanwariant ar staffio oherwydd GIR £73k	C / M
Diogelu / Safeguarding	831	623	663	(40)	(105)		Mainly due to overspend on Mental Health beds/Out of County (£219k) due to new placements in the quarter (£168k to be funded through reserves), underspends on the team due to RIF funding £73k	C / M
Camddefnyddio Sylweddau / Substance Misuse	568	423	262	161	187		Gorwariant oherwydd costau asiantiaeth heb ei rhagweld yn cwater 2. Overspend due to agency costs not anticipated in Qtr 2.	C / M
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	441	335	408	(73)	(132)		Tanwariant ar Gyflawnder leuenctid (£89k) ac IFSS /Ymyl Gofal (£98k). Underspends on Youth Justice (£89k) and IFSS/Edge of Care (£98k).	C / M
CYFANSWM / TOTAL	28,602	22,072	23,210	(1,138)	(1,485)		Gorwariant oherwydd costau asiantiaeth. Overspend due to agency costs.	C / M

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Porth Gofal

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Donna Pritchard

1. CRYNODEB / SUMMARY							
Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:							
<p>Mae'r gwasanaeth yn rhagweld gorwariant o £41k ar ddiwedd y flwyddyn. Mae hyn yn lleihad o'r gorwariant o £318k a rhagwelwyd ar ddiwedd Cwarter 2, y prif resymau am hyn yw incwm grant ychwanegol ym Mis Ionawr 2023 (£182k). Ar hyn o bryd mae heriau gweithredol mewn nifer o feysydd yn enwedig Cartrefi Preswyl a Gofal Cartref a swyddi gwag yn cael ei llenwi gan staff asiantaeth.</p> <p>The Service anticipates an overspend by year end of £41k. This is a reduction from the forecast overspend of £318k at Q2 primarily due to additional grant income being awarded in January 2023 (£182k). There are currently operational challenges in a number of areas particularly Residential Homes and Home Care and vacant posts being covered by agency staff.</p>							
2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION							
Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Gwasanaethau Uniongyrchol / Direct Services	4,903	3,327	3,523	(196)	(265)	Mae'r gorwariant yn bennaf oherwydd gwariant sylweddol ar gostau staffio asiantaeth a fewn y cartrefi preswyl (£682k), lleihad mewn incwm y cartrefi (£128k) a chynnydd mewn costau staffio'r cartrefi (£50k). Mae rhain wedi cael ei gwrtbwysio'r rhannol gyda thanwariant ar ganolfannau dydd (£579k), oherwydd prinder defnyddwyr gwasanaethau a swyddi gwag. The overspend mainly relates to a significant expenditure on agency staff within the residential homes (£682k), reduction in the residential homes income (£128k) and an increase in staffing costs in the residential homes (£50k). These have been partially offset by underspends in the day centres' budget (£579k), due to not being fully operational and vacant staff posts.	U / H
Gwasanaethau Tymor Byr ac wedi'u Targedu / Targeted and Short Term Services	5,782	4,469	4,168	301	370	Mae'r tanwariant yn bennaf oherwydd tanwariant ar Ofal yn y Cartref oherwydd rhestr aros pecynnau (£754k). Mae wedi i wrthwysio'r rhannol gan orwariant yn y Tim Galluogi +£170k oherwydd staff ychwanegol a gyflwyniwr i leihau'r rhestr aros gofal yn y cartref. Yn ogystal, mae gorwariant ar Maes Y Mor oherwydd cynydd yn y tâl wrth yr awr ac nifer yr oriau (£129k). Rydym hefyd yn rhagweld gorwariant ar y storfa offer (c£85k). Mainly due to underspend on Homincare due to waiting list of packages £754k offset partly by overspend in the Enablement Team +£170k due to additional staff employed to address the homincare waiting list. In addition there is an overspend on Maes Y Mor of £129k due to an increase in the hourly rate and hours. There is also a predicted overspend on the Equipment Store c £85k	U / H
Gwananaethau Asesu a Brysbennu Integredig / Integrated Triage and Assessment Services	1,646	1,377	1,536	(159)	(245)	Mae'r gorwariant oherwydd lleihad mewn incwm o grantiau allanol (RIF £134k), a'r defnydd parhaol, angenrheidiol o staff asiantaeth a fewn y timoedd. Er bod tanwariant ar gostau staffio, oherwydd swyddi gwag, mae'r costau asiantaeth yn gwrtbwysio'r rhain. This is due to a reduction in expected income from external grants (RIF £134k), and the continued, necessary use of agency staff among the teams. Although savings are made on salary costs, due to staff vacancies, this is offset by the agency spend.	U / H

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION								
Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk		Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Gwasanaethau Tai / Housing Services	830	730	740	(10)	173	Mae'r tanwariant oherwydd grant ychwanegol 'Neb Heb Help' a chafwyd yn Ionawr '23 (£182k). The underspend is due to an additional 'No One Left Out' grant received in January '23 (£182k).		
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	442	332	393	(61)	(74)	Yn bennaf oherwydd y ffactor swyddi gwag anghyraeddadwy o £35k a gorwariant ar daliadau Trydydd Sector o £26k. Mainly due to the unacheivable vacancy factor of £35k and overspend on Third Sector payments of £26k.		
CYFANSWM / TOTAL	13,603	10,235	10,360	(125)	(41)			

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Ysgolion a Diwylliant / Schools & Culture

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Meinir Ebbsworth

1. CRYNODEB / SUMMARY						
Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:						
<p>Mae sefyllfa gyllidebol y gwasanaeth wedi elwa o swyddi gwag yn ystod yr haf, ond mae rhan fwyaf y swyddi hyn bellach wedi'u llanw ac mae effaith y dyfarniadau cyflog i'w gweld ar draws y gwasanaeth. Mae costau trafnidiaeth i ddisgyblion wedi codi'n sylweddol ers mis Medi (gyda £100k wedi'i ddyrrannu o'r cronfeydd wrth gefn ar gyfer hyn) ac mae newidiadau andwyoł wedi bod o ran adenill costau rhwng awdurdodau. Mae disgwyl hefyd i falansau dirprwyedig yr ysgolion ostwng yn sylweddol o'i lefel gyfredol o £8.3m.</p> <p>The Service benefitted from vacant posts during the summer, but most of these posts have now been filled and the impact of pay awards has been felt across the service. Prices for pupil transport have risen noticeably from September (with £100k being allocated from corporate reserves for this) and there have been adverse changes in inter authority recoupment. Delegated School balances are also expected to decrease significantly from their current level of £8.3m.</p>						

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION							
Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Ysgolion Cynradd / Primary Schools	18,903	18,903	18,903	-	-	Mae'r cyllid i gyd yn cael ei ddirprwyo i Gyrrf Llywodraethol Ysgolion o 1 Ebrill. Mae'r cynnydd yng nghostau cyflogau ac ynni, yn ogystal â'r angen i wario cyllid clusthodedig o'r llynedd, yn gorfodi ysgolion i ddefnyddio o bosib oddetu hanner o'u cronfeydd wrth gefn.	I / L
Ysgolion Uwchradd / Secondary Schools	14,454	14,454	14,454	-	-	All funding is delegated to School Governing Bodies wef 1 April. The increase in salary and energy costs, as well as the need to spend earmarked funding from last year, is requiring schools to potentially use around half of their reserves.	I / L
Ysgolion Pob Oed / All-through Schools	11,361	11,361	11,361	-	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
Gwella Ysgolion / School Improvement	1,710	3,676	3,593	83	75	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
Adnoddau Dysgu / Learning Resources	369	154	85	69	50	Mae'r prisiau contract am gludo disgyblion wedi cynyddu'n sylweddol y tymor hwn. Mae newidiadau mewn sefyllfaoedd rhai disgyblion wedi effeithio'n negyddol y gyllideb adenill rhwng awdurdodau. Mae'r cynnig cyflogau hefyd wedi cael effaith negyddol.	I / L
Anghenion Dysgu Ychwanegol / Additional Learning Needs	1,857	1,535	1,511	24	(100)	The contract prices for transporting pupils has risen noticeably this term. Changes of circumstance for some pupils has impacted negatively on the inter authority recoupment budget. The pay award has also had a negative effect.	C / M
Gwasanaethau Diwylliannol / Cultural Services	1,018	821	798	23	-	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
Uned Arwyo Gorfforaethol / Corporate Catering Unit	1,019	493	422	71	125	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
Rheoli'r Gwasanaethau a Strategaeth y Gwasanaethau / Service Management and Strategy	196	450	470	(20)	(50)	Mae'r gorwariant yn perthyn â chydnewyddiaeth y bo swyddi gwag yn y gwasanaeth sydd a'u heffaith yn dangos ar linelloedd eraill. The overspend relates to a recognition that there will be vacant posts in the service whose effect is shown on other lines.	C / M
CYFANSWM / TOTAL	50,887	51,847	51,597	250	100		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Arweiniol / Leadership

Brif Weithredwr / Chief Executive : Eifion Evans

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Y prif bryder yw'r pwysau sylweddol o ran cost ar gyllideb y Lleoliadau y Tu Allan i'r Sir. Rhagwelir gorwariant o oddeutu £1.1m ar gyfer y flwyddyn (ar ôl defnyddio'r cronfeydd wrth gefn). Mae tanwariant cyffredinol i'w weld wrth i benawdau eraill yn y gyllideb gael eu rhyddhau i gynorthwyo â chyllido hyn a'r pwysau corfforaethol ehangach eraill yn ystod y flwyddyn (e.e. effaith y dyfarniad cyflog).

The main concern is a significant cost pressure on the Out of County Placements budget, with an overspend of c£1.1m currently projected for the year (after the use of reserves). An overall underspend is being shown as other budget headings are being released to assist with funding this and other wider in year pressures corporately (e.g. Pay award impact).

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Grŵp Arweiniol / Leadership Group	504	378	339	39	50	Ni nodwyd unrhyw faes a oedd yn achosi problem ar hyn o bryd. There are no problem areas identified at present.	I / L
Arbedion Corfforaethol / Corporate Savings	2,440	-	-	-	650	Mae rhan o'r gyllideb hon yn cael ei rhyddhau er mwyn delio â phwysau o ran costau yn ystod y flwyddyn. Part of this budget is being released in order to deal with in year cost pressures	I / L
Cyllid wrth gefn / Contingencies	895	671	30	641	830	Mae rhan fwyaf y gyllideb hon yn cael ei rhyddhau er mwyn delio â phwysau o ran costau yn ystod y flwyddyn. Most of this budget is being released in order to deal with in year cost pressures.	I / L
Lleoliadau y tu allan i'r Sir / Out of County Placements	2,392	1,794	2,619	(825)	(1,100)	Rhagwelir gorwariant o oddeutu £1.6m – yn bennaf oherwydd y cynnydd yn nifer y lleoliadau ar hyn o bryd (cynnydd net o 4). Byddwn yn mynd i'r afael â hyn yn rannol yn ystod y flwyddyn drwy ddefnyddio cylid o'r cronfeydd wrth gefn (£0.5m), ond mae'r duedd sylfaenol yn parhau i fod yn un andwyo.	U / H
COVID19 / COVID19	750	733	733	-	-	Mae'r cyfuniad o gostau ychwanegol a cholled mewn incwm yn parhau mewn nifer o feysydd. Bydd angen defnyddio'r ddarpariaeth graidd o £750,000 a geir yn y gyllideb yn llawn a chaiff unrhyw gostau ychwanegol eu hariannu o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd. A combination of additional costs and lost income is still being seen in a number of areas. The core £750k budget provision will be fully needed and then any additional costs will be financed from earmarked reserves.	C / M
CYFANSWM / TOTAL	6,981	3,576	3,721	(145)	430		

Adroddiad ar yr hyn a Ragwelir o ran y Gyllideb Rhagfyr 2022 / Budget Forecast Report December 2022

Ardollau, Premiwm Treth y Cyngor a Chronfeydd / Levies, Council Tax Premium and Reserves

Swyddog Arweiniol / Corporate Lead Officer : Duncan Hall

1. CRYNODEB / SUMMARY**Diwedd y Flwyddyn / Year End Forecast:**

Ar yr adeg hon o'r flwyddyn ni nodwyd unrhyw faes sy'n achosi problem.

At this stage in the year there are no problem areas identified.

2. GWYBODAETH ARIANNOL / FINANCIAL INFORMATION

Gwasanaeth Service	Y Gyllideb Ddiweddaraf Latest Budget £'000	Cyllideb hyd at Rhagfyr 2022 Budget to December 2022 £'000	Gwir wariant hyd at Rhagfyr 2022 Actuals to December 2022 £'000	Amrywiant hyd at Rhagfyr 2022 Variance to December 2022 £'000	Rhagolygon Diwedd y Flwyddyn tan/(gor) wariant Year End Forecast under/(over) spend £'000	Esboniad o'r gorwariant/tanwariant a ragwelir a lefel y risg Explanation of forecast over/under spend & the level of risk	Lefel y risg (I, C neu U) Level of risk (L, M or H)
Ardollau / Levies	4,205	3,156	3,156	-	-	Mae risg gorwariant yn fach iawn am y caiff yr ardollau eu gosod yn flynyddol ac ni chânt eu hadolygu yn ystod y flwyddyn. The risk of overspends is minimal as the levies are set annually and are not revised in year.	I / L
Premiwm Treth y Cyngor / Council Tax Premium	550	-	-	-	-	Mae'r swm sydd ar gael i'w wario yn dibynnu ar y premiwm a gesglir yn ystod y flwyddyn ar ôl caniatáu ar gyfer unrhyw ad-daliadau. The amount available to be spent will be dependent on the premium collected during the year after allowing for any refunds.	I / L
Balansau a Chronfeydd wrth gefn / Balances & Reserves	-	-	-	-	-	Cynigir yn awr peidio â defnyddio'r £1m o arian Llywodraeth Cymru a oedd yn cael ei ddal yn y Cronfeydd Wrth Gefn fel rhan o'r gyllideb wreiddiol ar gyfer 2022/23 ac yn lle hynn y defnyddio £700,000 o'r gwarged yr ydym ni'n tybio y byddwn ni'n ei sicrhau drwy gasglu Treth y Cyngor a £300,000 o incwm Buddsoddiadau Rheoli'r Trysorlys yn sgil y cynnydd yn y cyfraddau llog ar y Balansau Ariannol. Cymeraďwyd hyn fel rhan o'r adroddiad ar chwarter 1. The £1m of WG monies held in Reserves which was part of the original budget for 2022/23 has been replaced with £700k from an assumed Council Tax Collection surplus and £300k from Treasury Management Investment Income due to the impact of interest rate increases on Cash Balances. This was approved as part of the qtr1 reporting.	I / L
Gwarged Treth y Cyngor / Council Tax Surplus	(700)	-	-	-	-	Mae cyfraddau casglu Treth y Cyngor, yn ystod y flwyddyn ac yn gyffredinol, yn parhau i ddal eu tir ar ôl COVID. Mae hyn yn rhoi hyder i ni y bydd y cyfraddau casglu yn parhau'n uchel. Mae risgau yn bodoli hefyd wrth i'r argyfwng costau byw barhau. Caiff y sefyllfa hon ei monitro. In year and cumulative Council Tax Collection rates continue to hold up post COVID, giving confidence that a higher level of Council Tax collection can be assumed. Downside risks do exist though as the Cost of Living crisis continues and the position will be monitored.	C / M
CYFANSWM / TOTAL	4,055	3,156	3,156	-	-		

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	7 Mawrth 2023
Teitl:	Adroddiad Monitro'r Rhaglen Gyfalaf Chwarter 3
Pwrpas yr adroddiad:	Adrodd ar y Gwariant Cyfalaf hyd yma
Er:	Gwybodaeth
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Gareth Davies, Aelod Cabinet ar gyfer Cyllid a Chaffael

1. Y Sefyllfa Gyffredinol

Mae manylion gwariant diweddaraf y Rhaglen Gyfalaf hyd at ddiwedd mis Rhagfyr (Cyfnod 9) ynghlwm yn Atodiad A.

Cyfanswm y gwariant yw £14m, sy'n cyd-fynd â'r disgwyliadau. Cyllideb weithio gyfan y Rhaglen Gyfalaf yw £35.3m (ac eithrio Cronfeydd wrth Gefn) a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 2 Mawrth 2023.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	Oes Asesiad Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwrch pam	Effaith yn cyfeirio at newid i wasanaeth na pholisi.
Argymhelliaid:	Crynodeb: Hirdymor: Cydweithio: Cynnwys: Atal: Integreiddio:	
Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:	Nid oes angen un	
Trosolwg a Chrâu:	Ystyriwyd yn ystod y broses o bennu'r gyllideb	
Fframwaith Polisi:	Strategaeth Ariannol Tymor Canolig	
Amcanion Llesiant Corfforaethol:	Mae'r Rhaglen Gyfalaf yn sail i'r holl Flaenoriaethau Corfforaethol.	
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Yn cydymffurfio	

Goblygiadau cyfreithiol:	Dim
Goblygiadau staffio:	Dim
Goblygiadau eiddo / asedau:	Dim yn uniongyrchol
Risg(iau):	Risg o ddiffyg cyllid os bydd gorwariant sylwedol
Pwerau Statudol:	Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992
Papurau Cefndir:	Rhaglen Gyfalaf 3 blynedd
Atodiadau:	A – Adroddiad Monitro'r Rhaglen Gyfalaf
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Duncan Hall, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Cyllid a Chaffael
Swyddog Adrodd:	Liz Jones (Cyfrifydd Cynorthwyol)
Dyddiad:	20 Chwefror 2023

Qtr. 3 Capital Monitoring Report to the end of December, 2022

Corporate/ Service Managers	Latest Budget Total £'000	Total Expenditure to date £'000	Budget Remaining £'000	Funding Source	Notes for Cabinet
-----------------------------------	---------------------------------	--	------------------------------	----------------	-------------------

Schools and Culture

21st Century Schools programme (Band B)	NJ	5,322	3,678	1,644	CCC/Grant	No issues to report
Reducing Infant Class Sizes	NJ	909	909	(0)	Grant	No issues to report
Childcare Provision	NJ	365	30	335	Grant	No issues to report
Additional Kitchen Equipment for Schools to support the roll out of Free School meals	NJ	1,368	338	1,030	Grant	WG have approved that £798k of funding can be carry forward into 2023/24 due to delays in spending. Spend is slightly ahead of the funding profile - but there is flexibility with WG. This is a £5.6m four year project which commenced in 22/23.
Welsh Medium Immersion Centre and New classroom block	NJ	30	57	(27)	Grant	
Community Focus Schools	NJ	456	197	259	Grant	No issues to report
Support for Learners with Additional Learning needs	NJ	456	456	(0)	Grant	No issues to report
School - additional Capital works	NJ	2,102	664	1,438	Grant	Awaiting the approval from WG to Carry forward £1m of funding into 2023/24 due to delayed spend on this scheme.
Underfloor Heating System - Schools	NJ	196	199	(3)	CCC	No issues to report
Urgent Works Schools	NJ	150	5	145	CCC	No issues to report
Total - Schools and Culture		11,354	6,534	4,820		

Qtr. 3 Capital Monitoring Report to the end of December, 2022

Corporate/ Service Managers	Latest Budget Total £'000	Total Expenditure to date £'000	Budget Remaining £'000	Funding Source	Notes for Cabinet
-----------------------------------	---------------------------------	--	------------------------------	----------------	-------------------

Porth Cymorth Cynnar

Community Hub - Lampeter	CY	1,440	729	711	CCC/Grant	No issues to report
Wellbeing Centres - Urgent Works	CY	105	-	105	CCC	No issues to report
Sports Wales Wellbeing Centres Facilities upgrades	CY	134	-	134	CCC/Grant	No issues to report
Artificial Sports Pitches	CY	533	51	482	CCC/Grant	No issues to report
Grants to Aberaeron and Calon Tysul Swimming Pools	CY	280	-	280	Grant	Expenditure is not expected until Qtr. 4
Total - Porth Cymorth Cynnar		2,492	781	1,711		

Economic and Regeneration

Sewage Treatment Works	LG	100	32	68	CCC	No issues to report There has been several urgent pieces of work undertaken including work at on the Biomass & Lift at the Penmorfa offices - as a result an overspend of £35k for the year is already forecast. Any other urgent work will increase the overspend. Other budget headings will be reviewed to identify additional budget.
Urgent Works Other	LG	100	88	12	CCC	£30k of expenditure is planned on PV's at Cardigan Secondary School - and £23k on Llwyn yr Eos School. An underspend at year end is anticipated.
Buildings - Invest to Save	LG	175	2	173	CCC	

Qtr. 3 Capital Monitoring Report to the end of December, 2022

Corporate/ Service Managers	Latest Budget Total £'000	Total Expenditure to date £'000	Budget Remaining £'000	Funding Source	Notes for Cabinet
Public Conveniences - Charging Mechanisms	LG	50	45	CCC	No issues to report
Asset Development Programme	AD	183	2	Grant	WG have agreed to carry forward any unspent grant funding into 2023/24
Market Hall Cardigan	AD	380	229	CCC	WG have agreed to increase their grant funding to the preservation trust and the Council has agreed to increase its funding by £100k - these figures will be reflected in updated budgets for 23/24.
Footbridge Replacement Programme	AD	50	52	CCC	No Issues to report
Lampeter Town Centre Green infrastructure Enhancements	AD	82	73	Grant	Work has been completed - it is likely that the grant will be underspent
Access Improvement Grant	AD	79	48	Grant	No Issues to report
Green Recovery Delivery Partnership Priority Themes	AD	20	2	Grant	No Issues to report
Local Places for nature Capital	AD	267	101	Grant	No Issues to report
Levelling up Projects	AD	1,905	887	Grant	There is on-going dialogue with all partners and UK govt to ensure spend and funding is maximised
Nature Network Fund - Afon Teifi SAC Catchment	AD	150	-	Grant	No Issues to report
Transforming Towns Cardigan Mash Project	AD	540	-	Grant	The owner of the Cardigan Mash project is seeking to re-profile the project due to cost estimates increasing - this is currently being discussed with WG.
Total - Economic and Regeneration		4,081	1,560	2,521	

Qtr. 3 Capital Monitoring Report to the end of December, 2022

Corporate/ Service Managers	Latest Budget Total £'000	Total Expenditure to date £'000	Budget Remaining £'000	Funding Source	Notes for Cabinet
-----------------------------------	---------------------------------	--	------------------------------	-------------------	-------------------

Highways and Environmental Services

Environmental Services	GJ	90	66	24	CCC	No Issues to report
General Highways Improvements	PJ	2,281	1,160	1,121	CCC	No Issues to report
Public Highways Refurbishment	PJ	165	149	16	Grant	Grant carried forward from 21/22
Street Lighting Programme	PJ	57	61	(4)	CCC	There is a very minor overspend.
Ultra Low Emissions Vehicle Transformation	PJ	364	358	6	Grant	The scheme has been completed.
EV Charging Infrastructure Grant (WLGA)	PJ	300	10	290	Grant	No Issues to report
On Street Residential Chargepoint Scheme	PJ	273	-	273	Grant	No Issues to report
ATF Core Funding 2022/23	PJ	510	102	408	Grant	No Issues to report
LTF Regional Bus Core Allocation	PJ	250	-	250	Grant	No Issues to report
20mph Core Allocation	PJ	391	228	163	Grant	No Issues to report
SRIC Llanrhystud	PJ	40	6	34	Grant	No Issues to report
Ceredigion Bus Infrastructure	PJ	1,952	73	1,879	Grant	No Issues to report

Qtr. 3 Capital Monitoring Report to the end of December, 2022

Corporate/ Service Managers	Latest Budget Total £'000	Total Expenditure to date £'000	Budget Remaining £'000	Funding Source	Notes for Cabinet
Flood Alleviation Schemes Llandre/Borth Leat	RLL	69	3	66	Grant No Issues to report
Coastal Protection Aberaeron	RLL	139	140	(1)	Grant No Issues to report
Coastal Protection Aberystwyth	RLL	275	4	271	Grant No Issues to report
Borth & Ynyslas Coastal Protection	RLL	23	3	20	Grant No Issues to report
Flood, Coastal and Risk Management, Capel Bangor and Tal-y-bont	RLL	151	9	142	Grant No Issues to report
Coastal Protection Aberaeron/Aberystwyth	RLL	2,000	-	2,000	Grant Work is on-going with the development of the schemes
Fleet Replacement Absorbent Hygiene Product (AHP) Waste	GJ GJ	845 24	678 24	167 0	CCC Grant The majority of the budget is fully committed - no issues expected. The scheme has been completed.
Total - Highways and Environmental Services		10,199	3,074	7,125	

Qtr. 3 Capital Monitoring Report to the end of December, 2022

Corporate/ Service Managers	Latest Budget Total £'000	Total Expenditure to date £'000	Budget Remaining £'000	Funding Source	Notes for Cabinet
Porth Gofal	LH	1,400	707	693	CCC No Issues to report
	LH	229	10	219	Grant No Issues to report
	LH	100	20	80	Grant/Loan No Issues to report
	LH	146	54	92	Grant No Issues to report
	LH	486	122	364	Grant The completion date for this scheme has been extended to May 23.
	NL	78	70	8	CCC No Issues to report
	NL	223	(0)	223	CCC It is anticipated that the total spend to the end of March 23 will be c£140k
	NL	224	189	35	CCC Scheme is nearing completion The works are due to be completed in March 23. An overspend has been identified of c£100k - funding is being reviewed.
	NL	370	169	201	CCC/Grant Additional Grant funding is required together with an extension to when the funding can be spent - these issues are being discussed with WG.
	NL	300	1	299	Grant No Issues to report
Residential Homes upgrade	NL	499	162	337	CCC The renovation of 12 Cambrian Place is due to be completed by year-end
	LH	129	112	17	Grant WG have approved an extension to the scheme end date to 31st March 2024 .
	LH	400	0	400	Grant No Issues to report
	LH	161	57	104	Grant No Issues to report
Total - Porth Gofal		4,745	1,672	3,073	

Qtr. 3 Capital Monitoring Report to the end of December, 2022

Corporate/ Service Managers	Latest Budget Total £'000	Total Expenditure to date £'000	Budget Remaining £'000	Funding Source	Notes for Cabinet
-----------------------------------	---------------------------------	--	------------------------------	-------------------	-------------------

UK Shared Prosperity Fund

Uk Shared Prosperity Fund (Powys and Ceredigion)

CJE

556	-	556
-----	---	-----

The funding is split £196k Ceredigion and £360k Powys.

Total - Uk Shared Prosperity Fund

556	-	556
-----	---	-----

Customer Contact

ICT Hardware

AM

297	274	23
30	27	3

No Issues to report

Smart Mobile Phones

AM

No Issues to report

Total - Customer Contact

327	302	25
-----	-----	----

Finance & Procurement

Community Grant Scheme

JD

200	74	126
200	74	126

Commitments to the end of December c£177k

Total - Finance & Procurement

200	74	126
-----	----	-----

Democratic Services

Council Chamber Equipment upgrade Phase 2

LE

32	39	(7)
32	39	(7)

There will be a revenue contribution made to cover the overspend.

Total - Democratic Services

-

Qtr. 3 Capital Monitoring Report to the end of December, 2022

Corporate/ Service Managers	Latest Budget Total £'000	Total Expenditure to date £'000	Budget Remaining £'000	Funding Source	Notes for Cabinet
-----------------------------------	---------------------------------	--	------------------------------	-------------------	-------------------

33,986	14,036	19,950
--------	--------	--------

-	7	(7)
-	7	(7)

No Issues to report

Brought Forward Commitments

Brought forward Commitments (Old schemes)

33,986	14,043	19,943
--------	--------	--------

Contingencies

JD

276	-	276
1,016	-	1,016

New Approved Grants/Match funding for grant schemes

JD

1,292	-	1,292
-------	---	-------

Total - Contingencies**TOTAL OVERALL PROGRAMME**

35,278	14,043	21,235
--------	--------	--------

CYNGOR SIR CEREDIGION**Adroddiad i'r:** Cabinet**Dyddiad y Cyfarfod:** 7fed Mawrth 2023**Teitl:** Adroddiad Hanner Blwyddyn ar Sylwadau o Ganmoliaeth, Cwynion a gweithgarwch Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (2022/2023)**Pwrpas yr adroddiad:** Hysbysu Pwyllgor Aelodau Etholedig y Cabinet ynghylch perfformiad y Cyngor mewn perthynas â'r gweithgarwch o ran cwynion a dderbyniwyd yn chwe mis cyntaf y flwyddyn adrodd: 1 Ebrill 2022 - 30 Medi 2022. Mae hyn yn unol â'r gofynion a fynnir gan yr Awdurdod Safonau Cwynion (CSA) o dan Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019.**Er:** Gwybodaeth**Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:** Y Cyngorydd Bryan Davies, Arweinydd y Cyngor ac Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Democratiaidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth**Cyflwyniad**

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth sy'n ymwneud â gwaith y Cyngor ynghylch Cwynion a'r Gwasanaeth Rhyddid Gwybodaeth o **1 Ebrill 2022 i 30 Medi 2022**. Mae'r adroddiad ei hun i'w weld yn **Atodiad 1** ac mae'n cynnwys gwybodaeth am y nifer o gwynion a dderbyniwyd ynghyd â rhai enghreifftiau ohonynt; mae hefyd yn rhoi gwybodaeth am y nifer a'r mathau o gwynion a dderbyniwyd, perfformiad y Cyngor wrth ymdrin â chwynion, canlyniadau cwynion ac unrhyw wersi a ddysgwyd. Ceir adran hefyd ar y cyswllt a dderbyniwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("yr Ombwdsmon") yn ystod y cyfnod adrodd.

Crynodeb o'r gweithgarwch ar gyfer hanner cyntaf 2022 - 2023

- Derbyniwyd **95** sylw o ganmoliaeth
- Derbyniwyd **66** cwyn **Cam 1 = 40 Cam 2 = 26**
- Derbyniwyd **16** 'cyswllt' drwy Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
- Cafodd **206** ymholiad ei brosesu gan y Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth
- **413** o geisiadau Rhyddid Gwybodaeth a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol wedi'u prosesu gan y Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth

1. Mae nifer y cwynion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod adrodd hwn (66) yn debyg i'r nifer a dderbyniwyd yn rhan gyntaf ac ail hanner 2021/22 (62 a 71 yn eu trefn).

2. Bu ychydig o gynnydd yn nifer yr ymholiadau a reolid gan y Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn hanner cyntaf 2022/23 o gymharu â hanner cyntaf ac ail hanner 2021/22, gyda chynnydd o 6% o gymharu â hanner cyntaf 2021/22 a chynnydd o 18% o gymharu ag ail hanner 2021/22.
3. Cafwyd cynnydd o 8 (25%) yn nifer y cwynion Cam 1 o gymharu â hanner cyntaf 2021/22. Er hynny, roedd gostyngiad yn nifer y cwynion yr ymchwiliwyd iddynt ar Gam 2 (gostyngiad o 4, neu 13%).
4. Mae nifer y cwynion a gyfeirir i'r Ombwdsmon wedi gostwng o gymharu â'r nifer a gyfeiriwyd yn hanner cyntaf ac ail hanner 2021/22. Caewyd 9 cwyn ar ôl yr ystyriaeth gychwynnol (56%), ac ystyriwyd bod 1 achos yn un 'Cyn Pryd' (6%). Cafodd y 6 achos a oedd yn weddill eu datrys drwy 'Ddatrysiaid Buan' (38%).
5. Cafodd canran llai o gwynion eu cyfiawnhau yn ystod hanner cyntaf 2022/23, 41% o gymharu â 49% o'r holl gwynion a dderbyniwyd yn 2021/22. Ni chafodd 33% o'r cwynion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod adrodd hwn eu cyfiawnhau, sy'n gyfradd debyg o gymharu â 2021/22 lle na chafodd 31% o gwynion eu cyfiawnhau. Fodd bynnag, bu cynnydd yn nifer y cwynion a gafodd naill ai eu dirwyn i ben neu eu tynnu'n ôl, gydag 20% yn cael eu dirwyn i ben/tynnu'n ôl yn ystod hanner cyntaf 2022/23 o gymharu ag 8% o bob achos o 2021/22.

**Oes Asesiad Effaith Na - dim newidiadau i
Integredig wedi ei gwblhau?** bolisi, gweithdrefnau
Os na, esboniwch pam neu ddeddfwriaeth.

**Llesiant
Cenedlaethau'r
Dyfodol:**

**Crynodeb:
Hirdymor:
Cydweithio:
Cynnwys:
Atal:
Integreiddio:**

**Argymhelliad /
Argymhellion:**

Adolygu, asesu a chymeradwyo cynnwys yr Adroddiad Hanner Blwyddyn ynghylch Sylwadau o Ganmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth (1 Ebrill - 30 Medi 2022)

**Rheswm / Rhesymau
dros y penderfyniad:**

Sicrhau bod yr Aelodau Cabinet yn cadw'n ymwybodol o berfformiad a rheolaeth y Cyngor ar weithgarwch sy'n ymwneud â sylwadau o ganmoliaeth a chwynion.

Trosolwg a Chraffu:

Amherthnasol

Fframwaith Polisi:

Polisi Pryderon a Chwynion
Polisi Cwynion a Gweithdrefnau Gwasanaethau
Cymdeithasol

**Amcanion Llesiant
Corfforaethol:**

Amherthnasol

Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Amherthnasol
Goblygiadau cyfreithiol:	Amherthnasol
Goblygiadau staffio:	Amherthnasol
Goblygiadau eiddo / asedau:	Amherthnasol
Risg(iau):	Potensial am niwed i enw da a drwgdybiaeth y cyhoedd os na chaiff cwynion eu rheoli'n iawn.
Pwerau Statudol:	Amherthnasol
Papurau Cefndir:	Amherthnasol
Atodiadau:	Atodiad 1 - Adroddiad Canol Blwyddyn ar Sylwadau o Ganmoliaeth a Chwynion
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Alun Williams, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd
Swyddog Adrodd:	Marie-Neige Hadfield, Rheolwr Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth
Dyddiad:	16eg o Chwefror 2023

**Adroddiad Hanner Blwyddyn ynghylch Canmoliaeth a Chwynion
1 Ebrill 2022 - 30 Medi 2022**

1. CYFLWYNIAD

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth sy'n ymwneud â nifer y sylwadau o ganmoliaeth a chwynion a dderbyniwyd gan y Cyngor yn ystod y cyfnod 1 Ebrill 2022 hyd at 30 Medi 2022. Mae **Adran 2** yr adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth sy'n ymwneud â chanmoliaeth a dderbyniwyd ac mae **Adran 3** yn dangos rhai tueddiadau, themâu a pherfformiad mewn perthynas â nifer, amserlen a chanlyniadau'r Cwynion a dderbyniwyd. Mae **Adran 4** yn rhoi manylion pob achos sy'n ymwneud ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("yr Ombwdsmon"). Mae **Adran 5** yn rhoi Crynodeb a Chasgliadau'r data a ddarperir yn yr adroddiad.

2. CANMOLIAETH A DDERBYNIWYD

2.1 Canmoliaeth

Caiff yr holl sylwadau o ganmoliaeth a dderbynir gan ddefnyddwyr gwasanaethau eu cofnodi a'u monitro yn rheolaidd a dylid ei ystyried yn gyfle i rannu arferion da lle'n bosibl. Dylid ymateb i sylwadau o ganmoliaeth yn unigol a'u rhannu â'r bobl sy'n uniongyrchol gysylltiedig â nhw.

2.2 Mae'r tabl isod yn dangos nifer y sylwadau o ganmoliaeth a gofnodwyd gan bob Gwasanaeth yn ystod hanner cyntaf 2022/23.

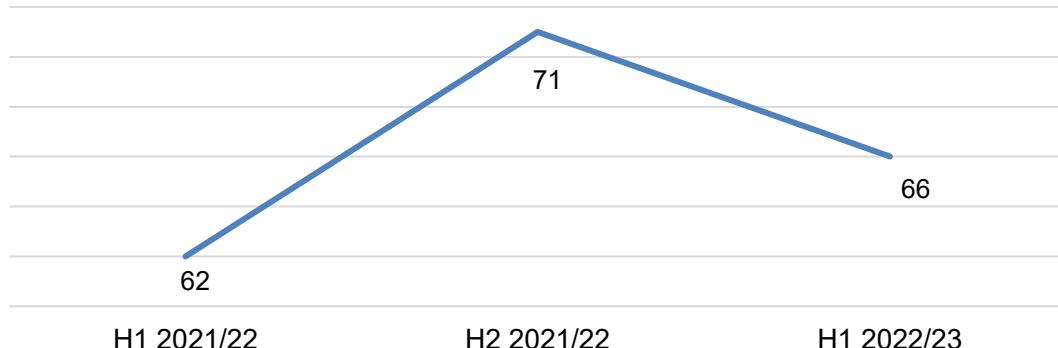
Gwasanaeth	Hanner Blwyddyn 1 2022/23
Gwasanaethau Democrataidd	1
Ysgolion a Diwylliant	2
Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd	3
Cyswllt Cwsmeriaid	3
Economi ac Adfywio	4
Porth Gofal	6
Porth Cymorth Cynnari	9
Prifffyrrd a Gwasanaethau Amgylcheddol	11
Porth Cynnal	28
Corfforaethol	28
Cyfanswm	95

3. CWYNION A DDERBYNIWYD

3.1 Cyfanswm y cwynion a dderbyniwyd

Mae'r siart isod yn nodi cyfanswm y cwynion a dderbyniwyd yn ystod hanner cyntaf 2022/23 a broseswyd yn unol â'r polisiau cwynion dau gam. Ceir cymhariaeth o ran dau hanner 2021/22.

Nifer y Cwynion a Dderbyniwyd

3.2 Nifer y cwynion a wnaed yn ôl cam

Nodir nifer y cwynion a wnaed yn erbyn y Cyngor o dan bob cam o'r Polisi Cwynion ar gyfer 2021/22 a hanner cyntaf 2022/23 yn y tabl isod.

Blwyddyn	Cam 1	Cam 2	Cyfanswm
Hanner Blwyddyn 1 2021/22	32	30	62
Hanner Blwyddyn 2 2021/22	41	30	71
Hanner Blwyddyn 1 2022/23	40	26	66

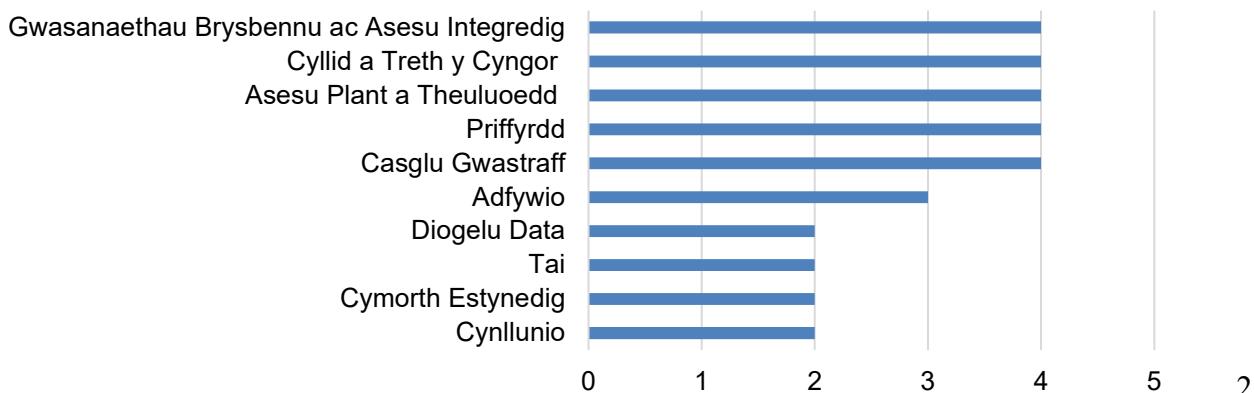
3.3 Cwynion yngylch Y Gymraeg

Yn ystod hanner cyntaf 2022/23 ni dderbyniodd y Cyngor gŵyn yn ymwneud yn benodol â'r ddarpariaeth (neu ddiffyg darpariaeth) gwasanaethau Cymraeg ar draws y Cyngor.

3.4 Deg Adran â'r nifer uchaf o gwynion yn hanner cyntaf 2022/23

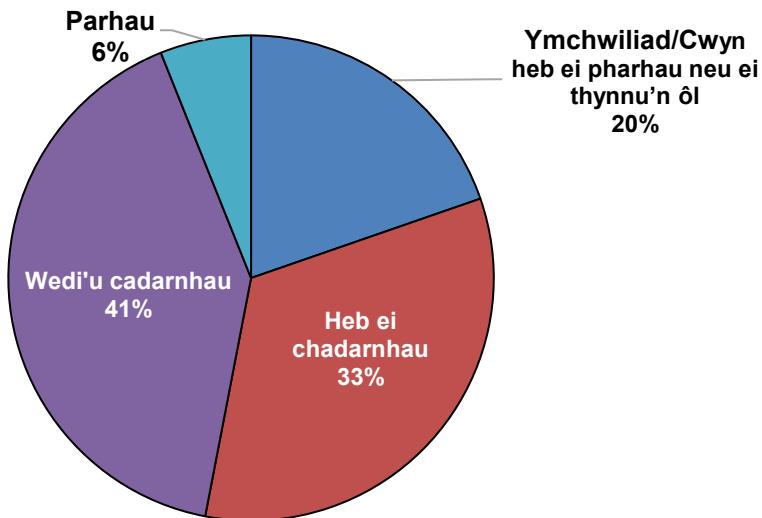
Mae'r siart isod yn dangos deg adran y Cyngor sy'n derbyn y nifer uchaf o gwynion yng Nghymru 1. Yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru, mae mesur y meysydd pwnc y cwynwyd yn eu cylch yn galluogi i ni adnabod y tueddiadau - yn fewnol yn ogystal ag ar gyfer cymharu'n genedlaethol.

Cwynion Cam 1 yn ôl Adran - y Deg Uchaf

3.5 Canlyniadau'r Cwynion

Gweler isod y canlyniadau a gofnodwyd yn erbyn pob cwyn ar gyfer y cyfnod adrodd.

3.6 Amserlen

Mae gofyn i'r Cyngor ymateb i bob cwyn yn brydlon a, beth bynnag, o fewn yr amserlen a nodir yn y polisi. Mae'n bwysig nodi bod elfen o hyblygrwydd o dan Gam 2, yn enwedig er mwyn sicrhau bod ymchwiliadau trylwyr a chadarn yn cael eu cynnal sy'n aml yn cymryd yn hirach i'w cwblhau.

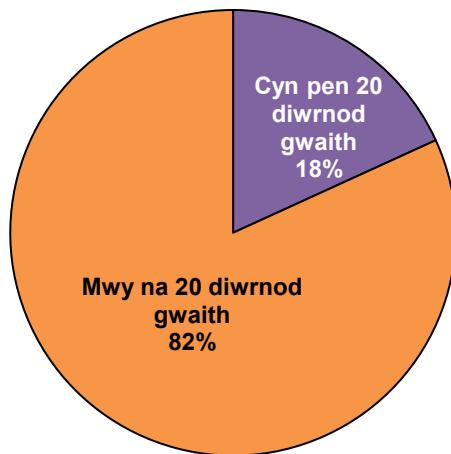
3.7 Cam 1 – Rhoddwyd sylw i gyfanswm o **40** cwyn Cam 1 yn ystod y cyfnod adrodd.

Dan y polisi corfforaethol, dylid cwblhau cwynion Cam 1 o fewn **10 niwrnod gwaith** ac o dan weithdrefnau cwyno'r Gwasanaethau Cymdeithasol dylid cwblhau cwynion o fewn **15 niwrnod gwaith** gan gynnwys cynnig cyfarfod/trafodaeth gyda'r rheolwr gwasanaeth perthnasol. Rhoddwyd sylw i gyfanswm o **21 o'r 24** cwyn gorfforaethol ar y cam hwn o fewn yr amserlen benodedig. Dylai **3** chwyn fod wedi'u huwchgyfeirio i Gam 2 pan aethpwyd y tu hwnt i'r amserlen 10 niwrnod gwaith ond cyflwynwyd yr ymateb o dan Gam 1 i'r cwynion hyn ar yr unfed niwrnod ar ddeg a chafodd yr achwynwyr gyfle i uwchgyfeirio eu pryderon i Gam 2 y polisi os oeddent yn teimlo na roddwyd sylw priodol i'w cwyn.

3.8 Uwchgyfeirio o Gam 1 i Gam 2 oherwydd yr amserlen – O'r **22** cwyn gorfforaethol y rhoddwyd sylw iddynt ar Gam 2 yn ystod y cyfnod adrodd hwn, cafodd **5** eu huwchgyfeirio'n awtomatig o Gam 1 am eu bod wedi mynd y tu hwnt i'r amserlen 10 niwrnod gwaith. Mae hyn yn cyfateb i **23%** o bob cwyn gorfforaethol Cam 2 yr ymchwiliwyd iddi.

3.9 Cam 2 – Derbyniwyd cyfanswm o **26** cwyn ar Gam 2. O'r rhain, cafodd **4** eu rheoli o dan y Polisi Gwasanaethau Cymdeithasol statudol sy'n caniatáu 25 niwrnod gwaith o'r 'Diwrnod Cychwyn' yn hytrach nag **20 niwrnod gwaith** o dan y weithdrefn gorfforaethol ar gyfer Cwynion a Phryderon. Ceir perfformiad mewn perthynas â'r polisi corfforaethol isod. O ran y 4 cwyn Gwasanaethau Cymdeithasol, mae **un** yn parhau ar agor, tynnwyd **un** yn ôl gan yr achwynwr, a chymerodd y **2** achos a oedd yn weddill yn hirach na'r amser penodedig i'w cwblhau, a chaniateir hyn os y ceir cymeradwyaeth ysgrifenedig am estyniad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Statudol.

Perfformiad o ran Amserlen Cam 2 (polisi corfforaethol)

4. CWYNION A WNAED I OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU

- 4.1 Disgwyliad yr Ombwdsmon yw y bydd achwynwyr yn mynd ar drywydd gweithdrefn gwyno'r Cyngor ei hun cyn cysylltu â'i swyddfa i gael ystyriaeth annibynnol o'u cwyn. Ond, mewn amgylchiadau eithriadol, mae gan yr Ombwdsmon y disgrifiwn i ymgymryd ag archwiliad uniongyrchol. Fel rheol, bydd cwynion na chafodd eu hystyried gan y Cyngor yn cael eu cofnodi gan swyddfa'r Ombwdsmon fel cysylltiadau 'Cyn Pryd' a chaiff rhain eu cyfeirio'n ôl i'r Cyngor i ymchwilio iddynt o dan ei weithdrefnau cwyno ei hunan.
- 4.2 Fel mater o drefn, mae pob ymateb ffurfiol a gyflwynir ar Gam 2 o weithdrefnau cwyno'r Cyngor (Polisiau Gwasanaethau Cymdeithasol a Chorfforaethol) yn cynnwys cyngor y gall achwynwyr gyfeirio eu hachos i'r Ombwdsmon os ydynt yn dal yn anfodlon â chanfyddiadau'r Cyngor, neu'r modd yr ymdriniwyd â'r gwyn.
- 4.3 Ychydig o reolaeth sydd gan y Cyngor dros ddefnyddwyr gwasanaethau yn cysylltu â'r Ombwdsmon yn uniongyrchol.
- 4.4 Mae'n ddefnyddiol nodi bod yr Ombwdsmon yn darparu data yn ôl y nifer o 'gysylltiadau' a dderbyniwyd gan ddefnyddwyr gwasanaethau yn ogystal â nifer yr 'achosion a gaewyd' yn ystod y cyfnod adrodd. Bydd y dull hwn yn cyfrif am unrhyw amryfusedd yn nifer yr achosion yr adroddir arnynt (yn enwedig os yw rhai'n pontio sawl cyfnod adrodd).
- 4.5 Nifer y cwynion a wnaed i'r Ombwdsmon yn hanner cyntaf 2022/23 yn ôl y prif bwnc:

Pwnc	Nifer y cwynion i'r Ombwdsmon 2021/22	Nifer y cwynion i'r Ombwdsmon yn Hanner Blwyddyn 1 2022/23
Gwasanaethau Cwsmeriaid	0	1
Rheoli Cynllunio ac Adeiladu	10	2
Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion	6	5
Yr Amgylchedd a lechyd yr Amgylchedd	5	0
Ffyrrd a Thrafnidiaeth	5	1
Gwasanaethau Cymdeithasol Plant	3	0
COVID-19	3	1
Addysg	2	1
Cyllid a Threthu	2	1

Tudalen 190

Cymunedau, cyfleusterau, adloniant a hamdden	1	1
Cwynion Aml-wasanaeth	1	3
Ymdrin â Chwynion	14	0
CYFANSWM	52	16

Mae categoriiddio cwynion a wnaed i'r Ombwdsmon yn hanner cyntaf 2022/23 yn agored i newid pan dderbynir y Llythyr Blynnyddol ar gyfer 2022/23

- 4.6 Derbyniodd yr Ombwdsmon **16** cwyn ynghylch y Cyngor yn ystod y cyfnod adrodd hwn. Nid yw'r Ombwdsmon wedi dechrau ar ymchwiliad i unrhyw un o'r achosion hyn. O'r 16 cwyn a gyfeiriwyd i'r Ombwdsmon, cafodd **9** achos eu cau ar ôl yr ystyriaeth gychwynnol; ystyriwyd bod **1** achos yn un 'Cyn Pryd' a chafodd ei gyfeirio'n ôl i'r Cyngor i ymchwilio iddo; a daethpwyd i gytundeb Datrys yn Gynnar yn achos **6**, er mwyn i'r Cyngor allu datrys y gŵyn yn foddaol o safbwyt yr Ombwdsmon ei hun.
- 4.7 Fel y cyfeiriwyd ato uchod, ni ymgymherwyd ag unrhyw ymchwiliad ffurfiol gan yr Ombwdsmon ar gyfer y cyfnod adrodd hwn. Er hynny, daethpwyd i gytundeb Datrys yn Gynnar ar 6 achos. Yn yr achosion hyn, mae'r Ombwdsmon yn rhoi cyfreithiol i'r Cyngor adolygu ei reolaeth o'r achos a chytuno ar ffordd o weithredu a ddylai ddatrys y gŵyn.

5. CRYNODEB A CHASGLIADAU

- 5.1 I grynhodi, mae prif gasgliadau'r adroddiad hwn fel a ganlyn:
- Derbyniwyd **95** sylw o ganmoliaeth
 - Derbyniwyd **66** cwyn: **Cam 1 = 40 Cam 2 = 26**
 - Derbyniwyd **16** 'cyswllt' drwy Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
 - Cafodd **206** ymholiad ei brosesu gan y Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth
- 5.2 Mae nifer y cwynion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod adrodd hwn (66) yn debyg i'r nifer a dderbyniwyd yn rhan gyntaf ac ail hanner 2021/22 (62 a 71 yn eu trefn).
- 5.3 Bu ychydig o gynnydd yn nifer yr ymholiadau a reolid gan y Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn hanner cyntaf 2022/23 o gymharu â hanner cyntaf ac ail hanner 2021/22, gyda chynnydd o 6% o gymharu â hanner cyntaf 2021/22 a chynnydd o 18% o gymharu ag ail hanner 2021/22.
- 5.4 Cafwyd cynnydd o 8 (25%) yn nifer y cwynion Cam 1 o gymharu â hanner cyntaf 2021/22. Er hynny, roedd gostyngiad yn nifer y cwynion yr ymchwiliwyd iddynt ar Gam 2 (gostyngiad o 4, neu 13%).
- 5.5 Fel a nodwyd yn flaenorol, bu gostyngiad yn nifer y cwynion a gyfeiriwyd i'r Ombwdsmon o gymharu â'r nifer a gyfeiriwyd yn hanner cyntaf ac ail hanner 2021/22. Caewyd 9 cwyn ar ôl yr ystyriaeth gychwynnol (56%), ac ystyriwyd bod 1 achos yn un 'Cyn Pryd' (6%). Cafodd y 6 achos a oedd yn weddill eu datrys drwy 'Ddatrysiaid Buan' (38%).
- 5.6 Cafodd canran llai o gwynion eu cyflawnhau yn ystod hanner cyntaf 2022/23, 41% o gymharu â 49% o'r holl gwynion a dderbyniwyd yn 2021/22. Ni chafodd 33% o'r cwynion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod adrodd hwn eu cyflawnhau, sy'n gyfradd debyg o gymharu â 2021/22 lle na chafodd 31% o gwynion eu cyflawnhau. Fodd bynnag, mae cynnydd wedi bod yn nifer y cwynion sydd naill ai wedi'u dirwyn i ben neu eu tynnu'n ôl, gydag 20% yn cael eu dirwyn i ben/tynnu'n ôl yn ystod hanner cyntaf 2022/23 o gymharu ag 8% o bob achos o 2021/22.